

รายงานการวิจัย
เรื่อง
การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศไทย
ระดับ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

379.59393 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ร รายงานการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจ
ทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์
กรุงเทพฯ : 2549.
204 หน้า
ISBN. 974-559-880-1
1. การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศ
นิวซีแลนด์ 2. ชื่อเรื่อง.

**รายงานการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษา
ของประเทศนิวซีแลนด์**

สิ่งพิมพ์ สกศ.   อันดับที่ 71/2549

ISBN   974-559-880-1

พิมพ์ครั้งที่ 1   สิงหาคม 2549

จำนวน   1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่   สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2431, 2433
โทรสาร 0-2243-2787

Web site: <http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์   บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซ.จรัญสนิทวงศ์ 34/1 ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0-2424-3249, 0-2424-3252
โทรสาร 0-2424-3249, 0-2424-3252

คำนำ

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนการถ่ายโอนการศึกษา แต่ได้เกิดปัญหาการคัดค้านการถ่ายโอนและความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานดังกล่าว

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ดร. รุ่ง แก้วแดง) ในฐานะประธานคณะกรรมการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินโครงการวิจัยการกระจายอำนาจทางการศึกษาใน 8 ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศและเป็นตัวแทนของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลี ญี่ปุ่น และมาเลเซีย เพื่อศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาในแต่ละประเทศ และสังเคราะห์องค์ความรู้จากการวิจัยดังกล่าว พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอนโยบายเพื่อให้การกระจายอำนาจทางการศึกษาของ

ประเทศไทยประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการ
ศึกษาของชาติ

ในการดำเนินโครงการวิจัยดังกล่าว สำนักงานฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากนักวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาและ
หน่วยงานทางการศึกษาหลายท่าน ซึ่งล้วนเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญด้าน
การศึกษาของประเทศนั้น ๆ ทำให้งานวิจัยสำเร็จลงได้ตามกำหนด
โดยสำนักงานฯ ได้จัดให้มีการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นระยะ ๆ ทั้ง
ในรูปของการเสวนางานวิจัยและการสัมมนาทางวิชาการ โดยมี
ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวง
มหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการ
กระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการการ
การศึกษา สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการศึกษา
วุฒิสภา นักวิชาการจากสถาบันต่าง ๆ ครูและบุคลากรทางการศึกษา
ตลอดจนสื่อมวลชน เข้าร่วมในการสัมมนา ทำให้มีการตั้งคำถาม
และแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม
ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น การศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงผ่าน
กระบวนการประชาพิจารณ์และการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง

งานวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การกระจายอำนาจ
ทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกรณีการกระจายไปให้กับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษา จะต้องมีการบริหารจัดการ
ศึกษาในรูปองค์กรบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเป็น
อิสระจากหน่วยเหนือและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้าน
วิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล โดย

องค์คณะบุคคลดังกล่าวเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของ
การศึกษาอย่างแท้จริง ที่เข้ามาดูแลการจัดการศึกษาเพื่อ
ประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาของบุตรหลานของชุมชน

สำนักงานฯ เห็นว่าผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นองค์ความรู้
สำคัญที่ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกระจาย
อำนาจทางการศึกษา จึงจัดพิมพ์เอกสารงานวิจัยการกระจาย
อำนาจทางการศึกษา 8 ประเทศ และเอกสารสังเคราะห์งานวิจัย
ดังกล่าว เพื่อเผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป อันจะช่วยให้
การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศไทยมีการพัฒนา
ก้าวต่อไปและเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จของการ
ปฏิรูปการศึกษาของชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณนักวิจัย
ทุกท่านที่ได้ร่วมกันศึกษาวิจัยจนการดำเนินงานโครงการวิจัยการ
กระจายอำนาจทางการศึกษาใน 8 ประเทศนี้สำเร็จลงด้วยดี และ
ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาวิจัยครั้งนี้
สำนักงานฯ หวังว่างานวิจัยดังกล่าวจะช่วยให้สังคมไทยได้เรียนรู้
หลักการและรูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาของ
ประเทศอื่นและนำบทเรียนที่ดีมาเป็นแนวทางในการพัฒนา
รูปแบบของการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับ
ประเทศไทยต่อไป

๐๑๕๑

นายอรุณ จันทวานิช
เลขาธิการสภาการศึกษา

คำนำของผู้วิจัย

เมื่อสิบกว่าปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิรูป การศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเป็นองค์ความรู้และบทเรียน หนึ่งใน การปฏิรูปการศึกษาของไทย ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากการสนับสนุนทุนวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติหลังจากที่ได้ไปศึกษา อบรมเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษาของนิวซีแลนด์ จาก มหาวิทยาลัยแห่งไวกาโต เมืองแฮมมิลตัน ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งมีคณาจารย์หลายท่านมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาสู่ การกระจายอำนาจของนิวซีแลนด์

ผลของการวิจัยดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งที่ได้จุดประกาย สำคัญต่อการกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทย ที่ก่อนหน้านั้น เรียกได้ว่า ล้มลุกคลุกคลานมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ โครงสร้างการบริหารการศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหาร งบประมาณ และการบริหารงานวิชาการ หลายฝ่ายได้หันมาให้ ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำไปสู่การกระจายอำนาจ เพิ่มมากขึ้น การกระจายอำนาจดังกล่าวนั้นสะท้อนไว้ในมาตรา ต่างๆ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปัจจุบัน จนมีผู้กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาของไทยลอกเลียนประเทศ นิวซีแลนด์มาเกือบทั้งหมด ทั้งที่เรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องสากล ที่ไร้พรมแดน เหตุเกิดจากซีกโลกหนึ่ง ย่อมสะท้อนไปยังอีก ซีกโลกหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สิบปีผ่านไป การกระจายอำนาจทางการศึกษาของ นิวซีแลนด์ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง ประเด็นใดที่กล่าวไว้ใน กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 นิวซีแลนด์ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งสิ้น แม้ว่าจะประสบปัญหาบ้างในช่วงแรก แต่ก็ผ่านอุปสรรคมา ได้ถึงปัจจุบัน ขณะที่ของไทย ยังก้าวไปอย่างช้าๆ ลักษณะที่ว่า จะ ถึงก็ช้าไม่ถึงก็ช้า ก็ยังได้ออกเดินแล้ว ปัญหาของไทยจึงอยู่ที่ การเดินไปให้ถึงเป้าหมายหรือการนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติและ พัฒนาในทุกภาคส่วนของการศึกษาไม่ว่าจะเป็นครู บุคลากร ผู้เรียน วิธีการเรียนการสอน ระบบงบประมาณ เทคโนโลยี รวมทั้งการบริหารจัดการ เหล่านี้เป็นต้น

การวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์จึงเป็นการศึกษาและทบทวนสาระการปฏิรูป การศึกษาและการนำไปสู่การปฏิบัติในเชิงลึกมากขึ้นและพบว่า สาระของการกระจายอำนาจมิได้แตกต่าง จากการเริ่มต้นการ ปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 เป็นต้นมาแต่อย่างใด ทั้งยังได้ มีการพัฒนามากขึ้นให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคโลกไร้พรมแดนปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงหวังเป็น อย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของ ไทยในยุคของการกระจายอำนาจ บทเรียนใดที่สมควรนำมา ประยุกต์ใช้หรือเป็นบทเรียนที่ต้องคำนึงถึงพึงระวัง และส่งผลต่อ การกำหนดนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยขอขอบคุณในประโยชน์ที่ได้รับนั้นต่อประเทศนิวซีแลนด์ มหาวิทยาลัยแห่งไวกาโต และผลของความเจริญก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยีโดยเฉพาะข้อมูลเครือข่ายสากล ที่ผู้วิจัยได้สืบค้นเป็นส่วนใหญ่เพื่อประกอบการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ ขอขอบคุณนางสาวเอ็นดู คิริเจียมรัตน์ นางสาวอังคณา สำเภาประเสริฐ และ นางสาวอุษา หัสถาด ที่ได้ช่วยสืบค้นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งนางสาวชัชศรัณย์ สุขสวัสดิ์ที่ได้ร่วมจัดพิมพ์ต้นฉบับจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายรุ่ง แก้วแดง) ที่ให้แนวทางและให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำวิจัยนี้อีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณ ดร.นงราม เศรษฐพานิช ที่ได้ให้แนวคิดและจิตวิญญาณของการเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อุทิศตนและเสียสละเพื่อราชการอย่างแท้จริง รวมทั้งการเป็นนักวิจัยที่ต้องแสวงหาความรู้อย่างถูกต้องบนพื้นฐานของ ความเที่ยงตรงของข้อมูล

พินสุดา สิริธรังศรี
ผู้วิจัย

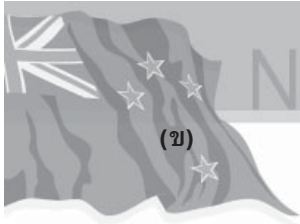

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเทศนิวซีแลนด์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเครือรัฐออสเตรเลีย ในคาบสมุทรแปซิฟิก ปัจจุบันมีประชากรประมาณ 4.8 ล้านคน ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ รายได้ประชาชาติเฉลี่ย 23,200 ดอลลาร์สหรัฐ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้ระบบของจักรวรรดิอังกฤษ นิวซีแลนด์ได้รับการยอมรับว่า ประสบผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ จากการรวมศูนย์อำนาจเป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเต็มรูปแบบ มีขั้นตอนการบริหารเพียง 2 ระดับ คือ ระดับกระทรวง และระดับสถานศึกษา

ระดับกระทรวง เป็นระดับนโยบาย มีหน้าที่เสนอแนะนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การสนับสนุนทรัพยากร การพัฒนาหลักสูตร การติดตามประเมินผล และการเสริมประสิทธิภาพการศึกษา โดยมีสำนักงานเลขาธิการเป็นสำนักงานกลางขนาดเล็ก ที่มีการจัดโครงสร้างองค์กร เป็น 11 กลุ่มภารกิจ และมีสาขาของกระทรวงตามเมืองสำคัญต่างๆ ใน 11 เมือง เพื่อให้การบริหารเบ็ดเสร็จ ณ เมืองนั้นๆ

ระดับสถานศึกษา เป็นระดับบริหารหรือปฏิบัติการ ที่มีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา/โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้แทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน (ระดับมัธยมศึกษา) และ

(ข)

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ทางการบริหารทุกเรื่องเกี่ยวกับการบริหารเงินงบประมาณและทรัพย์สิน บริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน และการบริหารทั่วไป จึงเป็นการบริหารเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา

ขณะเดียวกัน นิวซีแลนด์มีระบบของการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นระบบที่ควบคู่กับการกระจายอำนาจ โดยมี สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ประเมินสถานศึกษา ในทุก 3 ปี ผลการประเมินนำไปเป็นมาตรการทางการบริหาร และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษารวมทั้งมี สำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาแห่งนิวซีแลนด์ เป็นหน่วยงานในกระทรวง ทำหน้าที่รับรองคุณวุฒิผู้บริหารสถานศึกษา การจัดส่งบุคลากรของประเทศ และการพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และมีสภาครูแห่งนิวซีแลนด์ พัฒนามาจากคณะกรรมการทะเบียนครู ทำหน้าที่ จัดทะเบียนการเป็นครู ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และประกาศนียบัตรให้แก่ครูฝึกหัด และการรับรองการเป็นครู

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของนิวซีแลนด์ดังกล่าว เรียกได้ว่า กระจายจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาและประชาชน โดยตรง กล่าวคือ คณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการโรงเรียน จะมีตัวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครองถึงร้อยละ 70 ของกรรมการ ในทุกแห่ง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชน พ่อแม่ผู้ปกครอง เอกชน

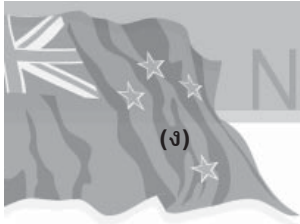
องค์กรเอกชน มีโอกาสจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการจัดการศึกษาแต่ประการใด

จุดเด่น

1. โครงสร้างการบริหาร กระทรวงศึกษาธิการเป็นเพียงองค์กรขนาดเล็ก ทำหน้าที่เพียงดำเนินนโยบาย สนับสนุนส่งเสริม และติดตามประเมินผล และไม่แทรกแซงการบริหารของสถานศึกษา ขณะเดียวกันสถานศึกษาบริหารงานในรูปของคณะกรรมการที่มาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งตัวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและนักเรียน มีอำนาจหน้าที่เบ็ดเสร็จในการบริหารและการจัดการศึกษา ที่ทำให้การจัดการศึกษาสามารถสนองความต้องการทางการศึกษาของประชาชนและผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2. มีความคล่องตัวทางการบริหารของสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษามีอำนาจเบ็ดเสร็จทั้งการบริหารการเงินงบประมาณและทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียนและการบริหารงานทั่วไป

3. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มิได้เป็นข้าราชการแต่เป็นพนักงานจ้างที่คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ว่าจ้าง โดยทำสัญญาเป็นรายปี ราย 3 ปี หรือถาวร แล้วแต่กรณี แต่ทุกคนได้รับเงินเดือนจากรัฐ ตามขั้นเงินเดือนที่รัฐกำหนด นอกจากนั้น ครูทุกคนต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และจดทะเบียนเป็นครู จากสภาครูแห่งนิวซีแลนด์

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

4. ผู้เรียน มีสิทธิและอิสระในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนร่วมกับครู และเรียนรู้ร่วมกัน มีสิทธิในการประเมินการสอนของครูภายใต้กรอบเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน รวมทั้งมีโอกาสและสิทธิได้เป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ที่ยากจะได้พบความมีสิทธิและโอกาสนี้ในการจัดการศึกษาของประเทศใดๆ ในสากลนี้

5. มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาที่ชัดเจน คือ มีสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานตรวจสอบและประเมินภายนอก ที่อยู่นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และมีสำนักงานรับรองคุณวุฒิและจัดสอบกลางของประเทศ เป็นหน่วยงานภายในกระทรวง

6. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งโดยการร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา การร่วมเสนอความต้องการทางการศึกษาต่อสถานศึกษา การร่วมเป็นกรรมการประเมินผลการเรียนในวิชาทักษะ และการติดตามประเมินผลการศึกษาในภาพรวม เกิดความใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและประชาชน นอกจากนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ยังเป็นผู้มีระเบียบวินัยค่อนข้างสูง

จุดด้อย

แม้ว่านิวซีแลนด์จะประสบผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาสู่การกระจายอำนาจ และมีจุดเด่นทางการบริหารและการ

จัดการศึกษาในภาพรวม ดังกล่าวข้างต้น แต่ก็มีจุดด้อยบางประการ กล่าวคือ

1. โครงสร้างการบริหารการศึกษาที่แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับกระทรวง และสถานศึกษา ทำให้เกิดช่องว่างทางการบริหาร สถานศึกษาที่ด้อยประสิทธิภาพขาดที่พึ่งที่ใกล้ชิดเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ปัญหาทางการบริหารที่จำเป็นต้องตัดสินใจนโยบาย
2. การบริหารเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา มีความเสี่ยงต่อการใช้อำนาจในทางที่ผิดของคณะกรรมการ หรือหากคณะกรรมการด้อยประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การศึกษาทั้งสิ้น เช่น การที่กรรมการฯ มีอำนาจในการจ้างและเลิกจ้างผู้บริหาร ครูและบุคลากรด้วยตนเอง หากกรรมการใช้อำนาจอย่างไม่ระมัดระวังและหลงใหลในบทบาท หน้าที่ ก็ง่ายต่อการใช้อำนาจในทางที่ผิด การบริหารการเงินและงบประมาณ ที่สามารถใช้จ่ายได้ตามดุลพินิจของกรรมการ ที่แม้จะมีหลักเกณฑ์ในการใช้จ่ายก็ตาม แต่การใช้จ่ายบางประการอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง เหล่านี้เป็นต้นซึ่งจะกลายเป็นการผูกขาดอำนาจในที่สุด
3. จากการศึกษาที่มีการกำหนดระดับของสถานศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือตามระดับความยากจน ทำให้มีความชัดเจนว่าสถานศึกษาในชุมชนยากจน ไม่มีชื่อเสียง ไม่มีโอกาสคัดเลือกผู้เรียนตามความต้องการ เด็กในชุมชนยากจน ยังคงขาดความ

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

เสมอภาค และโอกาสในการเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง
อยู่ในพื้นที่ร่ำรวย ทั้งที่รัฐให้การสนับสนุนเงินมากกว่าปกติก็ตาม

4. ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีหน้าที่และสิทธิในการจัดการศึกษา ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสถานศึกษา สถานศึกษาไม่ได้รับการสนับสนุนการศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร การสนับสนุนของท้องถิ่น เป็นไปตามความสนใจและให้ความสำคัญของคณะกรรมการสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ทำให้เรื่องของท้องถิ่นและสถานศึกษาแยกออกจากกัน ทั้งที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มาจากประชาชนที่ควรจะได้รับรู้ ให้บริการและสนับสนุนทางการศึกษาแก่ประชาชน ในฐานะที่การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

บทเรียนที่สมควรนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

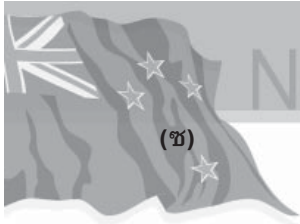
การนำบทเรียนการกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์มาใช้กับประเทศไทย ภายหลังจากปฏิรูปการศึกษา ควรคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง และการปกครอง ดังนี้

1. องค์กรแต่ละระดับ ตระหนักในบทบาท อำนาจหน้าที่ของตนที่ไม่ก้าวล้ำและแทรกแซงบทบาท อำนาจหน้าที่ซึ่งกันและกัน โดยองค์กรในระดับกระทรวง แสดงบทบาทเฉพาะ

ที่มีเกี่ยวกับการเสนอนโยบาย มาตรฐาน การสนับสนุนงบประมาณ และการติดตามประเมินผลองค์กรในระดับเขตพื้นที่แสดงบทบาท เฉพาะการกำกับดูแล สนับสนุนส่งเสริมและติดตามผลการดำเนินงานขององค์กร สถานศึกษา และสถานศึกษาแสดงบทบาทในการจัดการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมจาก คณะกรรมการสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังเช่น องค์กรทางการศึกษาแต่ละระดับของนิวซีแลนด์ตระหนัก ในบทบาทของตน ก็จะทำให้การจัดการศึกษาตามแนวทางการ กระจายอำนาจการศึกษาของไทย บรรลุผลสำเร็จในระดับหนึ่ง

2. การบริหารการเงินและงบประมาณ โดยจัดสรร งบประมาณให้สถานศึกษาเป็นเงินก้อนหรือเงินอุดหนุน เมื่อ สถานศึกษาใช้ไม่หมดสามารถนำไปใช้ได้ต่อไป หรือสามารถ เปลี่ยนแปลงรายการได้ตามความจำเป็นเร่งด่วนของสถานศึกษา และมีการจัดทำเกณฑ์การจัดสรรให้สถานศึกษาตามพื้นที่ตาม ระดับความยากจนที่ต้องได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ

3. การบริหารงานบุคคล ควรให้สถานศึกษามีสิทธิและ มีส่วนร่วมในการสรรหาข้าราชการครูและบุคลากรตามความ ต้องการของสถานศึกษา มีอิสระในการสรรหาครูอัตราจ้างด้วย ตนเองมีการพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของแต่ละคนในทุกปี มีการส่งเสริมและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเข้มข้นโดยครูสภา ให้ เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ให้ตระหนักในคุณค่าและ คักดิ์ศรีของการเป็นครู มีความรักในอาชีพ อุทิศตนเพื่อผู้เรียนและ สังคมอย่างจริงจัง ในการนี้รัฐจัดเงินเดือนให้ครูเป็นการเฉพาะที่

New Zealand

การระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

สอดคล้องกับภารกิจและมากพอที่จะจูงใจให้คนเก่งหันมาเรียนครู ควบคู่กับการส่งเสริมสวัสดิการด้านต่างๆ

4. การบริหารงานวิชาการ ควรให้สถานศึกษาและครูมีอิสระในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การช่วยสอน และประเมินผลการเรียนในวิชาทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่สอดคล้องกับชุมชน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความคิดเห็น การสร้างบรรยากาศที่ใกล้ชิดและเชื่อมโยงกันระหว่างโลกของสถานศึกษาและโลกของความเป็นจริงนอกสถานศึกษา

5. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการศึกษา ในการประเมินภายนอก นอกจากจะเป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงพัฒนาแบบกัลยาณมิตรที่กระทำอยู่แล้ว ควรนำผลของการประเมินมาใช้ประโยชน์ให้มากและเป็นมาตรการทางการบริหารในระยะต่อไป ทั้งการจัดสรรงบประมาณและการพิจารณาความดีความชอบ ในทำนองเดียวกัน ผลของการประเมินควรเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ เพื่อกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

6. การสนับสนุนและให้ความรู้ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง นิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ว่าเป็นครูคนแรกของเด็ก เด็กหรือผู้เรียนต้องได้รับการเตรียมความพร้อมและการให้ความรู้เบื้องต้น รวมทั้งความรัก ความอบอุ่น จากพ่อแม่ ก่อน

เข้าสู่ระบบโรงเรียน โดยจัดโครงการสนับสนุนและให้ความรู้แก่พ่อแม่อย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินการที่ชัดเจน ดังนั้นในการจัดการศึกษาของไทย ควรได้มีการดำเนินงานสนับสนุน และให้ความรู้แก่พ่อแม่ อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการศึกษาของผู้เรียนตั้งแต่แรกเกิด

7. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา การร่วมวางแผน การช่วยสอนวิชาทักษะ การประเมินผลการเรียน การติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา ก็จะช่วยให้การจัดการศึกษามีความโปร่งใส ตรวจสอบได้จากประชาชน รวมทั้งสนองความต้องการของท้องถิ่นบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างแท้จริง

8. คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรตระหนักในบทบาทหน้าที่และบทบาทของตนเองอย่างเด่นชัด พ่อแม่ผู้ปกครอง และประชาชนประพฤติ ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลาน รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและเข้าไปมีส่วนร่วมและสนับสนุนการศึกษาทั้งการร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการร่วมสนับสนุน และติดตามผล ในฐานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เรียนควรเอาใจใส่และตั้งใจศึกษาเรียนรู้อย่างจริงจัง ควบคู่กับการประพฤติปฏิบัติตนบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย รู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็วปัจจุบัน ในฐานะที่จะต้องเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(ก)
บทที่ 1 บริบททั่วไปของประเทศนิวซีแลนด์	1
- ความเป็นมา	1
- การปฏิรูปการศึกษา	8
บทที่ 2 การกระจายอำนาจทางการศึกษา ของประเทศนิวซีแลนด์	32
2.1 การบริหารงานการเงิน	36
2.2 การบริหารงานบุคคล	59
2.3 การบริหารงานวิชาการ	72
2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา	97
2.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน	102
บทที่ 3 การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	107
3.1 การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	108
3.2 การติดตามและประเมินผลภายนอก	116
บทที่ 4 การเปรียบเทียบการกระจายอำนาจ ทางการศึกษาของไทยและนิวซีแลนด์	119

บทที่ 5 บทเรียนที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้กับประเทศไทย	154
บทที่ 6 บทสรุป ข้อเสนอแนะ	161
6.1 บทสรุป	161
6.2 การอภิปราย	163
6.3 ข้อเสนอแนะ	166
6.3.1 ข้อเสนอนโยบาย	166
6.3.2 ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ	169

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 โครงสร้างความรับผิดชอบการศึกษา ของนิวซีแลนด์	21
แผนภาพที่ 2 ระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์	23
แผนภาพที่ 3 การกระจายอำนาจทางการศึกษา ของประเทศนิวซีแลนด์	33
แผนภาพที่ 4 สาระการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษา ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532	35
แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการของงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณ ของกระทรวงศึกษาธิการแก่โรงเรียน	41
แผนภาพที่ 6 การจัดสรรเงินอุดหนุนของรัฐ ให้สถานศึกษาจำแนกตามรายหัวและนโยบาย	44
แผนภาพที่ 7 ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน	56
แผนภาพที่ 8 การกระจายอำนาจการบริหารงานการเงิน และงบประมาณ	57
แผนภาพที่ 9 การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล	71
แผนภาพที่ 10 กรอบหลักสูตรของประเทศนิวซีแลนด์	78
แผนภาพที่ 11 การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ	96

แผนภาพที่ 12	ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา	101
แผนภาพที่ 13	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของประชาชน	105
แผนภาพที่ 14	ระบบการติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาของนิวซีแลนด์	118

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา	98
ตารางที่ 2	การเปรียบเทียบการกระจายอำนาจ ทางการศึกษาของไทยและนิวซีแลนด์	120

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศหนึ่งในคาบสมุทรแปซิฟิก ที่ได้ชื่อว่า เป็นประเทศแนวหน้าประเทศหนึ่งในโลกที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาเข้าสู่ระบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาทั่วประเทศ ทั้งด้านโครงสร้าง การบริหารการเงิน การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล และการติดตามประเมินผล การเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งมีการให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและกำหนดแนวทางในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

นิวซีแลนด์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศออสเตรเลียบนพื้นที่ประมาณ 268,680 ตารางกิโลเมตร ปี พ.ศ. 2548 มีประชากรประมาณ 4.3 ล้านคน มีกรุงเวลลิงตันเป็นเมืองหลวง สภาพพื้นที่ของประเทศเป็นเกาะ ภูเขาและทุ่งหญ้า ประชากรส่วนใหญ่จึงมีอาชีพเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะแกะ วัว มีการทำผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เช่น นม ขนแกะและอาชีพเพาะปลูกและการทำผลผลิตทางการเกษตร ประชากรจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคนพื้นเมืองเดิม เรียกว่า เมารี (Maori) ซึ่งมีประมาณร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ และชนผิวขาว (Pakiha) ประมาณร้อยละ 75

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

ที่เหลือเป็นชาวเกาะแปซิฟิก ยุโรป และอาเซียน ประมาณร้อยละ 15 ซึ่งส่วนใหญ่อพยพมาจากยุโรป โดยเฉพาะอังกฤษ ฝรั่งเศส และชาวโพลินีเซียน รวมทั้งชาวเอเชียที่เริ่มหลังไหลเข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพ ภาษาที่ใช้ทั่วไปคือภาษาอังกฤษ และภาษาเมารี

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ของนิวซีแลนด์ พบว่า ชาวเมารีเป็นผู้ค้นพบเกาะนิวซีแลนด์ และตั้งรกรากในนิวซีแลนด์เมื่อพันกว่าปีมาแล้ว สันนิษฐานกันว่าชาวเมารีอพยพมาจากหมู่เกาะโพลินีเซียนในแปซิฟิกตอนใต้ ชาวยุโรปคนแรกที่ได้พบแผ่นดินของนิวซีแลนด์ก็คือ นักเดินเรือชาวฮอลแลนด์ชื่อ อเบล ทัสมัน เมื่อปี พ.ศ. 2185 และต่อมาในปี พ.ศ. 2312 นักสำรวจชาวอังกฤษชื่อ เจมส์ ค็อก มาค้นพบอีกครั้งหนึ่ง แต่การตั้งรกรากของชาวยุโรปเพิ่งเริ่มขึ้นในกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 หลังจากอังกฤษประกาศสิทธิครอบครองนิวซีแลนด์ในปี พ.ศ. 2383 ตามสนธิสัญญาไวทิงกิ ที่ทำขึ้นระหว่างหัวหน้าเผ่าชาวเมารีและรัฐบาลอังกฤษ และนิวซีแลนด์ได้รับสิทธิปกครองตนเองในปี พ.ศ. 2528 ระหว่างปี พ.ศ. 2386 - 2415 มีการต่อสู้เป็นครั้งคราวระหว่างชาวยุโรปผู้มาตั้งรกรากกับชาวเมารีในบางท้องที่ ในช่วงเวลาเดียวกันมีการค้นพบทองคำในเกาะใต้ทำให้ภาวะเศรษฐกิจนิวซีแลนด์รุ่งเรืองขึ้นระยะหนึ่ง เกิดการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 หลังจากได้มีการส่งเนื้อเยื่อไปขายยังประเทศอังกฤษ ซึ่งได้ช่วยวางรากฐานถาวรให้กับเศรษฐกิจของประเทศในเวลาต่อมา เพราะนับตั้งแต่นั้นมาสินค้าออกที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรก็ได้กลายเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศนิวซีแลนด์ ปัจจุบัน

นิวซีแลนด์ได้ให้ความสำคัญต่อการอุตสาหกรรมด้วยการเร่งพัฒนาการศึกษา อาชีพ และการฝึกอบรมบุคลากรด้านอุตสาหกรรม เพื่อนำประเทศสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21

ด้านวัฒนธรรม ชาวนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับศิลปะการแสดง เช่น ดนตรี การละคร การเต้นรำ รวมทั้งศิลปะด้านการเขียน การวาดภาพ เครื่องปั้นดินเผา และการทอ ตลอดจนศิลปะของชาวเมารี เช่น การแกะสลัก เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันรัฐเริ่มให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมารีเพิ่มมากขึ้นในฐานะเจ้าของพื้นที่ดั้งเดิม จะเห็นได้จากกฎหมายต่างๆ ที่ให้สิทธิแก่ชาวเมารีมากขึ้นทั้งในด้านสิทธิในที่ดิน การสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง และโดยเฉพาะทางการศึกษา ที่จะต้องมีการเรียนภาษาเมารี การจัดโครงการสนับสนุนการศึกษาเมารีเป็นพิเศษและการให้สัดส่วนแก่ชาวเมารีเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) เป็นต้น ภาษาราชการที่ใช้มี 2 ภาษาคือ ภาษาอังกฤษและภาษาเมารี การจัดการศึกษาของรัฐเป็นการจัดการศึกษาให้เปล่านับตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา

ด้านการเมือง ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้ระบบของจักรพรรดิอังกฤษ สภาของนิวซีแลนด์เป็นสภาเดี่ยว มีสมาชิกสภา จำนวน 120 คน มีวาระคราวละ 3 ปี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำฝ่ายบริหารสูงสุดที่มาจากการเลือกตั้งทางการเมืองจากพรรคการเมืองที่มีเสียงส่วนใหญ่ในสภา ปัจจุบันนายกรัฐมนตรี คือ นางเฮเลน คลาค (Helen Clark) ซึ่งมาจากพรรค

New Zealand

4

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

แรงงาน มีคณะรัฐมนตรี จำนวน 52 คน จาก 52 กระทรวง นับเป็นประเทศที่มีกระทรวงมากที่สุดประเทศหนึ่งในโลก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรที่มีเพียงประมาณ 4 ล้านคนเศษ ประกอบด้วย กระทรวงเกษตร กระทรวงศิลปะ วัฒนธรรม และมรดก กระทรวงความมั่นคงทางชีวภาพ กระทรวงการกระจายเสียง กระทรวงป้องกันพลเมือง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการสื่อสาร กระทรวงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กระทรวงการตรวจสอบ (Corrections) กระทรวงศาล กระทรวงว่าด้วยสถาบันวิจัยความเป็นเลิศ (Crown Research Institutes) กระทรวงกลาโหม กระทรวงว่าด้วยการลดกำลังทหารและการควบคุมอาวุธ กระทรวงการพัฒนาเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพลังงาน กระทรวงสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงการประมง กระทรวงความปลอดภัยทางอาหาร กระทรวงการต่างประเทศ และการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงป่าไม้ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการเคหะ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ กระทรวงการอพยพ กระทรวงอุตสาหกรรมและการพัฒนาภูมิภาค กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงข้อมูลภาคพื้นดิน กระทรวงว่าด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงส่งเสริมเมารี กระทรวงส่งเสริมกลุ่มเกาะแปซิฟิก กระทรวงตำรวจ กระทรวงการแข่งความเร็ว กระทรวงการวิจัย วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กระทรวงภาษีอากร กระทรวงประชากรอาวุโส กระทรวงบริการสังคมและการจ้างงาน กระทรวงกีฬาและการพักผ่อน กระทรวงประกันอุบัติเหตุของรัฐ กระทรวงรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการบริการของรัฐ กระทรวงสถิติ กระทรวงการท่องเที่ยว กระทรวง

การต่อรองทางการค้า กระทรวงการขนส่ง กระทรวงช่วยเหลือ
ทหารผ่านศึก กระทรวงส่งเสริมสตรี กระทรวงส่งเสริมเยาวชน และ
กระทรวงรักษาสันติสัญญาไวทังกี

ด้านการปกครอง นิวซีแลนด์แบ่งการปกครองออกเป็น
ส่วนกลาง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนกลาง แบ่งการปกครองออกเป็น 16 เมือง และ 1 แคว้น
ได้แก่ เมืองโอ๊คแลนด์ อ่าวเพลนตี แคนเทอเบอรี กิบบอร์น ฮอว์ล์เบย์
มันนาวาตู - ริงกาฮูย มัลบอร์ธ เนลสัน นอร์ทแลนด์ โอตาโก
เซ้าท์แลนด์ ตารานากิ ทัสมัน ไวกาโต เวลลิงตัน เวสต์โคส และ
แคว้นชาทัมโฮล์แลนด์ โดยมี เวลลิงตัน เป็นเมืองหลวง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีความเป็น
อิสระทางการปกครอง กำหนดขึ้นโดยกฎหมายการปกครองท้องถิ่น
ประกอบด้วย สภามณฑล (regional councils) จำนวน 12 แห่ง
และ องค์กรบริหารเขต (territorial authorities) จำนวน 74 แห่ง
รวมเป็น 86 แห่ง นอกจากนั้นในองค์กรบริหารเขต ยังแบ่งออก
เป็น สภามือเมือง (city councils) จำนวน 16 แห่ง และ สภามือตำบล
(district councils) จำนวน 58 แห่ง

ด้านเศรษฐกิจ เมื่อ 20 ปี ที่ผ่านมาเศรษฐกิจของ
นิวซีแลนด์ส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่มีรายได้จากภาค
การเกษตรมาเป็นด้านอุตสาหกรรมแปรรูป ที่ขึ้นอยู่กับการจัดสรร
ตลาดจากสหราชอาณาจักร ในตลาดการค้าเสรี สินค้าส่งออกที่
สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม เนื้อสัตว์ ไม้ เครื่องจักร และอาหารทะเล

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

ปัจจุบัน นิวซีแลนด์เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด ทั้งในระดับภูมิภาค และในกลุ่มองค์การความร่วมมือทางการค้าและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) โดยในปี พ.ศ. 2546 เศรษฐกิจขยายตัวถึงร้อยละ 4 ในขณะที่เศรษฐกิจโลกยังไม่ฟื้นตัวภายหลังเหตุการณ์วันที่ 11 กันยายน 2544 เศรษฐกิจนิวซีแลนด์ยังคงขยายตัวต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีการค้าเพิ่มมากขึ้นกับประเทศรัสเซีย ยุโรป ตะวันออก ตะวันออกกลางลาตินอเมริกา รวมทั้งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มการค้าทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (Asia Pacific Economic Co-operation : APEC)

ในปี พ.ศ. 2547 นิวซีแลนด์ มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 3.6 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ 92.51 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รายได้ประชาชาติต่อหัว 23,200 ดอลลาร์สหรัฐ การแลกเปลี่ยนเงินตรา 1 ดอลลาร์นิวซีแลนด์ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548 เท่ากับประมาณ 28.81 บาท

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นิวซีแลนด์ได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกที่เข้มแข็งในสหประชาชาติและองค์การระดับภูมิภาคต่างๆ เช่น สภาแปซิฟิกใต้และกลุ่มประเทศแปซิฟิกใต้ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นพิเศษกับประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกใต้และออสเตรเลีย รวมทั้งยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประเทศอื่นในย่าน แปซิฟิก เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น จีน และกลุ่มประเทศอาเซียน มีการติดต่ออย่าง

ใกล้เคียงกับประเทศอังกฤษและประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันตกโดยผ่านกลุ่มผู้ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในนิวซีแลนด์

ด้านการศึกษา นิวซีแลนด์ได้ชื่อว่า เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษาย่างยิ่ง เพราะชาวนิวซีแลนด์มีความเชื่อร่วมกันว่า “การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ทั่วโลกให้ความสำคัญต่อการเศรษฐกิจเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถของการแข่งขัน ควบคู่กับการได้รับการศึกษาของประชาชน ดังนั้น เรื่องของเศรษฐกิจบนฐานของความรู้ จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันการศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรัฐ เอกชน และพ่อแม่ผู้ปกครองบางส่วนจัดการศึกษา ตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน จนกระทั่งถึงการอุดมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ อยู่ระหว่างอายุ 6-16 ปี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 15 แต่เด็กจะเริ่มเข้าเรียนในระบบเมื่ออายุ 5 ปี เป็นส่วนใหญ่ในชั้นปีที่ 1 นิวซีแลนด์ให้การศึกษาฟรีแก่ประชาชน ตั้งแต่อายุ 6-19 ปี

กล่าวโดยสรุปประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่มีสภาพภูมิประเทศที่สวยงามมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีระบบการปกครองที่เข้มแข็ง มีความเจริญทางเศรษฐกิจ พลเมืองมีความเป็นอยู่อย่างสงบสุข ปราศจากความขัดแย้งทางสังคมและชนชั้น ส่งผลให้ชาวต่างชาติหลังไหลเข้ามาอยู่อาศัย ประกอบอาชีพและศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเอเชีย และ

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

แม้ว่าพลเมืองของประเทศนิวซีแลนด์จะมาจากหลายกลุ่มชน แต่ก็
มีวิถีชีวิตอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
ด้วยการเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยปราศ
จากการแบ่งชนชั้นและระดับความรู้ ชาวนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญ
ต่อการศึกษา เพราะมีความเชื่อร่วมกันว่า “การศึกษาเป็นรากฐาน
สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” เมื่อ
ประชาคมโลก มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ความเป็น
นานาชาติของนิวซีแลนด์เพิ่มมากขึ้น จึงได้ให้ความสำคัญต่อการ
ศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้า
ของโลก โดยเฉพาะการเตรียมตัวสู่ประชาคมโลกในศตวรรษใหม่

การปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาของนิวซีแลนด์ ดำเนินการภายใต้
การปฏิรูปการปกครองประเทศทั้งระบบ หลังจากที่นิวซีแลนด์
ประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม ก่อนปี พ.ศ. 2532 การ
จัดการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ เป็นการจัดการศึกษาที่อยู่ใน
ลักษณะของการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง (Centralization) มี
ระดับของการบริหารหลายระดับหลายขั้นตอน มีความหลากหลาย
หลายขององค์กรและหน่วยงานที่รับภาระในการจัดการศึกษา
นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา สภาการศึกษา
คณะกรรมการบริหารการศึกษาประเภทต่างๆ ที่เป็นผู้รับภาระการ
บริหารการศึกษา และสถานศึกษาที่รับภาระในการให้การศึกษา
อำนาจการตัดสินใจทั้งการกำหนดนโยบาย การบริหารแผนงาน

โครงการ งบประมาณ และบุคลากรอยู่ที่ส่วนกลาง ลักษณะดังกล่าว ทำให้ผู้สนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาสู่การกระจายอำนาจเห็นว่ ก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน ทั้งการอนุมัติ การอนุญาต การขาดอำนาจการตัดสินใจของสถานศึกษา รวมทั้งสภาพการ จัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมของ นิวซีแลนด์ที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ การสนับสนุนของรัฐทั้ง ด้านบุคลากร งบประมาณ และการจัดการ มิได้เป็นไปตามความ ต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษาอย่างแท้จริง ครูมีความล้าสน ในบทบาทไม่ทุ่มเทให้กับการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ขาดการ ติดตามตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนไม่มีคุณภาพ เกิด การไม่เข้าใจกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน เพราะ โรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหาร ไม่สามารถสนองความต้องการ ของผู้ปกครองและชุมชนได้ เพราะเมื่อโรงเรียนต้องพึ่ง ส่วนกลาง จึงไม่ให้ความสำคัญต่อชุมชนเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนมีความคิดร่วมกันในการปฏิรูปการศึกษาทั้ง ระบบ ในปี พ.ศ. 2531 บนพื้นฐานปรัชญา “การศึกษาเพื่อชีวิต” (Education for life) ด้วยหลักการ การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Charity to Community) และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) โดยยึดแนวคิดในการดำเนินงาน ดังนี้

(1) โรงเรียนเป็นแหล่งที่ทุกคนเข้ามาใช้ได้ กล่าวคือ โรงเรียนจะต้องเปิดรับประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาใช้

บริการทั้งด้านวิชาการ อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

(2) โรงเรียนเป็นศูนย์ที่เด็กเข้าไปเล่นได้ กล่าวคือ โรงเรียนจะต้องเป็นศูนย์ที่เด็กทุกคนทั้งในและนอกโรงเรียน ทั้งร่างกายปกติและไม่ปกติ รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสต่างๆ สามารถเข้าไปเล่นในสนาม และใช้บริการจากหน่วยบริการนักเรียนของโรงเรียนได้ โดยนัยนี้โรงเรียนจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ให้เหมาะสมกับการที่เด็กจะเข้าไปเล่น

(3) โรงเรียนเป็นแหล่งของความรู้และแหล่งประสบความสำเร็จ กล่าวคือ จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านการเรียนการสอน ครูและปัจจัยในการเรียนการสอนต่างๆ รวมทั้งการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กและประชาชนได้

(4) ครูจะต้องมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ครูจะต้องมีความพร้อมและมีการพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ความรักในอาชีพครูและสนใจในการอบรมสั่งสอนนักเรียน

ดังปรากฏรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและมาตรการ กระบวนการ และผลของการปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการปฏิรูปการศึกษา

เพื่อปรับปรุงการบริหารการศึกษาให้มีความคล่องตัว ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อเตรียมการ

รองรับการนำประเทศสู่สังคมโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

2. เป้าหมายและมาตรการการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา

จากการศึกษาหลักการ แนวคิดและกระบวนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ พอสรุปถึงมาตรการและเป้าหมายของการปฏิรูป ได้ดังนี้

2.1 ลดบทบาทส่วนกลางทั้งด้านการบริหารและงบประมาณ รวมทั้งตัดทอนหน่วยงานบริหารการศึกษาระดับเขต/เมืองออกไป

2.2 ให้มีการรับรองมาตรฐานและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.3 ให้หน่วยงานทางการศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษา

2.4 เปิดโอกาสให้ประชาชน/ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องของการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ การบริหารงานบุคคล การจัดการเรียนการสอน และงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.5 ดำเนินการปฏิรูปให้แล้วเสร็จภายใน 15 เดือน โดยได้กำหนดให้วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2532 เป็นวันเริ่มต้นปฏิบัติการกระจายอำนาจการศึกษาทั้งระบบ

3. กระบวนการและขั้นตอนการปฏิรูปการศึกษา

จากปรัชญา หลักการ แนวคิด เป้าหมายและมาตรการการดำเนินงานดังกล่าว รัฐบาล โดยนายเดวิด ลังจี นายกรัฐมนตรี ซึ่งให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษา และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขณะนั้นด้วย จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานวางแนวทางในการปฏิรูปทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (Project Task Force : PICOT) โดยมี Brian Picot ซึ่งเป็นนักธุรกิจที่ให้การสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา เป็นประธาน และแม้ว่าในการดำเนินงานจะมีกระแสต่อต้านและเกิดความไม่เข้าใจของผู้สูญเสียประโยชน์และประชาชนจำนวนหนึ่งก็ตาม แต่ด้วยความเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวร่วมกันและการให้ความจริงจังต่อนโยบายของรัฐ โดยนายกรัฐมนตรี สมัยนั้น จึงทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.1 สํารวจความคิดเห็นของประชาชน นักธุรกิจ นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการทางการศึกษาของประเทศโดยใช้เวลาดำเนินการ 9 เดือน

3.2 คณะทำงาน PICOT รับแบบสอบถามและรายงานที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตาม 3.1 ถึง 700 รายการ และการศึกษาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ตามทัศนะและความคาดหวังของประชาชนผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวน 20,000 ฉบับ

3.3 คณะทำงาน PICOT สรุปรายงานผลการสำรวจ ประชามติและการวิเคราะห์ แล้วนำพิมพ์ในหนังสือ “การบริหาร เพื่อการเป็นเลิศ” (Administering for Excellence) เสนอ รัฐบาลและประชาสัมพันธ์ไปยังสาธารณชนและองค์กรต่างๆ ทุก หมู่เหล่า เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและให้เกิดการมีส่วนร่วมใน การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา

3.4 ในปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลได้จัดพิมพ์เอกสาร “โรงเรียน ในอนาคต” (Tomorrow’s School) มีความยาว 46 หน้า เอกสาร ดังกล่าวเป็นเอกสารนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตาม รูปแบบใหม่ซึ่งมีเนื้อหาสาระส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อเสนอของคณะ ทำงาน PICOT

3.5 รัฐบาลกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการเริ่มต้นการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาคือ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2532 เป็นต้นไป

3.6 รัฐบาลจัดตั้งคณะทำงานเปลี่ยนแปลงระบบบริหาร การศึกษาชุดใหม่ เพื่อดำเนินงานตามรูปแบบที่กำหนดขึ้นใหม่และ กำหนดเวลาทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 เดือน และได้มีการจัดตั้งหน่วยปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐกระจายตามเขต/ ภาคการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคณะทำงาน 19 กลุ่ม เจ้าหน้าที่ ประสานงาน 42 คน นักประเมินผลอิสระ 4 คน และสมาชิกชน เผ่าเมารี 7 คน

คณะกรรมการทั้ง 19 กลุ่ม ประกอบด้วยบุคลากรภาครัฐ และเอกชน ผู้ที่มีประสบการณ์ ผู้ที่มีความสนใจ ตลอดจนนักวิชาการ รวมทั้งหมด 134 คน มีหน้าที่ร่วมกัน คือ

- (1) พิจารณากำหนดบทบาทเฉพาะกาล รายละเอียด แนวทางการดำเนินงานเพิ่มเติม
- (2) ให้คำแนะนำกลุ่มต่างๆ พร้อมข้อเสนอแนะ
- (3) กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน/กิจกรรม ให้ชัดเจน
- (4) เขียนรายงานและร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลกับส่วนกลางและระหว่างบุคลากร

สำหรับเจ้าหน้าที่ประสานงานทั้ง 42 คน ดังกล่าวข้างต้น ได้รับการคัดเลือกมาจากหน่วยงานและกรมต่างๆ ในกระทรวง มีหน้าที่ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

- (1) อภิปรายผลข้อมูลที่ได้จากการรายงานของคณะกรรมการทั้ง 19 กลุ่ม ซึ่งใช้ระยะเวลา 3-4 สัปดาห์
- (2) รับและเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสาร โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ
- (3) เข้าร่วมในการฝึกอบรม/การประชุม
- (4) ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่น/ชุมชนของตนเองอย่างทั่วถึงให้มีความรู้ ความเข้าใจร่วมกันอย่างชัดเจน

(5) มีการติดต่อ ประสานสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยอาศัยสื่อ โทรทัศน์ โทรสาร จดหมาย การรายงาน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

(6) บันทึกข้อมูล ข่าวสารทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงทัศนะได้อย่างเสรี กับ คณะผู้ประสานงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการประชุมสามัญ

ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการศึกษาตามแนวคิด และกระบวนการกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศ นิวซีแลนด์ ได้มีการแต่งตั้งนักประเมินอิสระ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ตรวจสอบการถ่วงดุลอำนาจเชิงบริหาร กับคุณภาพของนักเรียน ว่าได้ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงหรือไม่ นอกจากนี้แล้วยังมีการติดตามผล ตรวจสอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการซึ่งแยกตัวเป็นองค์กรอิสระอีก ต่างหาก ทั้งนี้เพื่อร่วมกันพิจารณา วิเคราะห์ ติดตามผล และ ประเมินกระบวนการดำเนินการว่าประสบผลสำเร็จตามนโยบาย และเป้าหมายเพียงไร

ในขณะเดียวกันคณะทำงานที่เป็นชาวเมารี จะทำหน้าที่ดูแลเรื่องผลประโยชน์ของนักเรียนเผ่าเมารีของตน

จากการดำเนินงานที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน รวมทั้ง การมีส่วนร่วมขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั่วประเทศ ดังกล่าวส่งผลให้นิวซีแลนด์ประสบผลสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา ตามรูปแบบใหม่ตามที่ได้กำหนดไว้

4. ผลของการปฏิรูปการศึกษา

จากการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว นิวซีแลนด์ได้ปรับเปลี่ยนระบบการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งระบบ จากการรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลางหรือกระทรวงศึกษาธิการ จากการมีระดับบริหารหลายระดับหลายขั้นตอน เปลี่ยนเป็นการกระจายอำนาจการบริหารทั้งระบบ จากกระทรวงศึกษาธิการไปสู่สถานศึกษาโดยตรง มีการตัดทอนหน่วยงานที่ไม่จำเป็นและปรับโครงสร้างองค์กรขึ้นใหม่ ควบคู่กับระบบของการตรวจสอบและถ่วงดุล ดังนี้

4.1 ลดบทบาทส่วนกลางและกระจายอำนาจให้สถานศึกษา โดยกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาเพียง 2 ระดับ คือ ระดับกระทรวง และสถานศึกษา ดังนี้

4.1.1 ระดับกระทรวง มีกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่หลัก ดังนี้

(1) ให้คำปรึกษาแนะนำนโยบายแก่รัฐบาล เกี่ยวกับการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาหลังภาคบังคับ

(2) รับผิดชอบการนำนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และคุณภาพ

(3) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ได้รับจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- (4) พัฒนาหลักสูตรกลางของนิวซีแลนด์
- (5) ติดตามผลการจัดการศึกษา
- (6) การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการ

การศึกษา

โดยมีสำนักงานเลขาธิการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยบริหารงานกลางทางการศึกษา ปัจจุบันแบ่งภารกิจและโครงสร้างองค์กรออกเป็น 11 กลุ่มภารกิจ คือ กลุ่มทรัพยากรและข้อมูลยุทธศาสตร์ กลุ่มสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา กลุ่มการศึกษาพิเศษ กลุ่มการอุดมศึกษา หลักสูตรการเรียนและการสอน กลุ่มระบบข้อมูล กลุ่มพัฒนายุทธศาสตร์ กลุ่มทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มการเงิน กลุ่มทรัพย์สิน กลุ่มนานาชาติ และกลุ่มแมริ และมีการจัดตั้งสาขาตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อบริหารจัดการเบ็ดเสร็จ ณ เขตเมืองต่างๆ

4.1.2 ระดับสถานศึกษา สถานศึกษาทุกระดับตั้งแต่ ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน จนถึงระดับมัธยมศึกษา (และอุดมศึกษา) มีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาเป็นของตนเอง ทั้งในเรื่องของการบริหารงานการเงิน วิชาการ บุคลากร ให้สอดคล้องกับแนวทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาของชาติ ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) ที่มาจากการคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน (เฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) และผู้บริหารโรงเรียน เป็นกรรมการและเลขานุการที่มาจากการสรรหาและแต่งตั้งโดยการจ้างของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

4.2 กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการรับรอง คุณวุฒิ การสนับสนุน การให้บริการทางการศึกษา และการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดังนี้

4.2.1 สำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาของ
นิวซีแลนด์ (The New Zealand Qualification Authority : NZQA)
สำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาเป็นหน่วยงานกลางสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2533 เพื่อทำหน้าที่ดูแล
ในเรื่องการจัดทำและตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพ และคุณวุฒิ
การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและรักษากรอบคุณวุฒิทางการ
ศึกษาของชาติ กำหนดและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
รับรองวิทยฐานะทางการศึกษาของผู้บริหารและสถานศึกษา
รวมทั้งการจัดระบบการสอบกลางในระดับมัธยมและอุดมศึกษา
รวมทั้ง การจดทะเบียนสถาบันพัฒนาและฝึกอบรมของเอกชนที่มี
หลักสูตรตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป ตลอดจนการอนุมัติหลักสูตรและ
รับรองวิทยฐานะของวิทยาลัยครู/หน่วยผลิตครู สถาบันฝึกอบรม
ขั้นสูงและสถานศึกษาเอกชนที่มีการจัดสอนหลักสูตรวิชาชีพดังกล่าว

4.2.2 ศูนย์บริการการศึกษา (Service Providers)
เป็นศูนย์ให้บริการแนะนำและให้ข้อมูลการศึกษาและอาชีพ แก่
ประชาชนที่ต้องการรับการศึกษา ต้องการทำงาน หรือรับการ
ฝึกงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและต้องการความ
สำเร็จในอนาคต

4.2.3 คณะกรรมการทะเบียนครู (Teachers
Registration Boards) เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายใต้

กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 ทำหน้าที่เป็นผู้แทนภาครัฐ เอกชน ครู ในการจดทะเบียนครู เกี่ยวกับการตัดสินใจว่าครูคนใดจะได้รับการขึ้นทะเบียน ปรับปรุงทะเบียนครูและออกประกาศนียบัตรการเป็นครู หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู รักษาทะเบียนครูและให้ข้อมูลครูที่ขึ้นทะเบียนแก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตัดสินว่าครูคนใดควรจะถูกตัดออกจากทะเบียนครู รวมทั้งให้ข้อมูลรายชื่อครูที่คัดออกจากทะเบียนครูแก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้จ้างครูและจะจ้างครูที่ได้รับการจดทะเบียนเท่านั้น และหากครูคนใดยังไม่ได้จดทะเบียนโรงเรียนจะรับไว้เป็นครูฝึกหัด และจัดส่งผลงานครูเพื่อขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการทะเบียนครูต่อไป ภายหลังจากหน้าที่ของคณะกรรมการทะเบียนครูดังกล่าวได้โอนไปเป็นของสภาครูแห่งนิวซีแลนด์ (The New Zealand Teachers Council) ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพครู ทำหน้าที่แทนตามกฎหมายพื้นฐานการศึกษา พ.ศ. 2544 ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา (ข้อมูลเครือข่ายสากล <http://www.teacherscouncil.govt.nz/about/>: 24 เมษายน 2548)

4.2.4 สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Education Review Office) เป็นหน่วยงานอิสระของรัฐนอกกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในความรับผิดชอบและขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยตรง ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นพิเศษภายหลังจากการปฏิรูปการศึกษา ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 เพื่อทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ

และประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน ต่อกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และสภา รวมทั้งสาธารณชน ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ว่าได้ดำเนินการเป็นตามแนวทางและเป้าหมายการศึกษาของชาติ รวมทั้งกฎหมายการศึกษาหรือไม่เพียงไร โดยประเมินโรงเรียนทุก 3 ปีต่อครั้ง

ดังปรากฏแผนภาพที่ 1 โครงสร้างความรับผิดชอบการศึกษาของนิวซีแลนด์ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างความรับผิดชอบการศึกษาของนิวซีแลนด์

ที่มา : ข้อมูลเครือข่ายสากล <http://www.minedu.govt.nz/index.cfm?layout=document&documentid=6169&in...> วันที่ 22 เมษายน 2548

4.3 การจัดระบบการศึกษา

ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา นิวซีแลนด์ได้จัดระบบการศึกษาตามอายุ ดังนี้

4.3.1 ก่อนวัยเรียน อายุระหว่าง 3 - 4 ปี

4.3.2 ประถมศึกษา อายุระหว่าง 5 - 10 ปี

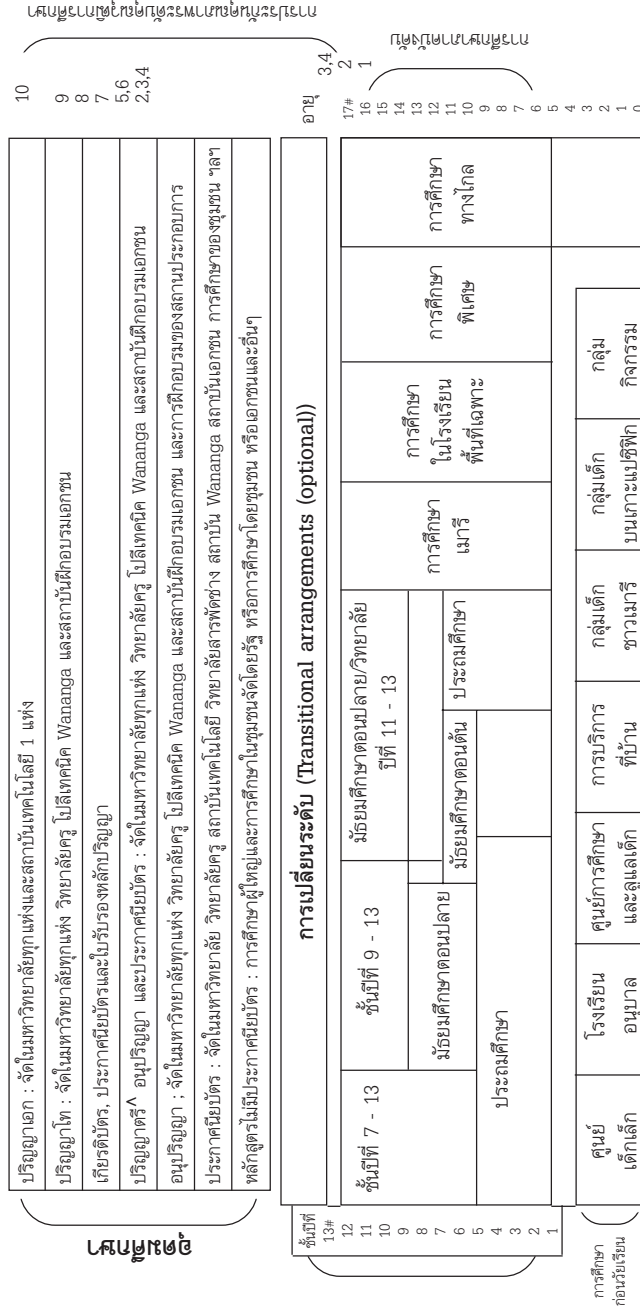
4.3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น (intermediate School) อายุระหว่าง 11 - 12 ปี

4.3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย (secondary school) อายุระหว่าง 13 - 17 ปี (อายุ 17 ปี สำหรับผู้เรียนที่เตรียมตัวสอบและเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย และสอบชิงทุน)

4.3.5 การอุดมศึกษา (Tertiary Education) เป็นการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่อายุ 17 ปี ขึ้นไป

ดังปรากฏตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ระบบการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

นักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาก่อนวัยเรียนที่ 13 แต่จำนวนน้อยเรียนต่อในระดับโรงเรียนอีก 1-2 ปี
 ^ เป็นส่วนน้อยใช้เวลา 3 ปี
 ที่มา : ข้อมูลเครือข่ายสากล <http://minedu.govt.nz/index.cfm?layout=document&documented-6169> & in ... วันที่ 22 เมษายน 2548

4.4 ประเภทของการศึกษา

1. การศึกษาในระบบ

1.1 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการ
ศึกษาที่จัดในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน (Child Center) โรงเรียนอนุบาล
(Kindergarten) ศูนย์เด็กเล่น (Playcenter) และศูนย์ดูแลและ
สอนภาษาเด็กเล็กสำหรับชาวเมารี (The Kohanga Reo)

1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ จัดในสถานศึกษา ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนที่จัดโดยรัฐ ได้แก่

(1) โรงเรียนของรัฐ (state schools)
เป็นโรงเรียนสหศึกษาตั้งแต่ระดับประถมถึงมัธยมศึกษา แต่บาง
แห่งอาจแยกเพศในระดับมัธยมศึกษา การจัดการเรียนการสอน
ขึ้นอยู่กับหลักสูตรของนิวซีแลนด์ โรงเรียนของรัฐบางแห่งอาจจัด
โปรแกรมวิชาชีพพิเศษสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ หรือการจัดชั้นเรียน
สำหรับชุมชน

(2) โรงเรียนสำหรับชาวเมารี (Kura
Kaupapa Maori) เป็นโรงเรียนของรัฐที่จัดสอนภาษาเมารี (to reo
Maori) ค่านิยมและวัฒนธรรมเมารี หลักสูตรเป็นหลักสูตรเช่น
เดียวกับโรงเรียนของรัฐโดยทั่วไป การจัดสอนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 - 8
หรือ ปีที่ 1 - 13 โรงเรียนเหล่านี้สอนเป็นภาษาเมารี โดยสอนต่อ
จากการศึกษาก่อนวัยเรียนที่สอนเป็นภาษาเมารี เป้าหมายสำคัญ
ของการสอนก็คือ ต้องการผลิตนักเรียนให้มีทักษะทั้งภาษาเมารี
และภาษาอังกฤษ

(3) โรงเรียนพิเศษ (Special Schools) เป็นโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่การจัดหลักสูตรเช่นเดียวกับโรงเรียนอื่นๆ ของรัฐ

(4) โรงเรียนพื้นที่เฉพาะ (Area / Composite Schools) เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ที่ตั้งอยู่ในชนบทห่างไกล และรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่าย รวมทั้งค่าอาหารด้วย

(5) โรงเรียนประถมศึกษาเฉพาะ (Contributing Schools) เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 เพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาต่อไป ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในเมือง

(6) โรงเรียนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ (Designed Character Schools) เป็นโรงเรียนของรัฐที่สอนด้วยหลักสูตรนิวซีแลนด์ แต่ได้รับอนุญาตให้พัฒนาหรือวางเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่สะท้อนเอกลักษณ์หรือค่านิยมของตนเองโดยเฉพาะ

1.2.2 โรงเรียนเอกชน (Independent or Private Schools) เป็นโรงเรียนที่จัดโดยเอกชน บริหารจัดการโดยคณะกรรมการของเอกชน แต่ต้องได้รับการจดทะเบียนจากรัฐ ตามมาตรฐานที่กำหนด โรงเรียนเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ จากผู้เรียน และรัฐให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนบางส่วน

1.2.3 โรงเรียนประเภทบูรณาการ (Integrated Schools) เป็นโรงเรียนที่เคยเป็นของเอกชน และ

ปัจจุบันได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบรัฐ สอนโดยใช้หลักสูตร นิวซีแลนด์ แต่คงเอกลักษณ์เฉพาะของตนไว้ (ศาสนา และ ปรัชญาความเชื่อ) โดยจัดเป็นโปรแกรมวิชาต่างๆ โรงเรียนประเภท บุรณาการจะได้รับบุดหนุนเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐโดยทั่วไป แต่อาคาร สถานที่ เป็นของเอกชน

1.2.4 โรงเรียนที่บ้าน (Home - based Schools) เป็นโรงเรียนที่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กต้องการให้การ ศึกษาแก่เด็กที่บ้าน และได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยต้องจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานสำหรับเด็ก และจะต้อง จดทะเบียนที่โรงเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กจะได้รับ เงินอุดหนุนประจำปีเป็นค่าใช้จ่าย และวัสดุการเรียนการสอน จากโรงเรียนทางไกล ปัจจุบันโรงเรียนที่บ้าน มีประมาณร้อยละ 1 ของโรงเรียนทั้งหมด

1.3 การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Tertiary School) เป็นการศึกษาที่จัดในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบันฝึกอาชีพชั้นสูงหรือสารพัดช่าง การศึกษาใน มหาวิทยาลัยมุ่งให้ความรู้และทักษะการวิจัยทั้งระดับพื้นฐานและ วิจัยประยุกต์ที่สำคัญเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ ส่วนการ ศึกษาในวิทยาลัย สถาบันฝึกอาชีพชั้นสูง ส่วนใหญ่เน้นการฝึก ทักษะอาชีพชั้นสูง การเสริมสร้างพัฒนาการทางความรู้เกี่ยวกับ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของนิวซีแลนด์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

นอกจากนั้น ยังมีการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมตัวเป็นครูมืออาชีพในวิทยาลัยครูคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย (โดยพัฒนามาจากวิทยาลัยครูเดิม) สถาบันเทคโนโลยี สถาบันเอกชน รวมทั้งการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ

2. การศึกษานอกระบบ

นอกจากการศึกษาในระบบโรงเรียนดังกล่าวแล้ว ยังได้จัดให้มีการศึกษานอกระบบประเภทต่างๆ ได้แก่

2.1 การศึกษาทางไกล (Distance Education) เป็นการจัดการศึกษาผ่านการสื่อสารทางไปรษณีย์ (The Correspondence School) สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน วัยประถมศึกษา และวัยมัธยมศึกษา ซึ่งอาจมีที่พักอยู่ใกล้โรงเรียน หรืออยู่ห่างไกลอยู่ต่างประเทศ หรือไม่สามารรถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ด้วยเหตุต่างๆ ขณะเดียวกันเด็กระดับมัธยมศึกษาอาจศึกษาวิชาต่างๆ ได้โดยไม่ต้องเรียนที่โรงเรียน ปัจจุบันมีนักเรียนมากกว่า 18,000 คน นักเรียนมัธยมอาจลงทะเบียนวิชาเฉพาะ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนทั้งหมด ในการนี้ จะมีการเตรียมหลักสูตรพิเศษต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เลือก ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก ที่สามารถเรียนได้ทั้งโปรแกรมตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน จนถึงวิชาสำหรับผู้ใหญ่ เช่น ภาษาอังกฤษ สำหรับผู้ที่พูดภาษาอื่น เป็นต้น โดยโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุน หรือการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เพื่อการพัฒนาการศึกษาด้วย

ส่วนการจัดการศึกษาทางไกลในระดับหลังมัธยมศึกษา มีการจัดตั้งวิทยาลัยสารพัดช่างที่เป็นวิทยาลัยเปิด

(Open Polytechnic) ได้แก่ The Open Polytechnic of New Zealand และในมหาวิทยาลัยบางแห่งที่มีศูนย์การศึกษาทางไกล โดยเฉพาะ เช่น The Massey Center for Extramural Studies ในมหาวิทยาลัย Massey เป็นต้น การจัดการศึกษาทางไกลของ นิวซีแลนด์ได้ชื่อว่า มีมาตรฐานคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาใน โรงเรียนและสถานการศึกษา

2.2 ศูนย์พัฒนาการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน (Early Childhood Development Unit) ศูนย์พัฒนาการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน (Early Childhood Development Unit : ECDU) เป็นศูนย์สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้มีคุณภาพความพร้อมทางการศึกษา วัฒนธรรม และให้เกิดความคุ้นเคยก่อนเข้าเรียน นอกเหนือจากเป็นการให้บริการแก่เด็กดังกล่าวแล้ว ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนยังให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองของเด็กวัยรุ่น กลุ่มบุคคล ครอบครัว และบุคคลที่ต้องการจะจัดตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนรวมทั้งยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนคณะและกลุ่มบุคคลที่ให้ความสำคัญหรือเห็นคุณค่าของเด็กก่อนวัยเรียน

นอกจากนี้ศูนย์ดังกล่าวยังรับผิดชอบโครงการสนับสนุนผู้ปกครอง (Parent Support Projects) ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเพิ่มขีดความสามารถของผู้ปกครองในการพัฒนาและให้การศึกษาแก่บุตรหลาน เนื่องจากนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญแก่ผู้ปกครองว่าเปรียบเสมือนครูคนแรกของเด็ก ในปี พ.ศ. 2535 จึงมีโครงการผู้ปกครองคือครูคนแรก (The Parents As First Teachers) ขึ้น โครงการนำร่องเพื่อช่วยผู้ปกครองในการให้

ความรู้และการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียนของเด็ก ทั้งด้านภาษา สุขภาพ อนามัย และพัฒนาการทางสังคม ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2538 โครงการดังกล่าวได้ทดลองให้บริการกับผู้ปกครองจำนวน 125 ครอบครัว ในเมือง Whanqari, South Auckland, Gisborne และ Dunedin และขยายโครงการไปยังทุกครอบครัวในปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา

การให้บริการของโครงการดังกล่าว ได้แก่ การจัดหาและจัดส่งข้อมูลแก่ผู้สนใจ หน่วยงาน หรือองค์กรที่เห็นคุณค่าของผู้ปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุตรหลานและเห็นคุณค่าในการเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน

การให้คำแนะนำและสนับสนุนส่งเสริมชนกลุ่มน้อย ชาวเกาะในหมู่เกาะแปซิฟิก ที่พูดภาษาอื่น นอกจากนั้นยังให้ความรู้ ให้ข้อมูล และจัดหาทุนช่วยเหลือกลุ่มชนดังกล่าวในการพัฒนาบุตรหลานด้วย

2.3 ศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ (Special Education Service) ศูนย์บริการการศึกษาพิเศษ ทำหน้าที่ในการให้บริการเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและพัฒนาการตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก โดยดำเนินการผ่านกลุ่มคณะทำงานพิเศษกับครอบครัวและกลุ่มเมารีในการให้การดูแลส่งเสริม และให้การศึกษแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง นอกจากนั้นศูนย์ดังกล่าวยังทำหน้าที่ให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรโรงเรียนทั่วไป ผู้ปกครอง และผู้สนใจกลุ่มต่างๆ ด้วย

ศูนย์บริการการศึกษาพิเศษเป็นองค์กรแห่งชาติ สำหรับผู้รับบริการทั้งชนบทและในเมือง ที่จะได้รับการบริการที่เท่าเทียมกัน ภายใต้สัญญาที่ทำกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการให้บริการแก่กลุ่มบุคคลพิเศษ ซึ่งถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะติดต่อและใช้บริการของศูนย์นี้

2.4 ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาและการฝึกอบรม (Education and Training Support Agency : ETSA)

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาและการฝึกอบรม ตั้งขึ้นโดยกฎหมายการศึกษาฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2533 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นตัวแทนหน่วยงานที่ต้องการการฝึกอบรมเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าและการเศรษฐกิจของนิวซีแลนด์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการทำงาน โดยเน้นในด้านการฝึกอบรมยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรม/โรงงาน การฝึกอบรมการฝึกปฏิบัติและแผนงานเตรียมนักเรียนทหารชั้นต้น การฝึกอบรมที่เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ต่างๆ การฝึกทักษะสำหรับเยาวชน และการฝึกอาชีพชาวเมารี

2.5 ศูนย์ให้บริการอาชีพราปูวารา (The Career Service Rapuara) ศูนย์พัฒนาอาชีพและให้บริการเปลี่ยนแปลงการศึกษา (The Career Development and Transition Education Service)

ศูนย์ให้บริการอาชีพราปูวาราและศูนย์พัฒนาอาชีพและให้บริการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นศูนย์ให้

คำแนะนำและบริการข้อมูลแก่ประชาชนที่ต้องการทำงาน ต้องการ
รับการศึกษา และฝึกอบรมที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และ
ความต้องการความสำเร็จในอนาคต

ศูนย์ให้บริการทางอาชีพพาราปีวรา เป็นศูนย์
ใหญ่ที่ให้บริการข้อมูลด้านอาชีพแก่ชาวนิวซีแลนด์ และได้รับ
งบประมาณสนับสนุนจากรัฐ มีหน้าที่หลักเกี่ยวกับการผลิตข้อมูลและ
เอกสารด้านการศึกษา อาชีพ การฝึกอบรม และให้ความช่วยเหลือ
ในการใช้ข้อมูลฯ อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเหลือนักการศึกษาและ
นักฝึกอบรมในการเปลี่ยนแปลงและการจัดโครงการการศึกษา
วิชาชีพ พัฒนาแผนงานและโครงการเพื่อช่วยให้ประชาชนได้
ตัดสินใจเลือกการทำงาน พัฒนาโครงการฝึกอบรมของคณะ
ทำงานซึ่งทำงานเกี่ยวกับการศึกษาทรัพยากรมนุษย์ การ
เปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการศึกษาอาชีพ ให้คำแนะนำ
และช่วยเหลือผู้ที่พบกับการเปลี่ยนสถานการณ์การทำงาน และ
สร้างและรักษาเครือข่ายของผู้ทำงานในการพัฒนาอาชีพและการ
เปลี่ยนแปลงการศึกษา

บทที่ 2

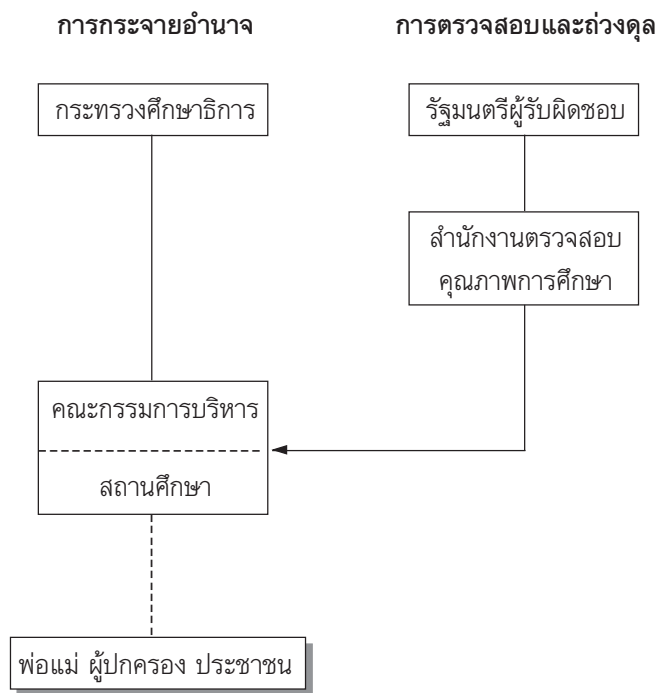
การกระจายอำนาจทางการศึกษา ของประเทศนิวซีแลนด์

การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจทางการศึกษาจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่างๆ ขององค์การหรือจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปยังท้องถิ่น และสถานศึกษา

ภายหลังการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 นิวซีแลนด์มีการปรับเปลี่ยนการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งระบบ ทั้งด้านการบริหารงานการเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษาภายใต้แนวทางการศึกษาของชาติ (National Education Guidelines) เป้าหมายการศึกษาของชาติ (National Education Goal) แนวทางการบริหารของชาติ (The National Administration Guidelines) กรอบหลักสูตรของนิวซีแลนด์ และธรรมนูญของโรงเรียนในงานวิจัยนี้ จะนำเสนอเฉพาะการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนวัยเรียน จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ดังปรากฏตามแผนภาพที่ 3 การกระจายอำนาจทางการศึกษา

ของประเทศนิวซีแลนด์ และแผนภาพที่ 4 สาระการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

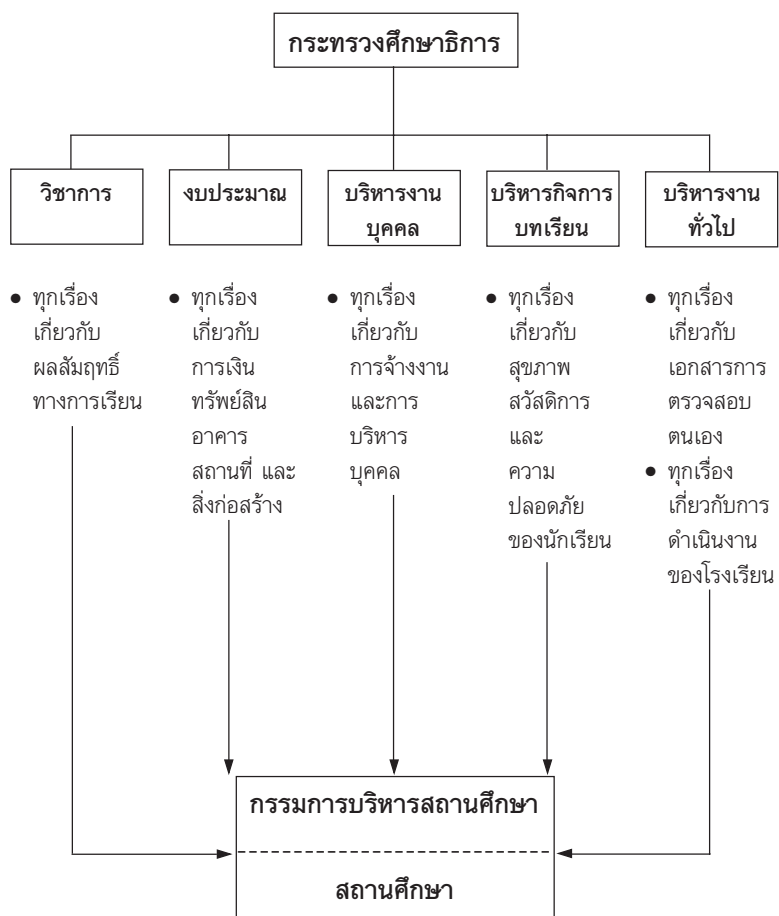

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

จากแผนภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์จะควบคู่กับระบบการตรวจสอบและถ่วงดุล กล่าวคือ การกระจายอำนาจการบริหารจากกระทรวงไปยังสถานศึกษาที่มีคณะกรรมการการบริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และประชาชน โดยมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกกระทรวงที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีที่รับผิดชอบสำนักงานฯ ดังจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

แผนภาพที่ 4 สารกระจายอำนาจอำนาจให้แก่สถานศึกษาตาม กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

จากแผนภาพที่ 4 แสดงให้เห็นว่า สาระการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 เป็นการกระจายอำนาจการบริหารให้กับสถานศึกษาที่มีการบริหารโดยคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ทุกเรื่องทั้งด้านวิชาการ การเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน และการบริหารงานทั่วไป ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารงานการเงินและงบประมาณ

หลังการปฏิรูปการศึกษา นิวซีแลนด์ได้ปรับเปลี่ยนการบริหารงานการเงินงบประมาณและทรัพย์สิน จากการกำหนดและบริหารจากส่วนกลาง และหน่วยงานต่างๆ หลายระดับ หลายขั้นตอน เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา (ของรัฐ) บริหารจัดการด้วยตนเอง ทั้งระดับการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนวัยเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

(1) การของบประมาณ

ในแต่ละปี โรงเรียนโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนร่วมกับครู และชุมชน พิจารณาถึงความจำเป็นต้องใช้งบประมาณตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน¹ และทำสัญญาการบริหารไว้กับกระทรวงศึกษาธิการทั้งงบประมาณเป็นค่าเงินเดือนและสวัสดิการครู งบประมาณ และงบดำเนินการ เสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการในนามของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

---

¹ ธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) เปรียบเสมือนแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งรัฐบาลจะกำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีธรรมนูญโรงเรียน ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษา ตลอดจนหลักสูตรในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน โดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน จะเป็นผู้ดำเนินการร่างธรรมนูญโรงเรียนร่วมกับผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน ภายใต้กรอบแนวทางการศึกษาของชาติ เป้าหมายการศึกษาของชาติ หลักสูตรกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน แล้วจัดส่งให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุมัติธรรมนูญโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และทางกระทรวงจะสนับสนุนงบประมาณเป็นก้อนให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนไปบริหารร่วมกับโรงเรียนต่อไป

ในทางปฏิบัติ รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้จัดทำร่างธรรมนูญโรงเรียนเป็นแบบอย่างไว้ เมื่อโรงเรียนใดจะร่างธรรมนูญโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องนำร่างธรรมนูญที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาเป็นแนวทางดำเนินงาน และเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนผู้ปกครอง แล้วจึงนำเสนอขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ

(2) การจัดสรรงบประมาณ

การบริหารงานการเงินและทรัพย์สินในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน และการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 กำหนดไว้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดสรรเงินและทรัพยากรให้แก่สถานศึกษาและศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน โดยการจัดสรรเป็นเงินก้อนให้กับสถานศึกษาโดยตรง

โดยที่การบริหารสถานศึกษาขั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการบริหารโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน การจัดสรรงบประมาณของรัฐจึงจัดส่งในนามของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ตามที่ได้ทำสัญญาในการบริหารโรงเรียนไว้กับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้จ่ายโดยอิสระภายใต้แนวทางการศึกษาของชาติ แนวทางการบริหารของชาติ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญของโรงเรียน ซึ่งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนของนิวซีแลนด์ก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน โรงเรียนบางแห่งเป็นโรงเรียนที่ผู้เรียนมาจากชุมชนที่เสียเปรียบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พ่อแม่ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ชุมชนแออัด สุขภาพแย่ ยากที่จะสนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาที่ดีได้ทำให้การสนับสนุนการศึกษาแก่โรงเรียนมีน้อย ดังนั้น โรงเรียน

เหล่านี้ จึงมีอัตราการออกกลางคัน หรือการขาดเรียนค่อนข้างสูง ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่มีเพียงปานกลางหรือค่อนข้างต่ำ

ในทางตรงกันข้าม บางโรงเรียนที่อยู่ในชุมชน เศรษฐกิจและสังคมดี มีสภาพแวดล้อมของครอบครัวที่ดี สามารถสนับสนุนโรงเรียนได้ ก็จะทำให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาและประสบความสำเร็จทางวิชาการ โรงเรียนเหล่านี้จะประสบปัญหา ค่อนข้างน้อย

ดังนั้น ในการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลให้กับ สถานศึกษา จึงมีการแบ่งระดับของโรงเรียน ออกเป็น 10 กลุ่มระดับ (docile ranking) ตามเกณฑ์และองค์ประกอบทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

เกณฑ์และองค์ประกอบในการแบ่งกลุ่มระดับโรงเรียน

- (1) รายได้ครัวเรือน ร้อยละของครัวเรือนกับรายได้เท่าเทียมกัน
- (2) อาชีพ ร้อยละของพ่อแม่ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ทักษะ แรงงาน
- (3) ความหนาแน่นของครัวเรือน
- (4) คุณวุฒิการศึกษา ร้อยละของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่มีคุณวุฒิการศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือโรงเรียน
- (5) การสนับสนุนรายได้ ร้อยละของพ่อแม่ผู้ปกครอง ที่ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรช่วยเหลือที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับครอบครัว การช่วยเหลือจากการไม่มีงานทำ หรือเจ็บป่วยในปี

ที่ผ่านมา ทั้งนี้ ไม่รวมถึง พ่อแม่ผู้ปกครองที่ได้รับการสนับสนุน
ครอบครัวอยู่แล้ว

ในการจัดกลุ่มระดับ ทั้ง 10 ระดับดังกล่าว จัดกลุ่ม
ความช่วยเหลือมากไว้ในกลุ่มระดับ 1-4 ในการนี้

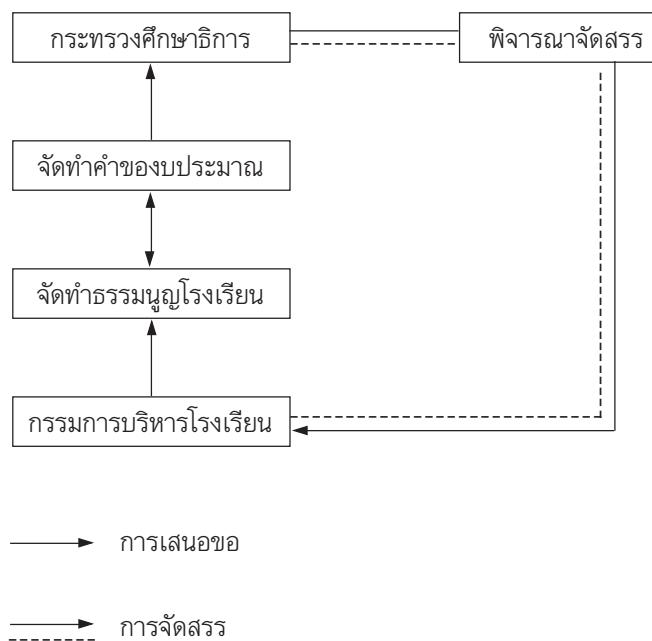
กลุ่มระดับ 1 เป็นกลุ่มที่จัดไว้ใน 10% แรกของ
โรงเรียนที่มาจากพื้นที่เสียเปรียบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาก
ที่สุด

กลุ่มระดับ 10 เป็นกลุ่มที่จัดไว้ใน 10% หลังของ
โรงเรียนที่มาจากพื้นที่ที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมน้อย
ที่สุด อาจเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีเศรษฐกิจและสังคมดีที่สุด

โรงเรียนเหล่านี้ นอกจากจะได้รับจัดสรรจากรัฐแล้ว
ยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นอีกด้วย

การประกาศประเภทกลุ่มระดับของโรงเรียนและการ
จัดสรรเงินประจำปี ดำเนินการประกาศล่วงหน้า ประมาณเดือน
ธันวาคม ซึ่งงบประมาณอุดหนุนรายหัวปี 2548 รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ได้ทำการประกาศเมื่อเดือน
ธันวาคม 2547 ที่ผ่านมา

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการของงบประมาณและการจัดสรร งบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่โรงเรียน

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

(3) การจัดสรรเงิน ปี 2548

การจัดสรรเงินอุดหนุนการดำเนินงานหรืองบ ดำเนินการ (Operational Funding) ของโรงเรียน

รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนการดำเนินงานหรืองบดำเนินการของสถานศึกษาเป็นเงินก้อนให้กับคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อนำไปใช้ตามเป้าหมายของธรรมนูญโรงเรียน และการบริหารจัดการของโรงเรียน เงินดังกล่าวไม่รวมเงินเดือนครู ลินทาร์พี หรือเงินลงทุนดำเนินการขนาดใหญ่

ปีงบประมาณของโรงเรียนและกำหนดการจัดสรร

ปีงบประมาณของโรงเรียนสอดคล้องกับปีการศึกษา และปีปฏิทิน กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม โดย รัฐบาลจะจัดสรรเงินเป็น 4 งวด ๆ ละ 3 เดือน งวดแรกสำหรับการใช้จ่าย ระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม จัดสรรประมาณร้อยละ 25 งวด 2 ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน จัดสรรเพิ่มเป็น ร้อยละ 33.3 งวด 3 ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน จัดสรรเพิ่มเป็นร้อยละ 50 งวดสุดท้าย ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม จัดสรรเพิ่มเป็น ร้อยละ 100 โดยกรรมการบริหารโรงเรียนจะเป็น ผู้รับไว้ทั้งหมดร้อยละ 100 ดังกล่าว

ปี 2548 รัฐบาล ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15 ของงบประมาณประเทศ และจัดสรรงบดำเนินการให้สถานศึกษา โดยจำแนกตามรายหัวและตามนโยบาย ในภาพรวม ดังนี้

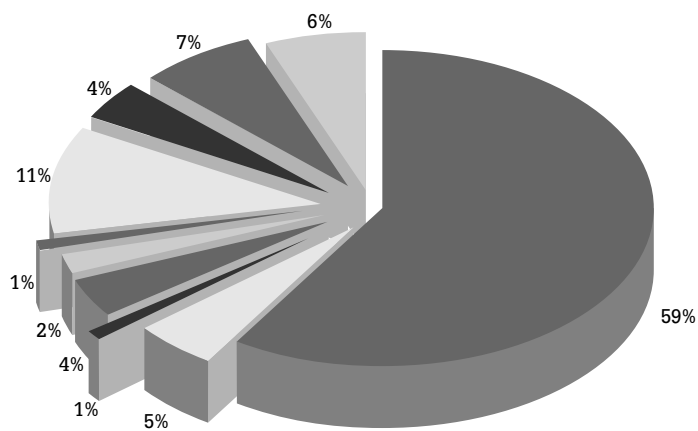
- เงินอุดหนุนพื้นฐาน ร้อยละ 6
- เงินตามรายหัวผู้เรียน ร้อยละ 59
- เงินอุดหนุนช่วยเหลือครู ร้อยละ 5
- เงินอุดหนุนตามเป้าหมายสำหรับโรงเรียนที่อยู่ห่างชุมชน ร้อยละ 1
- เงินอุดหนุนการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 4
- เงินโครงการภาษาเมารี ร้อยละ 2
- เงินอุดหนุนการแก้ปัญหาสังคมในโรงเรียน ร้อยละ 1
- เงินตามเป้าหมายเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ร้อยละ 11
- เงินค่าสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟ แสงสว่าง) ร้อยละ 4
- เงินค่าบำรุงรักษา ร้อยละ 7

ดังปรากฏตามแผนภาพต่อไปนี้

44
แผนภาพที่ 6 การจัดสรรเงินอุดหนุนของรัฐให้สถานศึกษาจำแนกตามรายหัวและนโยบาย

- เงินอุดหนุนพื้นฐาน ร้อยละ 6
- เงินตามรายหัวผู้เรียน ร้อยละ 59
- เงินอุดหนุนช่วยเหลือครู ร้อยละ 5
- เงินอุดหนุนตามเป้าหมายสำหรับโรงเรียนที่อยู่ห่างชุมชน ร้อยละ 1
- เงินอุดหนุนการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 4
- เงินโครงการภาษาเมารี ร้อยละ 2
- เงินอุดหนุนการแก้ปัญหาสังคมในโรงเรียน ร้อยละ 1
- เงินตามเป้าหมายเพื่อผลลัพธ์ทางการศึกษา ร้อยละ 11
- เงินค่าสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟ แสงสว่าง) ร้อยละ 4
- เงินบำรุงรักษา ร้อยละ 7

ที่มา : Wahanga 1, Operational funding, March 2005, p 3 of 36
 (<http://www.minedu.govt.nz/>)

เงินแต่ละประเภทดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ตามนโยบาย
ดังนี้

เงินอุดหนุนพื้นฐาน เป็นเงินที่จัดให้กับทุกโรงเรียน
เท่ากัน

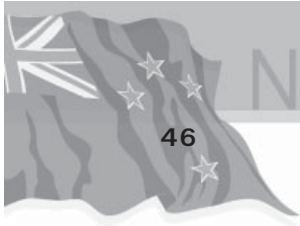
เงินค่าใช้จ่ายรายหัวตามจำนวนผู้เรียน เป็นเงิน
สำหรับดำเนินการของโรงเรียนจัดสรรให้กับโรงเรียนตามจำนวน
ผู้เรียน (ใน 4 ระดับ)

เงินอุดหนุนช่วยเหลือครู เป็นเงินช่วยเหลือค่าใช้จ่าย
ในการจ้างครูจัดสรรให้กับทุกโรงเรียน ตามประเภทและลักษณะ
ของตำแหน่ง

**เงินอุดหนุนตามเป้าหมายเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
ศึกษา** เป็นเงินช่วยเหลือโรงเรียนที่มีอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการศึกษา กรณีผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะ
จัดสรรให้กับโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มระดับ 1-9

เงินอุดหนุนการศึกษาพิเศษ เป็นเงินสนับสนุน
โรงเรียนในการช่วยเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่จัดสรรให้กับทุก
โรงเรียน

เงินอุดหนุนความรู้ด้านอาชีพ เป็นเงินสำหรับการ
แนะแนวด้านอาชีพ ที่จัดให้กับทุกโรงเรียนที่มีผู้เรียนอายุตั้งแต่
9-15 ปี

เงินคุณวุฒิแห่งชาติทางผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

(National Certificate of Educational Achievement : NCEA)
เป็นเงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับคุณวุฒิแห่งชาติทางผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เงินอุดหนุนการแก้ไขปัญหาลังคม : (Vandalism)

เป็นเงินช่วยเหลือกรรมการบริหารโรงเรียนที่จะลดปัญหาลังคมในสถานศึกษา เช่น ยาเสพติด ความรุนแรง การทำลายทรัพย์สิน ฯลฯ ที่จัดสรรให้กับทุกโรงเรียน ยกเว้นโรงเรียนประเภทบูรณาการ ตามจำนวนและอัตราการเกิดปัญหา

เงินบำรุงรักษาทรัพย์สิน เป็นเงินสำหรับการบำรุงรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษาในรอบ 10 ปี และงบประมาณ ที่จัดสรรให้กับทุกโรงเรียนตามประวัติการมีทรัพย์สิน ยกเว้นโรงเรียนประเภทบูรณาการ

เงินอุดหนุนโครงการภาษาเมารี เป็นเงินสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาเมารีที่จัดสรรให้กับทุกโรงเรียน ตามจำนวนผู้เรียนที่เป็นชาวเมารี เหล่านี้เป็นต้น

การจัดสรรเงินอุดหนุนพื้นฐาน

การจัดสรรเงินอุดหนุนพื้นฐานให้กับโรงเรียน พิจารณาจากฐานจำนวนนักเรียนในปี 2548 มีการจัดสรรเงินอุดหนุนพื้นฐานให้แก่โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ประเภท โดยเพิ่มจากปี 2547 ร้อยละ 3 สำหรับงบอุดหนุนพื้นฐาน และร้อยละ 2.75 สำหรับงบดำเนินการ ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐและโรงเรียนประเภท

บูรณาการ

นักเรียนต่ำกว่า 25 คน	ได้รับ	21,711.04	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 26 - 150 คน	ได้รับ	20,533.87	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 150 - 250 คน	ได้รับ	20,533.87 - 8,277.28	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 305 - 403 คน	ได้รับ	8,277.28 - 2,086.06	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 403 คนขึ้นไป	ได้รับ	2,086.06	เหรียญ

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

นักเรียนต่ำกว่า 300 คน	ได้รับ	42,231.18	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 300 - 527 คน	ได้รับ	42,231.18 - 2,524.97	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 527 คนขึ้นไป	ได้รับ	2,524.97	เหรียญ

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นปีที่ 9-15) ของรัฐ และโรงเรียนประเภทบูรณาการ

นักเรียนต่ำกว่า 300 คน	ได้รับ	105,072.18	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 300 - 600 คน	ได้รับ	105,072.18 - 93,398.72	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 600 - 900 คน	ได้รับ	93,398.72 - 46,704.92	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 900 - 1,226 คน	ได้รับ	46,704.92 - 2,313.97	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 1,226 คนขึ้นไป	ได้รับ	2,313.97	เหรียญ

4. โรงเรียนมัธยมศึกษา (ชั้นปีที่ 7-15) ของรัฐ และโรงเรียนประเภทบูรณาการ

นักเรียนต่ำกว่า 375 คน	ได้รับ	128,417.95	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่ 375 - 480 คน	ได้รับ	128,417.95 - 98,067.66	เหรียญ

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

นักเรียนตั้งแต่	480 - 600 คน	ได้รับ	98,067.66 - 93,398.72	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่	600 - 900 คน	ได้รับ	93,398.72 - 46,704.92	เหรียญ

5. โรงเรียนของรัฐ และโรงเรียนประเภทบูรณาการ

นักเรียนต่ำกว่า	250 คน	ได้รับ	116,475.95	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่	250 - 850 คน	ได้รับ	116,475.95 - 30,150.43	เหรียญ
นักเรียนตั้งแต่	850 คนขึ้นไป	ได้รับ	30,150.43	เหรียญ

6. โรงเรียนประเภทพิเศษ

โรงเรียนพิเศษทุกประเภท	ได้รับ	35,984.02	เหรียญ
ยกเว้น โรงเรียนค่ายสุขภาพ			
โรงเรียนค่ายสุขภาพ	ได้รับ	24,570.61	เหรียญ

7. ศูนย์กิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ

ศูนย์กิจกรรมทางการศึกษา	ได้รับ	26,758.21	เหรียญ
-------------------------	--------	-----------	--------

นอกจากนั้น ยังมีการจัดสรรตามโครงการนโยบายต่างๆ ที่มีอัตราแตกต่างกันออกไปตามประเภทของนโยบาย หรือโครงการต่างๆ

การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัว

ปี 2548 การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวตามจำนวนผู้เรียนให้กับโรงเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 15 ดังนี้

ชั้นปีที่ 1 - 6	ได้รับ	640.46	เหรียญต่อหัว
ชั้นปีที่ 7 - 8	ได้รับ	716.29	เหรียญต่อหัว

ชั้นปีที่ 9 - 10	ได้รับ	814.84	เหรียญต่อหัว
ชั้นปีที่ 11 - 15	ได้รับ	897.44	เหรียญต่อหัว

การใช้จ่ายงบประมาณ

งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ดังกล่าว คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดลำดับความสำคัญ และบริหารจัดการใช้จ่ายยอดเงินรวม โดยต้องดำเนินการภายใต้ แนวทางการศึกษาของชาติ แนวทางการบริหารของชาติ ข้อกำหนดต่างๆ ในฐานะคู่สัญญาที่ดี กฎระเบียบต่างๆ รวมทั้งรายละเอียดในสัญญาที่ทำไว้ (contractual requirements) ซึ่งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในธรรมนูญของโรงเรียน

เมื่อการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ เงินอุดหนุนการดำเนินงานหรืองบประมาณที่เหลือ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้จ่ายให้หมดในปีงบประมาณ หรือปีต่อไป ได้ ดังจะได้กล่าวถึงในเรื่องของการบริหารงานการเงินของโรงเรียนต่อไป ดังนี้

(4) การบริหารงานการเงินของโรงเรียน

(4.1) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทรัพยากรและงบประมาณการเงินของ

โรงเรียน ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจจาก
กระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับ

- การจัดสรรเงินอุดหนุนตามลำดับความ
สำคัญของสถานศึกษา
- ควบคุมการใช้จ่ายของโรงเรียน
- เตรียมการและรับรองรายงานประจำปี
รวมทั้งการรายงานการเงินประจำปีแก่ชุมชน
และรัฐบาล

(4.2) การวางแผนทางการเงิน (Financial Planning)

โรงเรียนมีภารกิจในการวางแผนทางการเงิน
2 ประการ คือ (1) การจัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากร เพื่อนำไปสู่
ความสำเร็จตามเป้าหมายของธรรมนูญโรงเรียน และ (2) เตรียม
ตารางการเงินประจำปี เพื่อให้โรงเรียนสามารถรายงานทางการเงิน
เงินได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การจัดงบประมาณ (Budgeting)

โรงเรียนแต่ละโรงเรียนวางแผนการใช้จ่ายเงิน ซึ่งมี
เรื่องต่างๆ ในแผนประกอบด้วย

- ยอดเงินที่ได้รับจากรัฐบาล
- ระดับความคาดหวังของเงินอุดหนุนท้องถิ่น
- ค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากรการบริหารและครู
ทรัพยากรการเรียนรู้ การบริหาร และการจัดการทรัพย์สิน เป็นต้น
- ค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ทุน

- แนวโน้มและการคาดการณ์สินทรัพย์

กฎหมายการเงินของรัฐ พ.ศ. 2548 (The Public Finance Act 1989) กำหนดให้การจัดสรรงบประมาณต้องมีการเตรียมและแสดงรายละเอียดไว้ในเอกสารงบประมาณและฐานะทางการเงินการคลัง รวมทั้งรายการเงินสดหมุนเวียน ซึ่งต้องได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ในการนี้ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้กำหนดเวลาให้เพียงพอต่อการให้คำปรึกษาและการกำหนดสูตรงบประมาณ รวมทั้งการเตรียมการร่างงบประมาณของปีถัดไป

ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา

ขั้นที่ 1 : ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วย

- การทบทวนธรรมนูญโรงเรียนและแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้เป็นการเฉพาะหรือกิจกรรมที่ควรจะได้รับงบประมาณ

- พิจารณาความชัดเจนในบทบาทว่าใครทำอะไร

- จัดตั้งคณะกรรมการงบประมาณ (Budget Committee)

- ทบทวนค่าใช้จ่ายจากงบประมาณที่ได้รับในปีที่ผ่านมากับผลงานดีเด่น และจำเป็นต้องทำในปีต่อไป

- ศึกษาข้อมูลที่ต้องใช้ช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 2 : ขั้นพิจารณาข้อจำกัดทั้งหมดและการประมาณโครงสร้างค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้

- ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งมีความสำคัญที่สุดในการตัดสินใจด้านงบประมาณ
- การคาดการณ์รอบปีต่อไป
- ผลกระทบจากจำนวนบุคลากรที่ไม่ได้สอนและจำเป็นต้องจ่ายเงินอุดหนุนการดำเนินงาน
- ข้อมูลการให้เงินอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ
- รายการของแผนทรัพย์สิน 10 ปี และการคาดการณ์การได้รับเงินอุดหนุนในแผน 5 ปี ของโรงเรียน
- การคาดการณ์อัตราผลประโยชน์ในปีที่จะมาถึง
- เงินอุดหนุนการก่อสร้าง เช่น ค่าบำรุงรักษาทรัพย์สิน อาคารสถานที่ เป็นต้น
- ข้อตกลงอื่นๆ ที่ได้ทำไว้ เช่น เงินกู้ยืมโครงการบำรุงรักษาต่างๆ เป็นต้น

ในการนี้ คณะกรรมการงบประมาณอาจต้องจัดเตรียมข้อกำหนดหรือเป้าหมายความสำเร็จ เพื่อใช้ในการเตรียมการงบประมาณ เช่น จำนวนเงินจัดสรรสูงสุดต่อผู้เรียนสำหรับการจัดชั้นเรียน จำนวนเงินจัดสรรสูงสุดต่อผู้เรียนสำหรับทรัพยากรในห้องเรียน เป้าหมายผลกำไรจากการขายอาหาร จำนวนเงินจัดสรรรายหัวครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 : ขั้นจัดเตรียมเอกสารงบประมาณ

- เอกสารสรุปข้อมูลการเตรียมการตามขั้นที่ 2
- ตารางเวลาการเตรียมการงบประมาณ
- การจัดทำต้นฉบับงบประมาณ

ขั้นที่ 4 : ขั้นการเตรียมการจัดสรรงบประมาณ**ระดับล่าง**

ในการจัดเตรียมงบประมาณระดับล่าง เป็นประโยชน์ต่อการจัดการและการควบคุมการเงินการคลัง ซึ่งมีรายละเอียดงบประมาณที่ต้องแสดงประกอบด้วย

- เงินอุดหนุนของรัฐบาล
- เงินสนับสนุน เช่น ค่าธรรมเนียมต่างๆ

ค่าวารสารของโรงเรียน ค่าธรรมเนียมการศึกษาของชุมชน ค่ากิจกรรมต่างๆ ค่าจ้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ผลกำไรจากการค้าหรือการให้บริการของโรงเรียน

● เงินเดือนครู เป็นเงินเดือนครูทั้งหมด รวมทั้งเงินที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการโดยตรงเป็นค่าเงินเดือนครู

- เงินบำรุงรักษาทรัพย์สิน
- ค่าใช้จ่ายในชั้นเรียน หรือคณะวิชา
- เงินสนับสนุนบุคลากร
- ค่าจัดการทรัพย์สิน
- ค่าบริหารจัดการ
- เงินสดหมุนเวียน

ขั้นที่ 5 : ขั้นรวบรวมและทบทวน

ขั้นนี้เป็นขั้นรวบรวมและทบทวนค่าใช้จ่ายและรายรับที่ได้รับ หากโรงเรียนไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ่ายตามแผนการใช้จ่าย คณะกรรมการงบประมาณ จะต้องจัดส่งรายละเอียดงบประมาณที่จะใช้ คืนให้แก่ผู้รับผิดชอบแผนงานโครงการเพื่อ (1) ทบทวนภายใต้งบประมาณที่ได้รับ หรือ (2) หาวิธีการอื่นที่จะได้รับเงินมากกว่าที่ได้รับจัดสรร จากนั้นคณะกรรมการจึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงงบประมาณในนามของผู้ถืองบประมาณ

ขั้นที่ 6 : ขั้นพิจารณารับรองงบประมาณ

ขั้นนี้เป็นขั้นที่คณะกรรมการการเงินทบทวนและจัดเตรียมเอกสารร่างงบประมาณ แล้วนำเสนอคณะกรรมการบริหารโรงเรียนพิจารณารับรอง

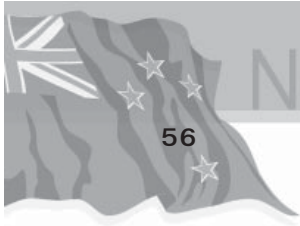
ขั้นที่ 7 : ขั้นตอนสุดท้ายของงบประมาณและการสื่อสารงบประมาณ

ขั้นนี้เป็นขั้นที่โรงเรียนได้รับแจ้งการจัดสรรงบประมาณตามรายการที่กำหนด โรงเรียนจะต้องทบทวนประมาณการการใช้งบประมาณในภาพรวม หากงบประมาณที่ได้รับยังไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการดำเนินงาน และมีความจำเป็นที่จะต้องปรับให้สอดคล้อง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องเสนอต่อคณะกรรมการการเงิน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียนพิจารณานุมัติตามเหตุผลความจำเป็น

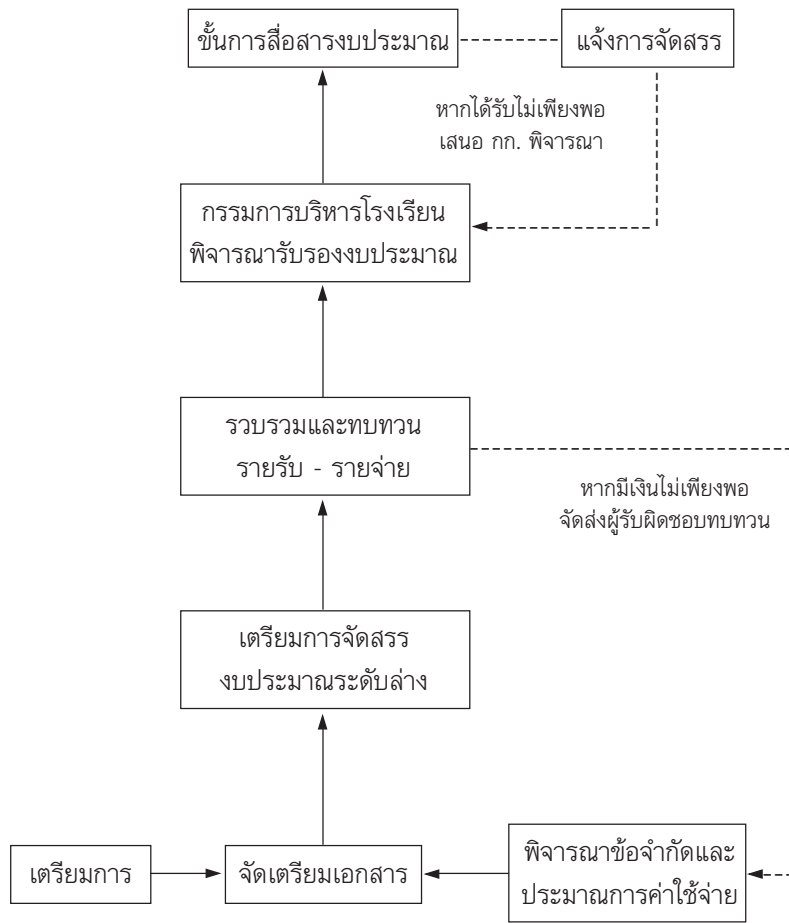
การเปลี่ยนแปลงงบประมาณระหว่างปี

กรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินงานหรือกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในเอกสารงบประมาณได้ โรงเรียนอาจมีการยืดหยุ่นและขอเปลี่ยนแปลงรายการได้ตามความจำเป็น การเปลี่ยนแปลงทุกประเภทจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนดังกล่าว สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

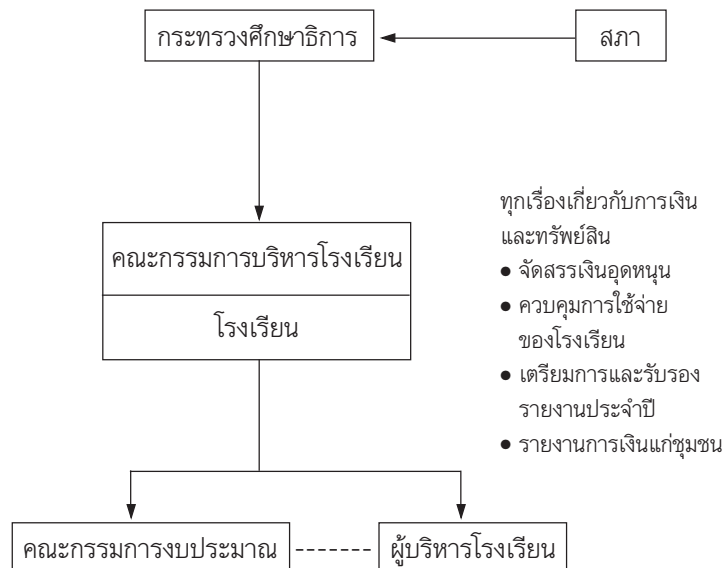
แผนภาพที่ 7 ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

การกระจายอำนาจการบริหารการเงินและงบประมาณ
ดังกล่าว สรุปลงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 8 การกระจายอำนาจการบริหารงานการเงินและ
งบประมาณ

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

(4.3) การติดตามงบประมาณ

ในระหว่างปี คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียน (Principal) จะต้องมีความมั่นใจได้ว่า งบประมาณหรือเงินที่ได้รับจากรัฐบาล และได้จัดสรรเพื่อการ ดำเนินกิจกรรมนั้น เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและผู้อำนวยการ โรงเรียนที่จะต้องติดตามความก้าวหน้า ซึ่งโรงเรียนส่วนมากจะจัด ทำรายงานงบประมาณประจำเดือน เสนอต่อคณะกรรมการ บริหารโรงเรียนทุกเดือน

แหล่งรายได้ของสถานศึกษา

นอกจากสถานศึกษาจะได้รับงบประมาณจาก รัฐตามที่กล่าวมาแล้ว สถานศึกษายังมีแหล่งรายได้จากการ สนับสนุนภายนอก และจัดหารายได้เอง ดังนี้

(1) การสนับสนุนภายนอก จะได้จากการ สนับสนุนของชุมชน การบริจาคของภาคเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง เงินอุดหนุนจากลอตเตอรี่ เป็นต้น

(2) รายได้ของสถานศึกษา ได้แก่ รายได้ จากค่าเล่าเรียนของนักเรียนต่างชาติ จากการจัดกิจกรรมของ สถานศึกษา และการลงทุน เหล่านี้เป็นต้น

2.2 การบริหารงานบุคคล

เดิมการบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจของส่วนกลาง และมีระดับการบริหารลดหลั่นกันลงมาตามองค์กรที่รับผิดชอบ ภายหลังจากปฏิรูปการศึกษา รัฐได้กระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลทั้งระบบไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นผู้ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จนับตั้งแต่การสรรหา การพัฒนา การบำรุงรักษา และการให้ออกจากงานดังจะได้กล่าวถึง คณะกรรมการบริหารโรงเรียนและกระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ดังนี้

2.2.1 คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นองค์คณะบุคคล ที่ได้รับการกระจายอำนาจการบริหารโรงเรียน ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 เพื่อทำหน้าที่รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการมาปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายการศึกษา ของชาติ หลักสูตรแห่งชาติ ธรรมนูญโรงเรียน ที่สอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยทำสัญญาการบริหารกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีองค์ประกอบและบทบาท อำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) **องค์ประกอบ** คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้แทนชุมชน และผู้ปกครอง จำนวน 5 - 7 คน (เป็นไปตามขนาดของโรงเรียน ปัจจุบันอาจมีการแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการด้วย) ผู้แทนครู จำนวน 1 คน ผู้แทนนักเรียน (ระดับ

มัธยมศึกษา) จำนวน 1 คน และมีผู้อำนวยการโรงเรียน (principal) เป็นกรรมการและเลขานุการ

(2) บทบาทและอำนาจหน้าที่ รัฐได้กำหนด

แนวทางการบริหารของชาติ (National Administration Guidelines) ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาโดยกำหนดให้ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีหน้าที่ทุกเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจ้างงานและการบริหารงานบุคคล การเงิน และทรัพย์สิน อาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้าง เอกสารและการตรวจสอบตนเอง สุขภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัย รวมทั้ง การดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน ดังนี้

(2.1) ด้านหลักสูตร มีหน้าที่ผู้อำนวยการ

ให้มีหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับแนวทางของชาติว่าด้วยการศึกษา ในการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ของเด็กโดยยึดหลักการ สาขาการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับเด็ก ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ติดตามพัฒนาการของเด็กโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก พัฒนาและปรับกลยุทธ์เพื่อสนองความต้องการเรียนรู้ของเด็กและเพื่อขจัดปัญหาอุปสรรคทั้งปวง และประเมินสัมฤทธิ์ผลของเด็ก รวมทั้งเก็บรักษาประวัติและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก

(2.2) การจ้างงานและการบริหารงานบุคคล

คณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) เป็นผู้จ้าง ผู้อำนวยการโรงเรียน และมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงเรียน

เป็นผู้ว่าจ้างครูและบุคลากรในโรงเรียนอีกชั้นหนึ่ง พัฒนาและติดตามการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายที่รัฐบาลกำหนด ในการเพิ่มพูนศักยภาพการทำงานของบุคลากร การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การตระหนักในความต้องการของเด็ก การเป็นนายจ้างที่ดีตามกฎหมายของรัฐ และปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างงานทั้งต่อผู้สอนและผู้สนับสนุนการสอน

(2.3) ด้านการเงินและทรัพย์สิน มีหน้าที่เกี่ยวกับ การจัดสรรงบประมาณการบริหารโรงเรียนตามลำดับความสำคัญที่กำหนดไว้ในธรรมนูญของโรงเรียน (school charter) ควบคุม ติดตามการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนและการจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบันตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย การเงินของรัฐ พ.ศ. 2532 และกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 จัดการเรื่องทรัพย์สิน อาคารสถานที่ ให้มีความปลอดภัยและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่นักเรียน

(2.4) ตำแหน่งงานด้านอื่นๆ เกี่ยวกับ ปฏิบัติตามแนวทางการศึกษาของชาติ รักษาระบบการประเมินตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยเวลาการปฏิบัติงานการรักษาเวลาเรียน และช่วงปีการศึกษาของนักเรียน รวมทั้งให้ประกันด้านความปลอดภัยแก่นักเรียนและบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน

ในการบริหารงานด้านต่างๆ ดังกล่าวนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะส่งการไปยังโรงเรียนโดยตรง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับการมอบอำนาจจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เป็นผู้บริหารงานทั้งในเรื่องของการบริหารงานบุคคล หลักสูตร/แผนงาน และการเงินภายใต้การกำกับดูแลของ

คณะกรรมการการบริหารโรงเรียน ดังเช่น โรงเรียน Pukete School, Cambridge High School และ Cambridge East Primary School (เป็นโรงเรียนในเมือง Hamilton) เป็นต้น โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของโรงเรียนและปรับปรุงพัฒนางานให้เป็นไปตามกฎหมายและธรรมนูญของโรงเรียน (School Charter) หลักสูตรที่กำหนดในแต่ละระดับ ตลอดจนปัญหาและความต้องการทางการศึกษาของชุมชน

จากการรายงานข้อมูลทางเครือข่ายสากลของกระทรวงศึกษาธิการ (3 พฤษภาคม 2548) กล่าวว่า วัตถุประสงค์หนึ่งของรัฐต้องการให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีการพบปะพูดคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนให้มาก ซึ่งมีเป็นบางส่วนที่ทำได้ดี แต่บางส่วนยังต้องหาทาง โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในระดับต่ำ (low-decile ranking) จะยากที่จะหากรรมการที่มีความรู้ประสบการณ์และทักษะตามที่ต้องการ

จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (ข้อมูลเครือข่ายสากลของกระทรวงศึกษาธิการนิวซีแลนด์ : 3 พฤษภาคม 2548) พบว่าคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีคุณลักษณะ ดังนี้

- มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์และทิศทางของโรงเรียน
- มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ใช้เวลาและปฏิบัติตามบทบาทอำนาจหน้าที่

- มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
- แสวงหาทักษะการฝึกอบรม
- มีการวางแผนเพื่อความสำเร็จ
- มีระบบการสื่อสารที่ชัดเจน
- มีการตอบสนองและให้คำปรึกษาในประเด็น

สำคัญทั้งหมดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- แสดงให้เห็นถึงพันธะที่ชัดเจนเกี่ยวกับ

ค่านิยมของเมารี

- มีระบบให้คำปรึกษาแก่ครอบครัวชาวเมารี
- อาจใช้วิธีการเลือกโดยสมาชิกร่วมกัน
- มีการประเมินตนเอง

2.2.2 กระบวนการบริหารงานบุคคล

จากการที่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรอื่นๆ โดยมีกระบวนการบริหารงานบุคคล ดังนี้

(1) การสรรหา

(1.1) การสรรหาผู้บริหาร ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนประกาศรับสมัครลงในวารสารของกระทรวงศึกษาธิการ ตามเกณฑ์และคุณสมบัติที่ต้องการ โดยผู้สมัครจะต้องเขียนโครงการข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการเรียนการสอนแก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

จากนั้นจึงคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียนโดยการสัมภาษณ์ เมื่อได้ผู้เหมาะสมแล้วก็จะทำสัญญากับผู้บริหารและวางเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

(1.2) การสรรหาครูและบุคลากร ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน จะมอบอำนาจให้ผู้บริหารหรือผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินการสรรหา

(1.2.1) โรงเรียนจัดทำแผนบุคลากรของโรงเรียนระยะ 5 ปี ว่าครูและบุคลากรของโรงเรียน มีความต้องการพัฒนาด้านใด และต้องการเพิ่มจำนวนครูและบุคลากรในสาขาวิชาใด เพื่อการสรรหาในแต่ละปี

(1.2.2) ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้อำนวยการโรงเรียน จะเป็นผู้สรรหาและจ้างครูที่ผ่านการขึ้นทะเบียนครูตามที่สภาครูกำหนด โดยประกาศผ่านสื่อมวลชน สาธารณชนและวารสารทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูหรือบุคลากรที่มีคุณภาพ ดังนั้นเนื้อหาสาระในประกาศดังกล่าว จะมีการแจ้งถึงนโยบายของโรงเรียนและนโยบายในการพัฒนาบุคลากรที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูเมื่อได้เข้ามาปฏิบัติงานในโรงเรียน

ในการนี้ สภาครูได้กำหนดมาตรฐานระดับสูงของครู ไว้ดังนี้

- เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้
- มีความซื่อสัตย์
- มีความเชื่อถือได้
- มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและไวต่อความรู้สึก

- ยอมรับนับถือผู้อื่น
- มีจินตนาการ กระตือรือร้น และอุทิศตน
- มีความสามารถในการสื่อสาร
- มีสุขภาพกายและใจที่ดี

การคัดเลือกครู จะกระทำโดยการสัมภาษณ์บุคคลผู้ปฏิบัติงานที่จะทำและดูประวัติเป็นส่วนใหญ่ เมื่อตกลงใจจะจ้างก็จะทำสัญญาระหว่างโรงเรียนกับครู ลักษณะการทำสัญญาจะมี 3 ลักษณะ คือ

- (1) สัญญาจ้างปีต่อปี
- (2) สัญญาจ้างตามโครงการพิเศษ อาจเป็นโครงการที่ใช้เวลา 3 - 5 ปี เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ถือว่าหมดสัญญา
- (3) สัญญาจ้างครูประจำ (permanent teacher) สัญญานี้อาจยกเลิกได้กรณีที่ครูไม่สามารถดำเนินการได้ตามสัญญา ทั้งที่เป็นข้อตกลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ให้ไว้แก่ครูหรือที่ครูให้ไว้กับโรงเรียน

สำหรับการจ้างครูชาวต่างประเทศเข้าสอนในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเช่นเดียวกัน แต่ครูเหล่านั้นจะต้องมีพื้นฐานตามที่รัฐกำหนดดังนี้

- (1) จะต้องมีการสอบการสอบการสอนหลังจากจบการศึกษามาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
- (2) ตำแหน่งครูที่จะเลือกต้องเป็นตำแหน่งที่ประกาศรับครูไว้อย่างน้อยที่สุด 10 สัปดาห์

(3) จะต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นครูและ
สำนักรับรองคุณวุฒิการศึกษาเสนอกระทรวงศึกษาธิการให้ความ
เห็นชอบแล้ว

ในการนี้ครูทุกคน (ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา
ขึ้นไป) จะต้องจบปริญญาตรีแล้วทดลองสอนที่โรงเรียน 2 ปี
จากนั้นโรงเรียนจะออกใบรับรองการสอนให้ และเสนอรายชื่อ
ไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สภาครูพิจารณาขึ้นทะเบียนครู
ดังกล่าว

ครูระดับก่อนประถมศึกษา เมื่อทำงานครบ
3 ปี ต้องพัฒนาตนเองให้ได้รับวุฒิเพิ่มขึ้น ส่วนครูระดับมัธยมศึกษา
นอกจากมีคุณวุฒิปริญญาตรีแล้วต้องมีคุณวุฒิ/ความรู้ด้านหนึ่ง
ด้านใดอีกด้วย

(2) การรักษาครูไว้ในระบบ

โดยที่ประเทศนิวซีแลนด์เคารพในสิทธิมนุษยชน
จึงมีความเชื่อร่วมกันว่า คนทุกคนมีคุณค่าและมีสิทธิเท่าเทียมกัน
ดังนั้น ผู้ที่มีอาชีพครูจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับเกียรติ ศักดิ์ศรีและ
การยอมรับ จึงมีการดำเนินการเพื่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพครูให้
เกิดขึ้น

(2.1) การปฏิรูประบบนิเทศ เป็นการสร้างความ
เข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูซึ่ง
เป็นคู่สัญญา (contractor) ถึงเป้าหมาย นโยบาย และความ
ต้องการของโรงเรียน บทบาทและภาระหน้าที่ของครู รวมทั้ง

ความก้าวหน้าต่างๆ ของครูที่พึงจะได้รับจากโรงเรียน ดังนั้นการเขียนคำบรรยายลักษณะงาน (job description) ของครูจึงเป็นความจำเป็นที่จะสร้างการยอมรับในภารกิจหน้าที่ของครুর่วมกัน

(2.2) การสร้างขวัญและกำลังใจ มีการจัดทำบันทึกความดีความชอบของครู (appraisal) เพื่อเป็นหลักฐานในการเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการนำไปประกอบการสมัครทำงานแหล่งอื่น ในส่วนของการเลื่อนเงินเดือน ผู้บริหารโรงเรียนจะพิจารณาเลื่อนตามผลงานบันทึกความดีความชอบ ตามบัญชีเงินเดือนที่กำหนดไว้ 13 ระดับ (scales) ครูคนใดได้รับการเลื่อนเงินเดือนถึงระดับที่ 13 จะได้รับการเสนอชื่อจากโรงเรียนไปยังกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้ โดยความเห็นชอบของผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งการอนุญาตให้ลาตามวันลาสะสมที่รัฐกำหนด

ในการนี้ รัฐได้กำหนดขั้นเงินเดือนครูไว้ดังนี้

ขั้นเงินเดือนครู

โดยที่ครูในนิวซีแลนด์ถือเป็นผู้ที่มีวิชาชีพชั้นสูง มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับจากสังคม จึงมีการกำหนดขั้นเงินเดือนครูให้สอดคล้องกับวิชาชีพ เดิมหลังการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2532) มีการกำหนดขั้นเงินเดือนไว้ 9 ขั้น และปรับเป็น 13 ขั้น ในปัจจุบัน (ตั้งแต่ ปี 2543) เป็นต้นมา ดังตารางเงินเดือนครู ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางเงินเดือนนครูของนิวซีแลนด์ ปี 2543

ขั้นเงินเดือน	จำนวนเงิน (เหรียญ)
1	23,000 *
2	24,000
3	26,000 G1E
4	28,000 G2E +
5	31,000
6	34,000 G3E
7	35,000 G4E
8	36,500 G5E
9	38,500
10	41,500 G1M
11	44,500 G2M
12	48,600
13	50,300 G3M
หน่วย	2,750

ที่มา : <http://www.minedu.govt.nz/index.cfm?layout=document&documentid=3806> วันที่ 13 พ.ค. 48

* หมายถึง ครูที่ยังไม่ได้รับการอบรมและไม่มีคุณวุฒิ

+ หมายถึง เงินเดือนสูงสุด สำหรับครูที่ยังไม่ได้รับการอบรมและไม่มีคุณวุฒิ

G1 หมายถึง ไม่มีปริญญาหรือเทียบเท่า

G2 หมายถึง 2 ใน 3 ของปริญญา หรือเทียบเท่า

G3 หมายถึง ปริญญาตรี 3 ปี หรือเทียบเท่า

G4 หมายถึง ปริญญาตรี เกียรตินิยม 4 ปี หรือเทียบเท่า

G5 หมายถึง ปริญญาโท 5 ปี หรือเทียบเท่า

(2.3) การพัฒนา ในสัญญาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ตกลงทำไว้โรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาครู ขณะเดียวกันครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองควบคู่กันไปด้วย

ในการพัฒนาครูของโรงเรียน โรงเรียนจะส่งครูไปเข้ารับการอบรม/พัฒนา ตามที่รัฐได้ทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ/เอกชน ในการพัฒนาบุคลากรหรือครู โดยคู่สัญญาของรัฐจะเป็นผู้แจ้งหลักสูตรการฝึกอบรมให้โรงเรียนจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมตามกำหนด และมีการติดตามผลการฝึกอบรม เพื่อให้ทราบว่ามี การนำไปใช้และพัฒนาการเรียนการสอน ขณะเดียวกันผู้อำนวยการโรงเรียนอาจพัฒนาครูด้วยการนิเทศ การประชุมชี้แจงและให้ความรู้ การจัดหาเอกสารให้อ่าน เป็นต้น

ในส่วนของ การพัฒนาตนเองของครู ครูจะต้องฝึกฝนตนเองด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาทางไกล การอ่านวารสารทางการศึกษา การเข้ารับการฝึกอบรม ตลอดจน การศึกษาต่อ เป็นต้น

(2.4) การสร้างและปลูกฝังเจตคติของครู เนื่องจากครูในนิวซีแลนด์เป็นครูที่ผ่านการจดทะเบียนครู ซึ่งหมายถึงการประกันคุณภาพครู การได้รับเงินเดือนที่เพียงพอ การได้รับการยอมรับจากสังคมค่อนข้างสูง การรู้ความก้าวหน้าของตัวเอง รวมทั้งมีระบบของการติดตามตรวจสอบและการพัฒนาครูที่ชัดเจน ครูของนิวซีแลนด์ส่วนใหญ่จึงเป็นครูที่ตั้งใจสอน มีความรักในอาชีพ ซึ่งมักจะพบคำพูดเกือบจะทุกโรงเรียนที่พูดว่า “I love what I do” ครูส่วนใหญ่จะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และ

เอาใจใส่ต่อนักเรียนค่อนข้างสูง บนพื้นฐานความเชื่อของชาวนิวซีแลนด์ที่ว่า ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน นักเรียนจึงมีสิทธิที่จะได้รับความรู้เท่าที่มีชีวิตอยู่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียน ครูมีหน้าที่ที่จะต้องนำความรู้มาสู่เด็กเท่าที่ความสามารถของครูจะทำได้ ดังนั้นเจตคติของครูที่มีต่อเด็ก จึงเป็นเจตคติที่ดี ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการเรียนของเด็ก

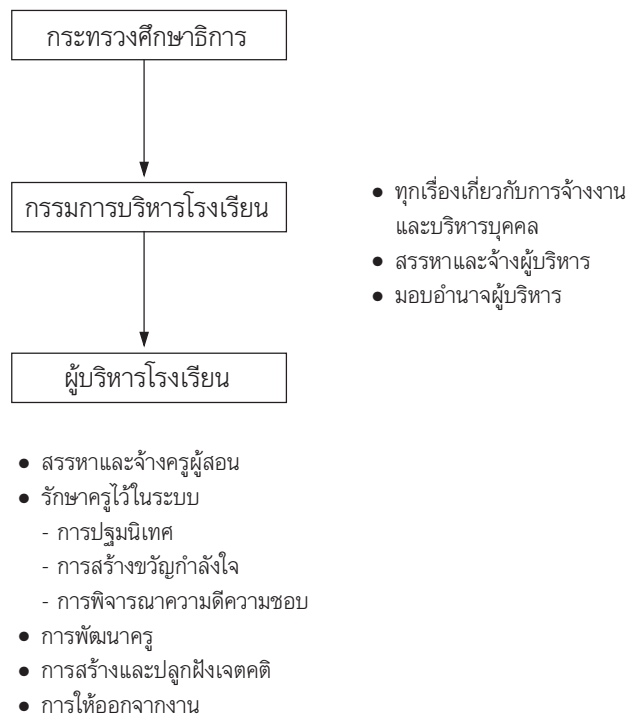
(3) การให้ออกจากงาน

โรงเรียนจะพิจารณาให้ครูออกจากงานด้วยสาเหตุ 2 ประการสำคัญ คือ กรณีที่ครูหรือบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตาม job description ที่กำหนดตามสัญญาได้ และกรณีเกษียณตามอายุ ซึ่งกำหนดอายุ 65 ปี

เมื่อครูออกจากงานจะได้รับเงินตอบแทนใน 2 ประเภท คือ เงินสะสมที่รัฐหักไว้เป็นรายเดือนและที่รัฐสะสมให้ และกรณีที่รัฐไม่ได้หักเงินสะสมไว้ รัฐจะจ่ายเงินประกันสังคม (social security) เป็นค่าอาหารรายสัปดาห์

การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลดังกล่าว สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 9 การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

2.3 การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการของนิวซีแลนด์ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา มีลักษณะของการกระจายอำนาจที่ชัดเจนควบคู่กับการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน โดยกระจายอำนาจให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโรงเรียน เช่น การเข้าเรียน จำนวน และระยะเวลาการเรียนการสอน เป็นต้น ตามที่กำหนดไว้ในแนวทางการบริหารของชาติ (National Administration Guidelines) ในการนี้ ได้กำหนดหน้าที่การบริหารงานวิชาการไว้ กล่าวคือ อำนาจการให้มีหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางว่าด้วยการศึกษาของชาติ ในการพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้อันดีของเด็กรวมทั้งสาระการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับเด็ก ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ติดตามพัฒนาการของเด็กโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของเด็ก พัฒนาและปรับกลยุทธ์ เพื่อเสนอความต้องการการเรียนรู้อันดีของเด็ก รวมทั้งการจัดอุปสรรคปัญหาทั้งปวง ตลอดจนประเมินผลสัมฤทธิ์ของเด็ก การเก็บรักษาประวัติและรายงานความก้าวหน้าของเด็ก ในทางปฏิบัติคณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะมีการมอบอำนาจการบริหารงานให้กับผู้อำนวยการโรงเรียน และครู รวมทั้งนักเรียน ในบางกรณี ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

ในการนี้ นิวซีแลนด์ได้กำหนดแนวทางการศึกษาของชาติ เป้าหมายการศึกษาของชาติ และกรอบหลักสูตรของนิวซีแลนด์ เป็นแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียน ดังนี้

แนวทางการศึกษาของชาติ (National Education Guidelines)

ประเทศนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญต่อการศึกษามาก การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายการศึกษา (Education Act) ฉบับต่างๆ จึงได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นเสมือนแผนแม่บทในการจัดการศึกษาของทุกหน่วยงานและเป็นแนวทางในการสนับสนุนของรัฐที่มีต่อหน่วยงานทางการศึกษา เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2532 ดังนี้

(1) นักเรียนทุกคนต้องได้รับการศึกษาผ่านโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้ได้ถึงมาตรฐานสูงสุดและให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางด้านการเรียนรู้สูงสุด ตระหนักในศักยภาพสูงสุดของตนเอง พัฒนาค่านิยมที่ดีสมกับเป็นพลเมืองของสังคมประเทศนิวซีแลนด์

(2) ทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา โดยจัดอุปสรรคทั้งหลาย เพื่อที่จะถึงจุดสูงสุดของสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ให้ได้

(3) พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ (ซึ่งพลเมืองนิวซีแลนด์ต้องมี) เพื่อให้สามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

(4) เด็กทุกคนต้องได้รับการบริบาลอย่างดี มีพื้นฐานที่ดี เพื่อให้มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ในอนาคตโดยผ่านโปรแกรมต่างๆ

ซึ่งหมายรวมถึงการสนับสนุนทั้งผู้ปกครอง พ่อ - แม่ ซึ่งถือเป็นครูคนแรกของเด็ก

(5) ทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาที่กว้างขวางครอบคลุมสาขาการเรียนรู้ในระดับสูงเป็นที่น่าพอใจได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การคิดคำนวณ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกิจกรรมทางกายภาพ

(6) ความเป็นเลิศทางวิชาการที่เยาวชนพึงได้รับต้องมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการปรับแต่งพฤติกรรมของเด็กตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้เหล่านั้น และมีโปรแกรมการศึกษาที่สนองความต้องการของเด็ก

(7) สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ต้องได้รับการดูแลได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้เช่นเดียวกัน

(8) ต้องมีแหล่งวิชาการและการเตรียมการที่ดี เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเป็นพลเมือง ที่มีคุณภาพของชาติและเป็นพลโลกที่ดี

(9) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเมารี ผ่านทางการศึกษาเมารี Te Reo Maori และให้สอดคล้องกับหลักการของสนธิสัญญาไวทังกิ (Treaty of Waitangi)

(10) มีความนับถือชาติ เผ่าพันธุ์และวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติล้ำค่าของชาวนิวซีแลนด์ ยอมรับเอกลักษณ์ของ Maori และบทบาทของชาวนิวซีแลนด์แถบฝั่งแปซิฟิกและในฐานะสมาชิกชุมชนนานาชาติ

เป้าหมายการศึกษาของชาติ (National Education Goals)

เป้าหมายการศึกษาของชาติ เป็นเป้าหมายการศึกษาของนิวซีแลนด์ที่สถานศึกษาโดยผู้บริหารและครูจะยึดและปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งกำหนดไว้ 8 ข้อ ดังนี้

- (1) สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางการศึกษาต่างๆ
- (2) ความเสมอภาคในโอกาสที่เท่าเทียมกันของทุกคน
- (3) ความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ
- (4) ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ การคำนวณ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นอย่างดี
- (5) เป็นเลิศในการเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์
- (6) ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนกับวัตถุประสงค์ และแผนการสอน เพื่อทราบความต้องการของแต่ละบุคคล
- (7) เพิ่มการมีส่วนร่วมและความสำเร็จของชาวเมารี
- (8) การยอมรับนับถือในวัฒนธรรมเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ต่างๆ ของชาวนิวซีแลนด์

กรอบหลักสูตรของนิวซีแลนด์

การกำหนดหลักสูตรของนิวซีแลนด์ เริ่มจากการที่กระทรวงศึกษาธิการนำแนวทางการศึกษาของชาติ เป้าหมายทางการศึกษาของชาติ มากำหนดเป็นกรอบหลักสูตรแห่งชาติของ

นิวซีแลนด์ (The New Zealand Curriculum Framework) ที่สถานศึกษาจะต้องยึดเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สาระสำคัญของกรอบหลักสูตรแห่งชาติของนิวซีแลนด์ประกอบด้วย

(1) การกำหนดทิศทางการเรียนและการประเมินผลสัมฤทธิ์ต่างๆ ในโรงเรียน

(2) แนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนให้ได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสำเร็จของนักเรียน รวมทั้งการกำหนดวิธีการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน

(3) มีความยืดหยุ่นที่โรงเรียน และครูจะสามารถจัดโปรแกรมการเรียนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้

(4) สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันผ่านกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน

(5) เอื้อให้นักเรียนมีความอิสระและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(6) เน้นให้นักเรียนทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(7) ตระหนักในคุณค่าของสนธิสัญญาไวทังกิ (The Treaty of Waitangi) ซึ่งหมายถึง การเชิดชูวัฒนธรรมของชนเผ่าพื้นเมือง

(Maori) โดยให้พลเมืองนิวซีแลนด์ทุกคนไม่ว่าเชื้อชาติใดได้เรียนรู้ วัฒนธรรมของชาวเมารี ซึ่งถือว่าเป็นผู้บุกเบิกประเทศ

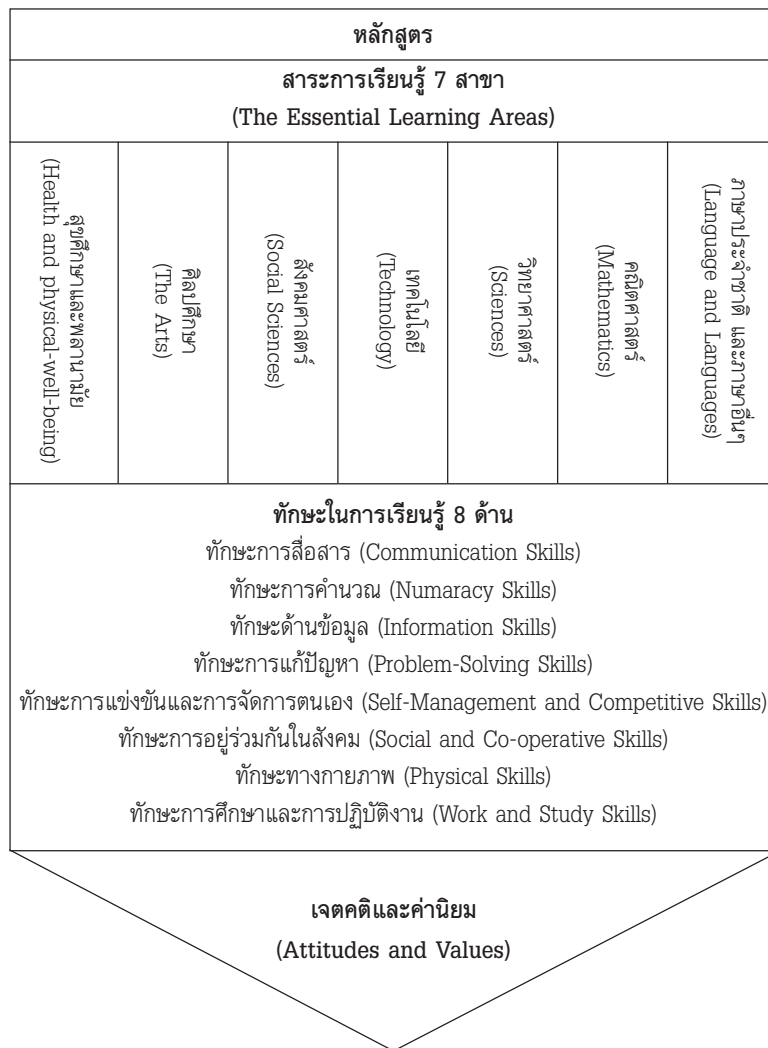
(8) สะท้อนถึงสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายของ ประเทศนิวซีแลนด์

(9) ต้องเชื่อมโยงการเรียนรู้กับโลกกว้าง ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี

ดังปรากฏตามแผนภาพที่ 10 กรอบหลักสูตรของประเทศ นิวซีแลนด์ ดังนี้

แผนภาพที่ 10 กรอบหลักสูตรของประเทศนิวซีแลนด์

ที่มา : Ministry of Education, The New Zealand Curriculum Framework, (Wellington: Learning Media, 1993), p 5.

กรอบหลักสูตรของประเทศนิวซีแลนด์ ประกอบด้วย
(New Zealand Ministry of Education, 1993: 5)

- (1) หลักการ
- (2) สารระการเรียนรูู้
- (3) ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรูู้
- (4) เจตคติและค่านิยม

หลักการ เป็นกรอบที่กำหนดขึ้นสำหรับโปรแกรมการเรียนการสอนของโรงเรียน หลักการขึ้นอยู่กับว่านักเรียนแต่ละคนต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน

หลักการของหลักสูตรของนิวซีแลนด์ กำหนดไว้ว่า “เยาวชนของนิวซีแลนด์ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนของรัฐและการศึกษาทั่วไปอย่างสมดุลกัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

สารระการเรียนรูู้ สารระการเรียนรูู้ เป็นกรอบแนวทางการเรียนรูู้ ประกอบด้วย 7 สาขา ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้และความเข้าใจอย่างกว้างๆ ที่ผู้เรียนต้องตระหนักรู้รู้ ความสมดุลของหลักสูตรที่ต้องมีทั้งด้านทักษะ เจตคติและค่านิยม สารระการเรียนรูู้ดังกล่าว ได้แก่

- (1) ภาษาประจำชาติ (ภาษาอังกฤษและภาษาเมารี) และภาษาอื่นๆ ในนิวซีแลนด์
- (2) คณิตศาสตร์
- (3) วิทยาศาสตร์
- (4) เทคโนโลยี

- (5) สังคมศาสตร์
- (6) ศิลปศึกษา
- (7) สุขศึกษาและพลานามัย

ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ (The Essential Skills)

ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดศักยภาพและมีชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมี 8 ประการ ดังนี้

- (1) ทักษะการสื่อสาร
- (2) ทักษะการคำนวณ
- (3) ทักษะด้านข้อมูล
- (4) ทักษะการแก้ปัญหา
- (5) ทักษะการแข่งขันและการจัดการกับตนเอง
- (6) ทักษะในการอยู่ร่วมในสังคม
- (7) ทักษะทางกายภาพ
- (8) ทักษะการศึกษาและการปฏิบัติงาน

เจตคติและค่านิยม เจตคติและค่านิยมเป็นกรอบแนวทางที่กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งจะต้องเป็นเจตคติการเรียนรู้ในทางบวก และจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและมีความกระจำในเจตคติ ค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งจะปรากฏควบคู่กันกับสาระการเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้ที่ปรากฏในหลักสูตรแห่งชาติ

โดยนัยนี้ เจตคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของคนที่มีต่อสิ่งของ ความคิดเห็นหรือปฏิบัติการแสดงออกของบุคคล เจตคติในการเรียนรู้จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการคุณภาพและผลที่เกิดขึ้นจาก

เรียนรู้และการประเมินผล หลักสูตรที่กำหนดจะต้องกระตุ้นให้เกิดเจตคติในทางบวกของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์และการเห็นความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้นั้น

ส่วนค่านิยม เป็นความเชื่อหรือพฤติกรรมหลักที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มคณะซึ่งแสดงออกทางความคิดหรือการกระทำของมนุษย์ ค่านิยมส่วนใหญ่จะเกิดจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่พบเห็น มากกว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง หลักสูตรจึงต้องสะท้อนคุณค่าของสังคม ชุมชน ซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้นำเชื่อถือได้ การนับถือผู้อื่น การเคารพกฎหมาย ความอดทนอดกลั้น ความยุติธรรม การเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น การไม่ฝักใฝ่ทางเพศ และการไม่เหยียดเผ่าพันธุ์

ในการนี้ ประเทศนิวซีแลนด์ได้กำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของการใช้หลักสูตร เพื่อให้มีการใช้หลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ 4 ประการ คือ

- (1) ครูผู้ใช้หลักสูตรต้องมีคุณภาพ ได้รับการอบรมมาอย่างดี มีขวัญ กำลังใจที่จะอุทิศตนต่อการทำงานให้ดีที่สุด
- (2) คุณภาพของหลักสูตร หลักสูตรจะต้องเหมาะสมและสะท้อนสภาพความเป็นจริง
- (3) การมีเครื่องมือ อุปกรณ์ และสื่ออำนวยความสะดวกที่พร้อม
- (4) ขนาดของชั้นเรียน หรือเกณฑ์ขั้นต่ำเทียบกับสัดส่วนของครูต่อนักเรียน

2.3.1 การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

โดยที่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาของนิวซีแลนด์ อยู่ที่ความสำเร็จของโรงเรียนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องกับแนวทางและเป้าหมายการศึกษาของชาติ เพื่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศในศตวรรษที่ 21 การกระจายอำนาจสู่โรงเรียนและห้องเรียนมากเท่าไร ย่อมหมายถึงโรงเรียนและครูมีอิสระที่จะตัดสินใจในการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ภายใต้การอำนวยความสะดวกของคณะกรรมการและผู้บริหาร ในการนี้การกระจายอำนาจการบริหารวิชาการในโรงเรียนโดยทั่วไปดำเนินการดังนี้

(1) **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนร่วมกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน กำหนดความต้องการและร่วมกันพิจารณากำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน โดยยึดกรอบหลักสูตรแห่งชาติเป็นสำคัญ โดยจะตัดสินใจเลือกวิธีที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนตามความต้องการของนักเรียนภายใต้กรอบดังนี้

- โรงเรียนจะต้องกำหนดให้หลักการของหลักสูตรปรากฏในแผนการเรียน
- นักเรียนจะต้องมีโอกาสพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่ความสามารถที่ดีที่สุดของเขา

- นักเรียนจะต้องได้รับความรู้จากสาขาการเรียนรู้อื่นๆ และนำไปสู่หลักสูตรที่สมดุลภายหลังการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

- โรงเรียนจะต้องรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนไปยังผู้ปกครองในแง่ของการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ซึ่งชุมชนจะมีสิทธิเรียกร้องให้โรงเรียนเปิดสอนหลักสูตรตามที่ประชาชนต้องการ โดยที่หลักสูตรนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนนั้นๆ ในกรณีนี้ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน สมาคมวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครอง จะเป็นผู้กำกับดูแลให้กระบวนการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

(2) **การประเมินผลหลักสูตร** การประเมินผลหลักสูตรของนิวซีแลนด์ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้

ในระดับสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการประเมินผลการเรียนให้เป็นหน้าที่ของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เนื้อหาสาระของการประเมินจะประเมินสาระการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ เจตคติและค่านิยม ผลของการประเมินจะนำไปใช้ในการวางแผนการเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ รวมทั้งการวางแผนการใช้ประโยชน์ต่อไป

ในระดับกระทรวง มีหน่วยงานอิสระทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมเพื่อรับประกาศนียบัตร ได้แก่ สำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาของนิวซีแลนด์ (New Zealand Qualification Authority) ทำหน้าที่รับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของนักเรียน โดยการทดสอบในชั้นปีที่ 11 (Year 11) (มัธยมศึกษาตอนปลาย) ทั้งประเทศ และการทดสอบในชั้นปีที่ 13 เพื่อนำผลไปเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือการทดสอบเทียบเกณฑ์รายวิชาที่โรงเรียนต้องการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในระดับรัฐบาล จะมีสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Educational Review Office) เป็นหน่วยงานอิสระภายนอกกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนว่าได้จัดการศึกษาเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่

(3) การจัดการกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของนิวซีแลนด์ ยึดปรัชญาของ John Dewey คือ การยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child - Centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (learning by doing) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นการศึกษาเพื่อชีวิต (learn for life) กระบวนการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยครูจะเรียนรู้ควบคู่ไปกับนักเรียนและสรุปบทเรียนร่วมกัน เพราะถือว่าการเรียนรู้ ครูจะมีความรู้ควบคู่ไปกับ

เด็ก จึงให้ความสำคัญต่อเด็กเป็นส่วนใหญ่ บทบาทของครูจึงมีหลายแบบ เป็นทั้งผู้ปลุกเร้าให้เด็กได้คิดหรือทำ เป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียน เป็นทั้งนักวิเคราะห์ ผู้ท้าทายให้เกิดการคิด ผู้สื่อสารทางความคิดเป็นผู้ช่วย ทำให้การเรียนง่ายขึ้น ตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) และผู้ประสานงานทางการเรียนการสอนแก่นักเรียน

นักการศึกษาของนิวซีแลนด์มีความเชื่อว่าหากโรงเรียน มีครูดี มีอุปกรณ์การสอนพร้อมและเหมาะสม หลักสูตรเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน การจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และสัดส่วนของครูกับนักเรียนไม่มากเกินไป สิ่งเหล่านี้จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและส่งผลให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะมาโรงเรียนและได้รับความรู้ เจตคติและมีทักษะที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน

(3.1) การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียน เป็นไปตามระดับอายุของนักเรียน เช่น อายุ 7 ขวบ ก็จะอยู่ชั้น ปีที่ 3 (ในระดับประถมศึกษา) หรืออายุ 12 ขวบ ก็จะอยู่ชั้น ปีที่ 8 (ในระดับมัธยมศึกษา) ขณะเดียวกันโรงเรียนบางโรงเรียนก็อาจมีการให้นักเรียนต่างระดับชั้นเรียนหรือต่างอายุเรียนในชั้นเรียนเดียวกันได้ (เรียนคละกัน) แต่ระดับความลึกซึ้งของเนื้อหาจะต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเล็กได้เรียนรู้จากเด็กโตและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้เด็กพิการ (Disability) เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยมีการจัดครูพิเศษดูแลเด็กพิการเหล่านั้นเป็นพิเศษ โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่า เด็ก

เป็นทรัพยากรที่มีค่า เด็กทุกคนจึงมีคุณค่าและมีสิทธิเท่าเทียมกัน ซึ่งที่ควรจะได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกันด้วย

ขณะเดียวกัน ยังมีการจัดห้องเรียน เสริมการเรียนของบทเรียน (Learning center) ซึ่งเป็นห้อง สำหรับนักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นห้องที่แยก นักเรียนที่เรียนช้าในบางวิชามาเรียนซ่อมเสริม โดยจะมีครูผลัด เปลี่ยนกันมาสอนแต่ละรายวิชา ห้องดังกล่าวจึงเป็นห้องที่มีวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ค่อนข้างสมบูรณ์

(3.2) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ด้วยพื้นฐานความเชื่อของการเคารพ สิทธิซึ่งกันและกันของชาวนิวซีแลนด์ ซึ่งถ่ายทอดมายังนักเรียน รวมทั้งการยึดปรัชญาการศึกษาเพื่อชีวิต (Education For life) การจัดบรรยากาศชั้นเรียนจึงเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มเพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือร่วมกัน ทำงานร่วมกัน และแก้ไข ปัญหาาร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ชื่นชมผลงานของตนเอง โดยการนำผลงานที่ได้ผลิตขึ้นจากการ เรียนระดับไว้ตามผนังและมุมห้อง ซึ่งจะพบเห็นในโรงเรียนทุก แห่งโดยทั่วไป มีการจัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการ เรียนไว้สำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นทั้งที่ โรงเรียนจัดหาให้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ และนักเรียนจัดหามา ไว้เอง เช่น การนำสัตว์เลี้ยงในบ้านมาเลี้ยงไว้ในชั้นเรียนได้ โดย แบ่งความรับผิดชอบการดูแล เช่น กระจต่าย เป็นต้น นักเรียน แต่ละคนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมร่วมกับครู ดังนั้น

บรรยากาศของชั้นเรียนจึงเป็นบรรยากาศของการจำลองสังคมภายนอกโรงเรียนหรือบ้าน มาไว้ในโรงเรียน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่แท้จริงของเด็ก เมื่อเด็กจบจากสถานศึกษาไปแล้ว จะไม่มีความรู้สึกแปลกแยกระหว่างโลกของสถานศึกษากับโลกในชีวิตจริง

(3.3) วิธีการเรียนการสอน

การเรียนการสอนของครูและนักเรียนในนิวซีแลนด์ จะมีอิสระเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่เริ่มจากการที่ครูและนักเรียนจะกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนร่วมกันในแต่ละวิชา การจัดตารางสอนจะเป็นไปตามความต้องการของเด็ก ลักษณะการเรียนการสอนเป็นลักษณะที่ครูเรียนควบคู่กับเด็กกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และแสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) ตั้งได้กล่าวแล้วข้างต้น ดังนั้น การสอนของครูจึงเริ่มด้วยการสอนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาเป็นส่วนใหญ่

(3.4) การกำหนดหนังสือเรียน (Text book)

การใช้หนังสือหรือตำราเรียนในการเรียนการสอนของครู ไม่ยึดเล่มใดเล่มหนึ่งเป็นเกณฑ์ รัฐจะไม่กำหนดหนังสือเรียนให้ โดยกระจายอำนาจให้เป็นหน้าที่ของครูที่จะเลือกใช้หนังสือเรียนและสื่อการเรียนการสอนโดยอิสระให้สอดคล้องกับนโยบาย หลักสูตร และวิชาที่สอน ที่ครูคิดว่าหนังสือเรียนนั้นจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ โดยจะมีการปรับวิธีสอนและเลือกใช้ตำราเรียนให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของครูเป็นสำคัญ

(3.5) เครื่องแบบนักเรียน

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา รัฐจะไม่บังคับให้แต่งเครื่องแบบ นักเรียนมีอิสระที่จะแต่งกายมาโรงเรียนตามสถานะและความเหมาะสม แต่ละโรงเรียนจะกำหนดเครื่องแบบไว้ให้นักเรียนใส่ในโอกาสพิเศษต่างๆ ส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีเครื่องแบบในระดับมัธยมศึกษา

(3.6) การเปิด - ปิดภาคเรียน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา การจัดการเรียนการสอนของนิวซีแลนด์แบ่งออกเป็น 4 ภาคเรียน ซึ่งเปิด - ปิด ภาคเรียนพร้อมกันทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ยกเว้นการปิดภาคเรียนสุดท้ายของปีการศึกษา โดยระดับมัธยมศึกษาจะปิดภาคเรียนก่อนระดับประถมศึกษา 1 สัปดาห์ ดังนี้

ภาคเรียนที่ 1

เริ่มตั้งแต่ปลายเดือน มกราคม ถึง ต้นเดือน เมษายน

ภาคเรียนที่ 2

เริ่มตั้งแต่ปลายเดือน เมษายน ถึง ต้นเดือน กรกฎาคม

ภาคเรียนที่ 3

เริ่มตั้งแต่ปลายเดือน กรกฎาคม ถึง ต้นเดือน กันยายน

ภาคเรียนที่ 4

เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึง กลางเดือน ธันวาคม

(สำหรับระดับมัธยมศึกษา)

เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึง กลางเดือน ธันวาคม

(สำหรับระดับประถมศึกษา)

ส่วนการเปิด - ปิด ภาคเรียนระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู เปิดเรียน 2 ระบบ คือ 2 ภาคเรียน และ 3 ภาคเรียน

ระบบ 2 ภาคเรียน

ภาคเรียนที่ 1	เริ่มตั้งแต่ มีนาคม - มิถุนายน
ภาคเรียนที่ 2	เริ่มตั้งแต่ กรกฎาคม - พฤศจิกายน

ระบบ 3 ภาคเรียน

ภาคเรียนที่ 1	เริ่มตั้งแต่ มีนาคม - พฤษภาคม
ภาคเรียนที่ 2	เริ่มตั้งแต่ มิถุนายน - สิงหาคม
ภาคเรียนที่ 3	เริ่มตั้งแต่ กันยายน - พฤศจิกายน

(3.7) เวลาเรียนในแต่ละวัน

เวลาเข้าเรียนโดยปกติ ระดับประถมศึกษาจะเริ่มเวลา 9.00 น. และเลิกเรียนเวลา 15.00 น. คือ เรียนประมาณวันละ 5 ชั่วโมง โดยจะมีการหยุดพัก 3 ช่วง คือ พักภาคเช้าระหว่างเรียน พักกลางวัน และพักภาคบ่ายระหว่างเรียน สำหรับระดับมัธยมศึกษาจะเรียนมากกว่าระดับประถมศึกษาวันละ 1/2 ชั่วโมง

(4) การถ่ายโอนการเรียน

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนิวซีแลนด์ มุ่งที่จะแข่งขันทางการค้าในตลาดโลก เครื่องมือที่จะนำไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวก็คือ การลงทุนทางการศึกษาและการฝึกอบรม ซึ่งต้องเริ่มปูพื้นฐานตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน เพื่อวางรากฐานไปสู่การ

ศึกษาภาคบังคับ ระบบการศึกษาจึงต้องมีความเชื่อมโยงกัน ระหว่างการศึกษาในโรงเรียน การศึกษาเมื่อพ้นจากวัยเรียนและ การฝึกอบรมต่างๆ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถ เชื่อมต่อกับวิชาเรียนในวิทยาลัยสารพัดช่าง มหาวิทยาลัย หรือ การฝึกอบรมในสถานประกอบการ สามารถถ่ายโอนหรือย้ายวิชา มาเรียนในสถาบันการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือการถ่ายโอน วิชาระหว่างสถานศึกษาด้วยกันได้ ขณะเดียวกันการทำงานใน โรงเรียนหรือสถานประกอบการก็สามารถนำมาเทียบเป็นหน่วยกิต การเรียนได้ ในทำนองเดียวกัน หากผู้เรียนเปลี่ยนทิศทางการ ประกอบอาชีพก็สามารถเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกัน จากหลักสูตรหนึ่งไปยังอีกหลักสูตรหนึ่งได้ โดยไม่ต้องเรียนซ้ำ

(5) สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียน

การสอน

จากการที่นิวซีแลนด์ยึดปรัชญาการสอนของ John Dewey คือ “การเรียนรู้จากการปฏิบัติ” โดย “ยึดเด็กเป็น ศูนย์กลาง” ตั้งได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับจุดมุ่งหมายของการ จัดการศึกษา เพื่อเตรียมตัวสู่สังคมโลกในกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งมีค่าครองชีพค่อนข้างสูง ทำให้คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนมีการแข่งขันในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นที่พอใจของผู้ปกครอง และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ สื่อ เทคโนโลยีและการสรรหานวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่ง จำเป็นของโรงเรียนที่จะต้องให้ความสำคัญค่อนข้างสูง

สื่อที่ใช้จะเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และมีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีประเภทของสื่อได้แก่

- (1) สื่อที่ประดิษฐ์ขึ้นเองโดยครูและนักเรียน
- (2) สื่อธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ลัศว์ ของใช้ต่างๆ
- (3) สื่อเทคโนโลยี เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ multi media สไลด์ วิดีทัศน์
- (4) สื่อเอกสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

ในส่วนของสื่อเทคโนโลยี โรงเรียนในนิวซีแลนด์ จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษในทุกโรงเรียนที่พบ จะมีห้องพิเศษ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองปฏิบัติการ (Laboratory) ที่นักเรียนจะเข้าไปเรียนได้ตลอดเวลา ห้องเรียนซ่อมเสริมพิเศษ ที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีครบครัน ทั้งในโรงเรียนกลุ่มระดับ 1 (ในชุมชนยากจน) และโรงเรียนกลุ่มระดับ 10 (ในชุมชนร่ำรวย) แสดงถึงการให้ความสำคัญต่อสื่อและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนแต่ละแห่งจะต้องจัดให้มีในห้องเรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน

(6) การประเมินผลการเรียน

(6.1) วิธีประเมิน

ในนิวซีแลนด์มีการกระจายอำนาจการประเมินผลการเรียนในระบบโรงเรียนให้เป็นหน้าที่ของครูหรือผู้สอนที่จะมีหน้าที่ตัดสินผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งครูจะใช้ดุลพินิจว่าจะใช้วิธีใดในการประเมินผล ซึ่งอาจมีทั้งการบันทึกผลการเรียน โดย

ใช้แฟ้มนักเรียน การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การประเมินการร่วมกิจกรรมของนักเรียน การทดสอบ เป็นต้น แต่จะไม่ใช้การสอบมาเป็นเครื่องตัดสินหรือวัดการได้หรือตกชั้นเรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะไม่มี การสอบอย่างเป็นทางการ เพราะนิวซีแลนด์มีความเชื่อว่า การสอบไม่เสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก ตรงกันข้ามกลับทำให้เด็กเกิดความเครียด กระวนกระวาย วิตกกังวล ขาดการสร้างสรรค์ และขาดความคิดริเริ่ม เพราะเด็กจะเตรียมตัวสอบด้วยการท่องจำและมีนิสัยลอกเลียนแบบ หากเด็กรู้ว่าไม่ต้องสอบเด็กจะเกิดความเยือกเย็น มีจิตใจสงบ อยากเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจใฝ่รู้โดยปราศจากการอบส่งผลให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดพัฒนาการเรียนรู้ การทดสอบที่ใช้วัดความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็ก และเป็นเพียงวิธีการหนึ่งของการประเมินผลการเรียนเท่านั้น

ส่วนการเลื่อนชั้นเรียน เป็นการเลื่อนชั้นตามอายุ เช่น เมื่อเด็กอายุ 11 ปี อยู่ชั้นปีที่ 6 เมื่ออายุ 12 ปี ก็ จะเลื่อนชั้นไปเรียนชั้นที่ 7 เป็นต้น โดยต้องผ่านกระบวนการประเมินผลของครูเมื่อถึงเกณฑ์และระดับอายุที่ต้องเลื่อนชั้น แต่หากครูประเมินแล้วเด็กยังมีความรู้ไม่ถึงชั้นที่จะเลื่อน ครูจะจัดการสอนซ่อมเสริมพิเศษให้

การสอบ (examinations)

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนระบบคุณวุฒิของนิวซีแลนด์ จากโดยการสอบภายนอกเป็นการประเมินผลโดย

โรงเรียน ในการนี้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาจมีการสอบ
คุณวุฒิแห่งชาติ ดังนี้

- การสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรของ
โรงเรียน
- การสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรชั้น
ปีที่ 12
- การสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร
มัธยมศึกษาตอนปลาย
- การสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อใน
มหาวิทยาลัย (University Entrance) สอบเพื่อเตรียมตัวเข้า
มหาวิทยาลัย (Bursary) และการสอบรับทุน

การสอบจะใช้ต่อเมื่อนักเรียนจะจบชั้น
ปีที่ 12 (ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) และการสอบ ซึ่งเป็นการสอบ
เพื่อรับประกาศนียบัตรและเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
โดยใช้ข้อสอบกลางของประเทศ ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงาน
รับรองคุณวุฒิการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

การสอบในชั้นปีที่ 11 เป็นการสอบ เพื่อ
รับประกาศนียบัตรแสดงคุณวุฒิ (qualification) เป็นการสอบ
พร้อมกันทั่วประเทศ การตัดสินผลการสอบได้หรือตก จะตัดสิน
จากโค้งปกติ (normal curve) ผู้สอบผ่านจะคิดเพียงร้อยละ 50 ของ
ผู้เข้าสอบทั้งประเทศ ผลการสอบจะแสดงถึงคุณภาพของนักเรียน
และคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงอาจพบว่า บาง
โรงเรียนไม่มีใครสอบได้ และบางโรงเรียนอาจมีนักเรียนสอบผ่าน
ทั้งหมด

การสอบในชั้นปีที่ 13 เรียกว่า Bursary จัดสอบเมื่อสิ้นสุดการเรียนปีที่ 13 เป็นการสอบที่ยาก ใช้ข้อสอบกลางของประเทศ เวลาสอบ 3 ชั่วโมง จำนวนวิชาที่สอบ 5 วิชาหลัก ข้อสอบจะเป็นข้อสอบอัตนัย โดยจะไม่ใช่ข้อสอบปรนัย ในการสอบเป็นการสอบเพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ผู้ที่ผ่านการสอบได้ประกาศนียบัตรและมีอายุครบ 17 ปี เท่านั้น จึงจะมีสิทธิเรียนในมหาวิทยาลัย ผลการสอบจะพิจารณาเป็นเกรด

การเรียนในชั้นปีที่ 12 เป็นการเรียนในกรณีที่เด็กจบชั้นปีที่ 11 แล้ว แต่อายุไม่ถึง 16 ปี ตามกฎหมาย การศึกษาของนิวซีแลนด์ที่กำหนดการศึกษาภาคบังคับว่าเด็กเรียนในโรงเรียนตั้งแต่อายุ 6 - 16 ปี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น เด็กจะต้องเรียนจนจบชั้นปีที่ 12 มีการตัดสินผลการเรียนเป็นเกรด ตามการประเมินผลการเรียนปกติ เมื่อเรียนจบผ่านการประเมินผลแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรจบชั้นปีที่ 12 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา จะถือเป็นประกาศนียบัตรสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาแห่งชาติ (Certificate of Educational Achievement)

(6.2) เนื้อหาสาระในการประเมินผลการเรียน

ในการประเมินผลการเรียนจะประเมินตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร ดังได้แก่

(6.2.1) การประเมินตามสาระการเรียนรู้ที่เรียน 7 สาขา คือ ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ ศิลปศึกษา สุขศึกษาและพลานามัย

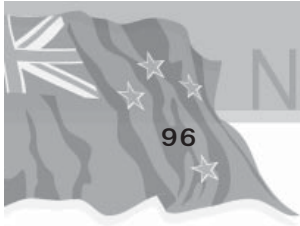
(6.2.2) ทักษะในการเรียนรู้ 8 ด้าน คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคำนวณ ทักษะด้านข้อมูล ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการจัดการและการแข่งขันกับตนเอง ทักษะการอยู่ร่วมในสังคม ทักษะทางกายภาพ และทักษะการปฏิบัติงานและการศึกษา

(6.2.3) เจตคติ คือ เจตคติที่สะท้อนความรู้สึกรักคิดในทางบวก

(6.2.4) ค่านิยม คือ ค่านิยมที่สะท้อนคุณค่าของสังคม 9 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้เชื่อถือได้ การนับถือผู้อื่น การเคารพกฎหมาย ความอดกลั้นอดทน ความยุติธรรม การเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น การไม่ฟึกไฟทางเพศ และการไม่เหยียดเผ่าพันธุ์

โดยที่การเรียนการสอนของนิวซีแลนด์ยึดปรัชญา “เด็กเป็นศูนย์กลาง” และมุ่งเน้น “การเรียนรู้จากกรปฏิบัติ” ดังนั้น วิธีการประเมินของครู จึงเป็นการประเมินผลจากพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กและผลที่เกิดจากพฤติกรรมการแสดงผลออกเป็นส่วนใหญ่ วิธีการประเมินผลการเรียนของครูจึงมีความหลากหลายดังกล่าวข้างต้น โดยประเมินตามเนื้อหาสาระที่ปรากฏในหลักสูตรจากการจัดการเรียนการสอน

การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการดังกล่าว สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 11 การกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา

โดยที่การจัดการศึกษาของนิวซีแลนด์ เป็นภารกิจของรัฐ ตามที่กล่าวมาแล้ว กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 ของนิวซีแลนด์ มิได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดการศึกษา แต่ประการใด ขณะเดียวกันกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะ การดูแลรักษาถนนในท้องถิ่น การจัดสรรและดูแลเรื่องสำหรับ บริการประชาชน และเรื่องอื่นที่เห็นว่าเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆ เท่านั้น ขณะที่ส่วนกลางหรือรัฐบาล รับผิดชอบภารกิจในภาพรวมตามโครงสร้างของกระทรวงต่างๆ รวมทั้งการบริการสาธารณะ ได้แก่ ไฟฟ้า ระบบสุขภาพ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน

อย่างไรก็ตาม ก็มีบางท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยการจัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนในท้องถิ่น ตามที่โรงเรียนเสนอขอหรือตามที่กรรมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่จะช่วยเหลือโรงเรียนในท้องถิ่นของตน

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษาแล้วพบว่า เป็นความสัมพันธ์เชิงบทบาทอำนาจหน้าที่ ดังปรากฏตารางความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา

ส่วนกลาง	ท้องถิ่น	สถานศึกษา
<p>ส่วนกลางมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ด้านการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การจัดสรรทรัพยากร การติดตามประเมินผล และการเสริมประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยมีองค์กรในความร่วมมือรับผิดชอบ ทำหน้าที่เสริมสร้างประสิทธิภาพ ดังนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ไม่มีหน้าที่จัดหรือสนับสนุนการศึกษา แต่มีหน้าที่อำนวยความสะดวกภายในท้องถิ่น การสนับสนุนการศึกษาเป็นไปตามความสำคัญและความจำเป็นของท้องถิ่น ที่คณะกรรมการของท้องถิ่นให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นโดยพิจารณาสนับสนุนงบประมาณบางส่วน • ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสนับสนุนการศึกษา โดย <ul style="list-style-type: none"> - ตัวแทน พ่อ แม่ ผู้ปกครองเป็นกรรมการสถานศึกษา แห่งละประมาณ 5 คน - เสนอความเห็นการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการ - บริจาคทรัพย์สิน วัสดุ อุปกรณ์สนับสนุนโรงเรียน 	<p>สถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาตามระดับและประเภท โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา (ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย) ที่มีผู้แทนจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ บริหารสถานศึกษา ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 ที่ได้รับการกระจายอำนาจเบ็ดเสร็จโดยตรงทั้งด้านการบริหารงานการเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน และอื่น ๆ</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ส่วนกลาง	ส่วนกลาง	ส่วนกลาง
1.1 สำนักงานรับรอง คุณวุฒิ การศึกษาของ นิวซีแลนด์ มีหน้าที่รับรอง คุณวุฒิผู้บริหารและ การประกันคุณภาพ การจัด ระบบการสอบกลาง และ การพัฒนากรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ	ตั้งปรากฏ การมีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาของ ประชาชนตาม ข้อ 2.5	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้บริหารสถานศึกษา ต้อง ผ่านการรับรองคุณวุฒิจาก สำนักงานรับรองคุณวุฒิการ ศึกษาของนิวซีแลนด์ • จัดส่งนักเรียนเข้าสอบใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 11 และการทดสอบ ชั้นปีที่ 13 เพื่อนำผลการ สอบไปสมัครเข้าเรียนใน มหาวิทยาลัย
1.2 สภาครู มีหน้าที่ จดทะเบียนครู การออก ประกาศนียบัตรครูฝึกหัด การออกใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพ และการรับรอง การเป็นครู		<ul style="list-style-type: none"> • ครูของทุกโรงเรียนต้อง ผ่านการจดทะเบียนเป็นครู จากสภาครู • โรงเรียนจัดส่งรายชื่อครู (ที่ไม่มีวุฒิและไม่จบปริญญา ตรี) และผ่านการฝึกเป็นครู ของโรงเรียนเพื่อขึ้นทะเบียน เป็นครูต่อสภาครู
1.3 ศูนย์บริการการศึกษา มีหน้าที่ ให้บริการการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ และการให้ บริการด้านอาชีพ		

New Zealand

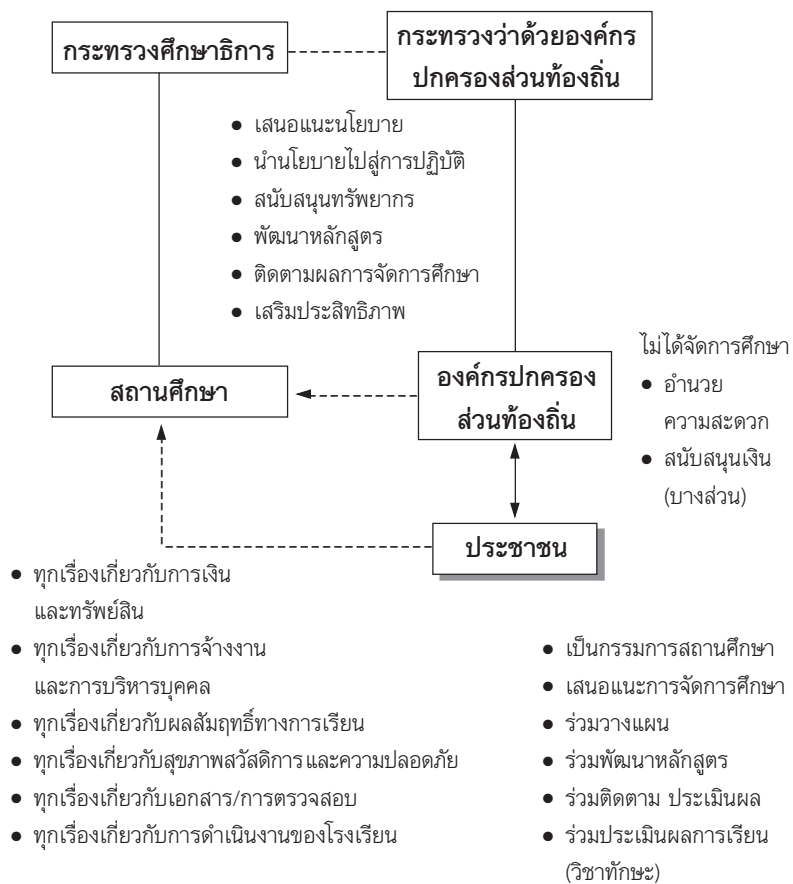
การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานศึกษา	สถานศึกษา	สถานศึกษา
2. สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นองค์กรอิสระในความรับผิดชอบของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ประเมินโรงเรียน และศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน และรายงานผลการประเมินต่อสาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> ประชาชนในท้องถิ่น รับทราบผลการประเมินโรงเรียน และเสนอแนะการจัดการศึกษาของโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> รับการประเมินจากสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และมีการยืนยันรายงานการประเมินร่วมกัน หากผลการประเมินจากสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นเช่นไร โรงเรียนมีหน้าที่นำไปปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา
สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

2.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการกระจายอำนาจทางการศึกษา การจัดการศึกษาหลังการปฏิรูปการศึกษาของนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับประชาชน สาธารณชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งด้านการเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน การวางแผนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียน และการประเมินผลการเรียน ในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมติดตามผล กล่าวคือ

2.5.1 การเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) โดยให้สัดส่วนกรรมการที่มาจาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประมาณ 50 - 70% ของกรรมการทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนนักเรียน (หากเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา) 1 คน ผู้แทนผู้ปกครองและประชาชน 5 - 7 คน ทำหน้าที่ในการบริหารงานโรงเรียนตามบทบาทหน้าที่ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยนัยนี้ การบริหารและการจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ โดยพื้นฐานความเชื่อในสังคมประชาธิปไตยของนิวซีแลนด์ที่เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน คนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน รัฐจึงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง มากกว่าที่รัฐจะเป็นผู้กำหนด

2.5.2 การวางแผน การวางแผนการศึกษาหรือการวางแผนของโรงเรียน นอกจากจะพิจารณาดำเนินการจากกรอบ

นโยบายที่ประมวลจากแนวทางการศึกษาของชาติ เป้าหมายทางการศึกษาของชาติ กรอบของหลักสูตรแล้ว ยังมีการพิจารณาจากความต้องการของชุมชนด้วย โดยการระดมความคิดเห็นของชุมชนผ่านคณะกรรมการบริหารโรงเรียนที่เป็นผู้แทนประชาชน การประชุมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน การรับฟังความคิดเห็นของสื่อมวลชน สาธารณสุข แล้วจึงมากำหนดเป็นแผนของโรงเรียน ทั้งแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) และแผนพัฒนา (Development Plan)

2.5.3 หลักสูตร งานด้านหลักสูตรของนิวซีแลนด์ทั้งในเรื่องกรอบหลักสูตรแห่งชาติ การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้หรือการประเมินผลหลักสูตร ในทุกขั้นตอนจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม กล่าวคือ

การกำหนดนโยบายหรือกรอบของหลักสูตร รัฐบาลจะใช้วิธีระดมความคิดเห็นของประชาชน สื่อมวลชน ครู ผู้ปกครอง และนักธุรกิจต่างๆ แล้วจึงทำการยกร่าง เมื่อยกร่างแล้วยังต้องขอความเห็นชอบจากประชาชนโดยการประชาพิจารณ์คือ การจัดประชุมสัมมนาและการเผยแพร่สู่มวลชนเพื่อรับการวิพากษ์วิจารณ์แล้วจึงแก้ไข

การใช้หลักสูตรระดับโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน พิจารณากำหนดความต้องการร่วมกันว่าจะเปิดสอนหลักสูตรใด โดยหลักสูตรนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชน

การประเมินผลหลักสูตร โดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนร่วมกับครูประเมินผลและจะรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและสาธารณชนทราบ

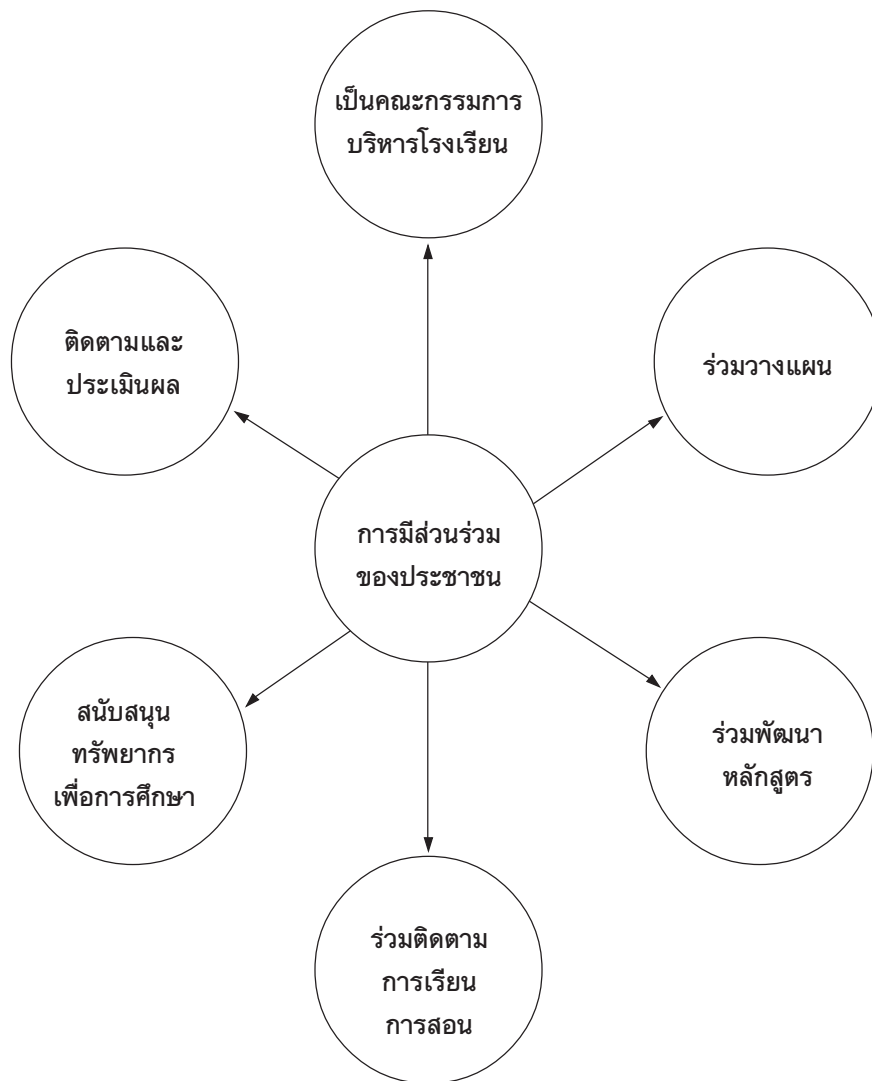
ส่วนการประเมินผลการเรียนในรายวิชาทักษะอาชีพ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพต่างๆ เป็นกรรมการประเมินร่วมกับครูผู้สอนในวิชานั้นๆ ด้วย

2.5.4 การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนเข้ามาดูการเรียนการสอนและเสนอแนะวิธีการได้ ทั้งโดยผ่านทางคณะกรรมการบริหารโรงเรียน หรือในคราวประชุมร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง

2.5.5 การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา การลงทุนทางการศึกษาของนิวซีแลนด์ นอกจากจะใช้งบประมาณของรัฐบาลส่วนหนึ่งยังได้รับเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่จากการสนับสนุนและการบริจาคของประชาชน ทั้งในรูปของการจัดงานหารายได้ การรวมตัวของคณะกรรมการจากชุมชน องค์กร เอกชนที่เห็นความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยสำนึกที่ว่า โรงเรียนเป็นของชุมชน ในการนี้โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จหรือโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของนิวซีแลนด์ส่วนใหญ่ จะเป็นโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนค่อนข้างสูง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 13 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน

ที่มา : พัฒนาแผนภาพโดยผู้วิจัย

2.5.6 การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่ง
เป็นกระบวนการที่สำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน
ซึ่งรัฐและโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและรับฟัง โดยโรงเรียนจะ
รายงานผลการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ รวมทั้งรายงาน
ผลการดำเนินงานของโรงเรียนต่อชุมชน ประชาชน นอกจากนี้ยังมี
ส่วนที่ชุมชนติดตามเอง โดยวิธีการต่างๆ ในการนี้ชุมชน ประชาชน
จะสะท้อนผลของการดำเนินงานของโรงเรียน และผลการเรียน
การสอนของครู ผ่านกรรมการบริหารโรงเรียน การประชุมครู
ผู้ปกครอง หรือจากสื่อมวลชน หากประชาชนและชุมชนให้
ข้อเสนอแนะจากการติดตามประเมินผลแล้วโรงเรียนไม่ปฏิบัติตาม
จะนำไปสู่การขาดความร่วมมือ การนำบุตรหลานไปเข้าโรงเรียนอื่น
รวมทั้งการขาดการยอมรับจากชุมชน ซึ่งหมายถึงการได้รับการ
จัดสรรงบประมาณเป็นรายหัวจากรัฐจะลดน้อยลงไปด้วย ดังจะ
ได้กล่าวถึงโดยละเอียดในเรื่องการติดตามและประเมินผลการ
จัดการศึกษาในบทต่อไป

บทที่ 3

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญของการบริหาร ที่ควบคู่กับการกระจายอำนาจ การกระจายอำนาจมากเท่าใด จำเป็นต้องติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลมากขึ้นเท่านั้น โดยที่การจัดการศึกษาของนิวซีแลนด์ ภายหลังการปฏิรูปการศึกษาเป็นการกระจายอำนาจการศึกษาสู่ สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน/สถานศึกษาและครู โดยตรง ดังนั้น การมีระบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล จึงเป็นความจำเป็นทางการบริหารเพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายแค่ไหน มีความโปร่งใสและมี คุณภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและจัดการ ศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเมือง การปกครอง การเศรษฐกิจและสังคม ให้รองรับกับการนำประเทศสู่สังคมโลก ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษารูปแบบการติดตามและประเมินผลการ จัดการศึกษาของนิวซีแลนด์ พบว่า มีการดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือ การติดตามและประเมินผลภายใน (internal evaluation) และ การติดตามและประเมินผลภายนอก (external evaluation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การติดตามและประเมินผลภายใน

เป็นการดำเนินงานโดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบ การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทั้งระดับกระทรวง และระดับสถานศึกษา กล่าวคือ

3.1.1 ระดับกระทรวง

เป็นการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของ กระทรวง โดยกลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้นๆ เช่น นโยบาย ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นโยบายการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

3.1.2 ระดับสถานศึกษา

ในระดับสถานศึกษา ผู้ทำหน้าที่ติดตามและ ประเมินผล ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ดังนี้

(1) การติดตามและประเมินผลโดยคณะกรรมการ บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะมีบทบาท เป็นทั้งผู้ติดตามและประเมินผลและผู้ถูกติดตามและประเมินผล กล่าวคือ

(1.1) บทบาทการเป็นผู้ติดตามและ ประเมินผล ทำหน้าที่ประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนโดย ภาพรวม ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของผู้บริหาร ครู บุคลากร ในโรงเรียน ว่าเป็นไปตามหลักสูตร ธรรมเนียมของโรงเรียนและสัญญา (Contract) หรือไม่

วิธีการติดตาม ดำเนินการในหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ดังนี้

- การประชุมประจำเดือน เพื่อรับฟังความก้าวหน้าของการดำเนินงานของโรงเรียนจากผู้บริหารของโรงเรียน
- การอ่านรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน
- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นต้น

(1.2) บทบาทการเป็นผู้ถูกติดตามและประเมินผล

หน่วยงาน/องค์กรที่รับผิดชอบติดตามและประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชุมชนและผู้ปกครอง โดยแต่ละหน่วยงาน/องค์กร มีหน้าที่ดังนี้

(1.2.1) กระทรวงศึกษาธิการซึ่งรับผิดชอบการติดตามประเมินผลภายใน จะเป็นผู้ติดตามฯ ว่า คณะกรรมการบริหารโรงเรียน บริหารงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้โดยการติดตามแผนงาน/กิจกรรม/กระบวนการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการฯ หากการดำเนินงานของคณะกรรมการมีปัญหาในทางปฏิบัติที่ท้องถิ่นไม่สามารถแก้ไขได้ เช่น เกิดอิทธิพลใน

กลุ่ม หรือเกิดความอ่อนแอในการบริหาร กระทรวงศึกษาธิการก็จะดำเนินการยุบเลิกคณะกรรมการบริหารชุดนั้นๆ และดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งใหม่

(1.2.2) สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (ERO) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระนอกกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบการติดตามและประเมินผลภายนอก มีอำนาจเต็มในการติดตามการจัดการศึกษาของคณะกรรมการฯ ทั้งในเรื่องของกระบวนการและผลการดำเนินงานตามแนวทางการศึกษาของชาติ หลักสูตร ธรรมนูญโรงเรียน และความต้องการของชุมชน หากสำนักงานตรวจสอบฯ มีรายงานผลและข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนจะต้องปรับปรุงพัฒนาสิ่งใด คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะต้องรับไปปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนด

(1.2.3) ชุมชนและผู้ปกครอง จะติดตามการทำงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความก้าวหน้าของนักเรียน รวมทั้งติดตามดูว่าการบริหารงานเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและผู้ปกครองหรือไม่ หากไม่สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับประเด็นต่างๆ ดังกล่าว ก็จะไม่ได้รับการพิจารณาสรรหาและแต่งตั้งในโอกาสต่อไป

(2) การติดตามและประเมินผลโดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการโรงเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการโรงเรียน ในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาจะทำหน้าที่ติดตามประเมินผลครูและ

เจ้าหน้าที่ตามสัญญาจ้างการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนตามหลักสูตรและธรรมเนียมโรงเรียน

วิธีการติดตาม

(2.1) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของครู โดยที่รัฐกระจายอำนาจให้โรงเรียนทำหน้าที่ในการประเมินผลการเรียน ดังนั้นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของครู ผู้บริหาร ในแต่ละโรงเรียนจะมีความเป็นอิสระในการติดตามฯ และมีรูปแบบที่ต่างกัน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น

(2.1.1) ผู้อำนวยการโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนของครู ซึ่งประกอบไปด้วย รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มวิชาการและครูอาวุโสเพื่อทำหน้าที่ติดตามการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยจะมีการสร้างแบบการติดตามฯ การวางแผนและกำหนดปฏิทิน การติดตามฯ และการสรุปผลการติดตามร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหาร

(2.1.2) ผู้อำนวยการโรงเรียน แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อสอบและทดสอบนักเรียน หากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร เด็กมีความก้าวหน้าในการเรียนการสอน จะเป็นเครื่องแสดงว่า ครูมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

ลักษณะการติดตามดังกล่าวแล้วแต่โรงเรียนจะเลือกใช้หรือคิดค้นวิธีติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของครู

(2.2) การรายงานผลการดำเนินงานของ โรงเรียน

ผู้อำนวยการโรงเรียนจะทำหน้าที่
รายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนต่อกระทรวงศึกษาธิการ
คณะกรรมการบริหารโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โดยทั่วไป
ดำเนินการ ดังนี้

(2.2.1) การรายงานกระทรวงศึกษาธิการ
จะรายงานเป็นรายปี ละ 1 ครั้ง โดยรายงานเป็นเอกสาร

(2.2.2) การรายงานคณะกรรมการ
บริหารโรงเรียน จะรายงานเป็นรายเดือนๆ ละ 1 ครั้ง โดย
รายงานในที่ประชุมประจำเดือน

(2.2.3) การรายงานผู้ปกครองนักเรียน
จะรายงานปีละ 2 ครั้ง โดยรายงานทั้งในที่ประชุมประจำปีและ
รายงานเป็นเอกสาร

(3) การติดตามและประเมินผลโดยครู

การติดตามและประเมินผลของครูจะเป็นไป
ใน 3 ลักษณะ คือ

(3.1) การติดตามและประเมินผลผู้อำนวยการ
โรงเรียน

(3.2) การติดตามและประเมินผลเพื่อนครู
ด้วยกันเอง

(3.3) การติดตามและประเมินผลการเรียน
ของนักเรียน

ดังปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

(3.1) การติดตามและประเมินผลผู้อำนวยการ
โรงเรียน

ครูจะติดตามการบริหารงานของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนด้วยวิธีการทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่
เป็นทางการ โดยจะใช้การติดตามรายงาน การสังเกต การร่วม
ประชุม และการปรึกษาหารือ ซึ่งจะเน้นการติดตามผลใน 2 ประเด็น
ต่อไปนี้

(3.1.1) การติดตามผลการดำเนินงาน
ตามสัญญาจ้างที่ให้ไว้ต่อกันว่าได้ดำเนินการครบถ้วนหรือไม่ เช่น
การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาครูทั้ง
ด้านวิชาการและสวัสดิการต่างๆ หากผู้อำนวยการโรงเรียน ไม่
ดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาที่ให้ไว้ต่อครู ครูก็สามารถที่จะ
ท้วงติง หรือบอกเลิกสัญญาได้

(3.1.2) การติดตามผลการบริหารงาน
ตามหลักสูตรว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนได้มีการดำเนินงานตามที่ได้
กำหนดไว้หรือไม่ เป็นต้น

(3.2) การติดตามและประเมินผลเพื่อนครู

ดำเนินการโดยเพื่อนครูด้วยกันเองใน
ลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการว่าได้มีการจัดการเรียน

การสอนเป็นไปตามหลักสูตรและแผนการสอนหรือไม่ โดยการ
ประชุมร่วมกัน การสังเกต และการพบปะพูดคุย เป็นต้น

(3.3) การติดตามและประเมินผลนักเรียน

ครูแต่ละคนมีอิสระในการประเมินผล
นักเรียน ดังนั้น รูปแบบและวิธีการติดตามและประเมินผล
นักเรียนของครูจึงมีความแตกต่างกัน แล้วแต่ครูคนใดจะประเมิน
นักเรียนด้วยวิธีใด แต่ผลของการประเมินต้องนำไปสู่การวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กตามหลักสูตรและการปรับปรุง
พัฒนาการเรียนการสอน

วิธีการต่างๆ ที่ครูแต่ละคนอาจเลือกใช้
ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน แบบประเมินรายวิชา แบบ
ทดสอบ ระเบียบสนทนา การให้ร่วมกิจกรรม และการสังเกต เป็นต้น
ข้อมูลของเด็กแต่ละคนจะถูกสะสมและส่งมอบให้ครูในชั้นต่อไปจน
จบการศึกษา

(4) การติดตามและประเมินผลโดยนักเรียน

ในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา นักเรียน
จะมีเป้าหมายของการเรียนที่ได้จัดทำร่วมกับครูผู้สอนว่า ในแต่ละ
รายวิชานักเรียนจะได้อะไร และมีการสร้างแบบในการประเมิน
ตนเองร่วมกับครูเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียน ซึ่งนักเรียนจะ
ตรวจสอบระหว่างเรียนจนกระทั่งสิ้นเทอม นักเรียนจะรู้ว่าได้
รับความรู้ครบตามที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้หรือไม่ ผลของ
การประเมินจะต้องสอดคล้องกับการประเมินของครู หากยังขาด
สิ่งใดที่ครูยังให้ความรู้ไม่ครบก็จะมีการสอนเพิ่มเติมให้

(5) การติดตามและประเมินผลโดยผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน และการเรียนการสอนของเด็กและครู ดังนี้

(5.1) การติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน โดย

(5.1.1) เสี่ยงสะท้อนจากการประชุมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

(5.1.2) ศึกษาข้อมูลจากการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนของสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

(5.1.3) สื่อมวลชนต่างๆ

(5.2) การติดตามผลการเรียนการสอนของครู โดย

(5.2.1) โรงเรียนจัดส่งเป้าหมายและโปรแกรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ผู้ปกครองศึกษา

(5.2.2) ประชุมร่วมกันระหว่างโรงเรียนครู และผู้ปกครอง ถึงเป้าหมายการเรียนการสอน

(5.2.3) โรงเรียนรายงานผลการเรียนการสอนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

(5.2.4) สังเกตความก้าวหน้าของนักเรียน

(5.2.5) เสนอแนะการดำเนินงาน การเรียนการสอนของครูต่อโรงเรียน

3.2 การติดตามและประเมินผลภายนอก

รัฐบาลได้จัดตั้งสำนักงานตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาขึ้น ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับก่อนวัยเรียน จนกระทั่งถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นหน่วยงานอิสระ นอกกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดังได้กล่าวไว้แล้ว

วิธีการตรวจสอบ เป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วม และตรวจสอบซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ติดตามตรวจสอบและผู้ถูกติดตามตรวจสอบเช่นเดียวกัน กล่าวคือ

3.2.1 เมื่อผู้ติดตามตรวจสอบจากสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียนแล้ว ได้จัดทำร่างรายงานให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนพิจารณาทบทวนและยืนยันข้อเท็จจริงจากร่างรายงานดังกล่าว หากคณะกรรมการบริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อเท็จจริงในรายงาน จะมีการปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้ติดตามฯ และยืนยันข้อมูลที่ต้องการ แล้วจึงจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ แจ้ง

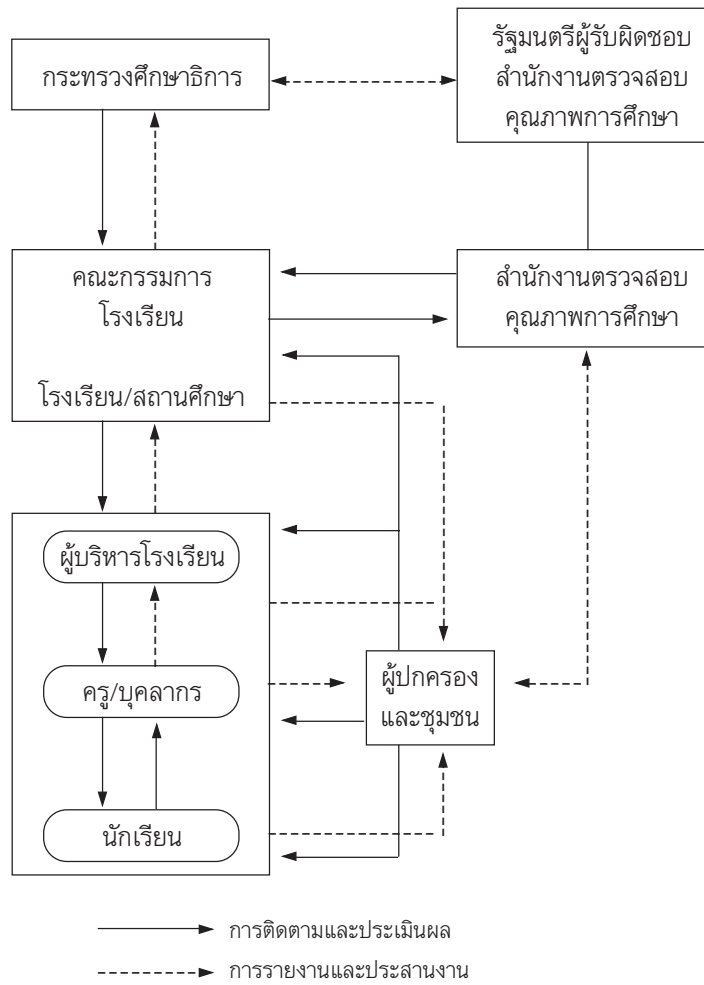
ไปยังโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนปรับปรุงพัฒนาในส่วนที่ต้องแก้ไขให้แล้วเสร็จในกำหนด จากนั้นจึงนำรายงานและผลการดำเนินงานปรับปรุงของโรงเรียนรายงานไปยังกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชนและผู้ปกครองทราบผ่านทางสื่อมวลชน

3.2.2 โรงเรียนที่ได้รับการประเมินจะมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับวิธีการประเมินของสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดังกล่าว โดยผ่านกลุ่มโรงเรียนสะท้อนไปยังสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางาน

ระบบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของนิวซีแลนด์ สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 14 ระบบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของนิวซีแลนด์

ที่มา : พิณสุดา สิริธังศรี, รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์, (กรุงเทพมหานคร : เซเว่นพรี้นติ้ง กรุ๊ป,2540), หน้า 80.

บทที่ 4

การเปรียบเทียบการกระจายอำนาจทางการศึกษา ของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศไทย

จากการกระจายอำนาจทางการศึกษาของนิวซีแลนด์ ภาย
หลังการปฏิรูปการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา จนกระทั่ง
ปัจจุบัน (พ.ศ. 2548) พบว่า เกือบไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางการ
บริหารทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วิชาการ และความเชื่อมโยง
ระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะนิวซีแลนด์
มีกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา
และสามารถนำสาระทางกฎหมายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างรูปธรรม
เช่น การกำหนดแนวทางการศึกษาของชาติ การกำหนดเป้าหมาย
การศึกษาของชาติ การกำหนดกรอบหลักสูตรแห่งชาติ การ
ให้โรงเรียนทุกโรงจัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อเป็นกรอบการ
ดำเนินงานของโรงเรียน การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียน
ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วิชาการ บริหาร
กิจการนักเรียน และบริหารทั่วไป การจ้างครูโดยตรงของโรงเรียน
ครูเป็นเพียงพนักงานจ้าง และมีเงินเดือนสูงกว่าครูของไทย นักเรียน
มีอิสระในการแต่งกายตามความต้องการ มีสิทธิเลือกเรียนและ
ตกลงร่วมกับครู และมีสิทธิประเมินการสอนของครู เหล่านี้เป็นต้น
ซึ่งมีความแตกต่างจากการกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทย

ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แม้จะเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาเช่นเดียวกับของนิวซีแลนด์ แต่ก็มีประเด็นที่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในสาระสำคัญและการนำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งด้านบริบท โครงสร้างการบริหารการศึกษา การบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานวิชาการเหล่านี้เป็นต้น ดังจะได้นำเสนอในประเด็นสำคัญตามตารางการเปรียบเทียบ การกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทยและนิวซีแลนด์ การเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการกระจายอำนาจทางการศึกษาของไทยและนิวซีแลนด์

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
ก. บริบทการจัดการศึกษา 1. พื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> พื้นที่ 268,680 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะใหญ่ 2 เกาะ คือ เกาะเหนือและ เกาะใต้ และเกาะเล็กเกาะน้อยอีกบางส่วน 	<ul style="list-style-type: none"> พื้นที่ 513,115.02 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ราบลุ่ม (เป็นใหญ่) เขิงเขา ชายฝั่งทะเล และเกาะอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งใหญ่กว่านิวซีแลนด์ถึง 2 เท่า
2. ประชากร	<ul style="list-style-type: none"> จำนวน 4.3 ล้านคน 	<ul style="list-style-type: none"> จำนวน 61.97 ล้านคน มากกว่านิวซีแลนด์ 15 เท่า
3. รายได้ประชากร	<ul style="list-style-type: none"> ปี 2547 รายได้เฉลี่ย 23,200 ดอลลาร์สหรัฐ/คน/ปี (หรือประมาณ 668,392 บาท) 	<ul style="list-style-type: none"> ปี 2547 รายได้เฉลี่ย 102,434 บาท/คน/ปี น้อยกว่านิวซีแลนด์ 6.5 เท่า

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
4. ความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรมและความเชื่อ - ความเสมอภาคและการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน	<ul style="list-style-type: none"> มีความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาทั้งคนรวย/จน คนพิการ และมีการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ค่อนข้างสูง ดังเช่นการเคารพสิทธิของกันและกัน ระหว่างชนผิวขาวและชาวเมารี เป็นต้น เด็กกับผู้ใหญ่มีความเท่าเทียมกันจนบางครั้งจะพบว่าเด็กจับหัวผู้ใหญ่เล่น โดยไม่มีปัญหาเกิดขึ้น ขณะที่สังคมไทยรับไม่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> มีความแตกต่างระหว่างชนชั้นคนรวย/จน คนมีการศึกษา/ขาดการศึกษา คนเมือง/คนชนบทและขาดการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ผู้ที่ได้เปรียบก็มักจะรักษาความได้เปรียบของตนไว้ เช่น สิทธิในการเข้าไปใช้สถานศึกษา สถานที่สาธารณะ การเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง ฯลฯ
- การตรงต่อเวลา และการเห็นคุณค่าของเวลา	<ul style="list-style-type: none"> มีความตรงต่อเวลาและเห็นคุณค่าของเวลาค่อนข้างสูง ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงาน โครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> ความไม่ตรงต่อเวลามีค่อนข้างสูง และมักพบในบุคคลเกือบทุกระดับ ทุกกลุ่ม ส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน
- ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน	<ul style="list-style-type: none"> มีความเอื้ออาทรบ้าง แต่อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันค่อนข้างสูง ส่งผลต่อการขาดความฉับไว และความเด็ดขาดในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการริเริ่มกระจายอำนาจทางการศึกษาเนื่องจากเกิดความระมัดระวัง กลุ่มผลประโยชน์ข้างเคียง

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
- การแข่งขัน	<ul style="list-style-type: none"> มีการแข่งขันในการปฏิบัติงาน โดยบางครั้งขาดความเห็นอกเห็นใจ ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เช่น การบริหารโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนฐานะดีกับโรงเรียนในชุมชนยากจน 	<ul style="list-style-type: none"> มีการแข่งขันค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีความเอื้ออาทรและความเห็นอกเห็นใจ การเอาใจเอาเปรียบมีน้อย
- ความมีระเบียบวินัย	<ul style="list-style-type: none"> ประชาชนค่อนข้างมีระเบียบวินัยสูง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และการปฏิบัติตามสาธารณชน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> ประชาชนไม่ ค่อยมีระเบียบวินัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามสาธารณชน และการเคารพกฎระเบียบ เป็นต้น
5. ความมั่นคงทางการเมืองและนโยบายของรัฐ	<ul style="list-style-type: none"> มีกระทรวง 52 กระทรวง แต่ละกระทรวงเชื่อมโยงถึงประชาชนโดยตรง เช่น จากกระทรวงศึกษาธิการโดยตรง โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองมาเป็นกรรมการสถานศึกษา ถึงร้อยละ 70 ของกรรมการ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> มี 20 กระทรวง แต่ละกระทรวงมีขั้นตอนการบริหารตามโครงสร้างการบริหารแผ่นดินที่แบ่งออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<ul style="list-style-type: none"> • มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นไปตามวาระการกำหนดนโยบายเป็นไปตามความต้องการของประชาชนและมีความแน่นอนชัดเจน ทุกระดับมองเห็นคุณค่าของการศึกษาอย่างจริงจัง • การตัดสินใจกำหนดนโยบายอยู่ภายใต้หลักการกฎเกณฑ์และความเป็นเหตุเป็นผลอำนาจอิทธิพลมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายน้อย • การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าดำเนินการภายใต้หลักการความเป็นไปได้และความกล้าทางจริยธรรมทางการเมืองตลอดจนการสร้าง ความเข้าใจให้เกิดขึ้นร่วมกันในลักษณะของการมีส่วนร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> • แม้ปัจจุบัน จะมีความมั่นคงทางการเมือง แต่ยังมี ความไม่แน่นอนในนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ชัดเจน โดยเฉพาะการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • การตัดสินใจกำหนดนโยบายและการแก้ปัญหาของรัฐอยู่ภายใต้สถานการณ์ความจำเป็นเฉพาะหน้าและภายใต้ความบีบคั้นของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอำนาจต่อรองส่งผลให้ขาดคุณธรรมและความกล้าทางจริยธรรมทางการเมือง ในการตัดสินใจกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่สถานศึกษาและประชาชน

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
<p>6. การปกครอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • สืบเนื่องจากการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ชนชั้นปกครองกับประชาชนจึงมีความใกล้เคียงกัน การยอมรับในความรู้ความสามารถซึ่งกันและกันมีสูง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่ความสำเร็จของการกระจายอำนาจทางการศึกษา • การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นไปในลักษณะไว้วางใจเมื่อมอบงานจึงมอบอำนาจการตัดสินใจไปด้วยทั้งคน เงิน และการจัดการ 	<ul style="list-style-type: none"> • ชนชั้นปกครองยังมีบทบาทสูงต่อการบริหารบ้านเมือง การให้ความสำคัญในความรู้ความสามารถของประชาชนระดับล่างยังมีน้อย การบริหารงานของรัฐที่มีต่อประชาชนยัง อยู่ใน ลักษณะ การครอบงำทางความคิดและคำนึงถึงผลประโยชน์ของหมู่พวก ลักษณะดังกล่าวส่งผลอย่างยิ่งต่อแนวความคิดการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ประชาชน • การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับพื้นที่เป็นไปในลักษณะขาดความไว้วางใจ ต้องเชื่อฟังรัฐสั่งการ ขาดความคิดริเริ่มรอฟังคำสั่งเป็นส่วนใหญ่ หากเป็นการมีส่วนร่วมทางการศึกษาก็เป็นเพียงผู้สนับสนุนแรงงานและเงิน มิใช่ความคิดและการตัดสินใจ

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<ul style="list-style-type: none"> • พลเมืองมีน้อย (4.3 ล้านคน) ความสลับซับซ้อนขององค์กรทางการปกครองมีน้อยส่งผลต่อความง่ายในการจัดระเบียบองค์กรของรัฐบาล และการกระจายอำนาจทางการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> • พลเมืองมีมาก (61.97 ล้านคน) ความสลับซับซ้อนขององค์กรการปกครอง ทั้งการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ส่งผลต่อการขาดเอกภาพทางการจัดการศึกษา
7. เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> • ความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจมีไม่มากนัก ประชาชนส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาลงประชาชนมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของการกระจายอำนาจทางการศึกษา • ประชาชนที่มีฐานะค่อนข้างยากจนยังคงให้ความสำคัญร่วมกันทางการศึกษาบ้าง แม้ไม่ใช่เงินก็เป็นทางด้านความคิดและสติปัญญา • อย่างไรก็ตาม เสียงของคนจนในประเทศนิวซีแลนด์ก็ยังคงแผ่วเบาว่าเสียงของคนรวย เช่นเดียวกับในสังคมประเทศไทย 	<ul style="list-style-type: none"> • มีความแตกต่างระหว่างคนรวย และคนจนค่อนข้างสูง ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความฐานะยากจนขาดกำลังทรัพย์ในการลงทุนทางการศึกษา โดยเฉพาะประชาชนระดับล่างที่อยู่ในชนบท การประกอบอาชีพ เป็นไปเพื่อยังชีพวันต่อวันตลอดจนปัญหาการย้ายถิ่นของแรงงานในชนบทเข้าสู่เมือง ส่งผลต่อการไม่เห็นความสำคัญของการได้รับการกระจายอำนาจทางการศึกษา

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
<p>8. ประชาชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาชนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในแง่ของวงไวยุทธศาสตร์ มีความรับผิดชอบ และมีความกระตือรือร้นในงานสูง • การทำงานสามารถทำได้ดีในบุคคลคนเดียว ไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บังคับบัญชาครู-อาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติว่างานใดอยู่ในระดับใด เช่นงานขับรถ พิมพ์โรเนียวทำความสะอาด จนกระทั่งถึงการบริหารงาน 	<ul style="list-style-type: none"> • มีความหลากหลายในคุณภาพของบุคลากร บุคลากรที่อยู่ในภาครัฐส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้น จริยจรรยาบรรณเอาใจใส่ต่องานน้อย จึงมักพบว่า “ทำงานราชการเช้าชามเย็นชาม” เพราะมีเงินเดือนประจำ มีความมั่นคงในอาชีพ บุคลากรที่อยู่ในภาคเอกชนมีความขยันขันแข็ง เพราะมีการแข่งขันกันตลอดเวลา บุคคลกลุ่มนี้ให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการศึกษาน้อย ยกเว้นกลุ่มที่ทำหน้าที่จัดการศึกษา (โรงเรียนเอกชน) • มีชนชั้นในการปฏิบัติ ผู้บริหารส่วนใหญ่จะไม่ปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติยังอยู่ในสภาพของการ “นั่งบัญชาการมากกว่าการร่วมปฏิบัติงาน”

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> มี 2 ประเภท คือ <ol style="list-style-type: none"> สภา องค์การบริหารเขต แต่ละเขตแบ่งออกเป็น <ol style="list-style-type: none"> สภาเมือง สภาตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทไม่มีหน้าที่จัดการศึกษา แต่ให้การสนับสนุนการศึกษาตามความจำเป็นของท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> มี 5 ประเภท คือ <ol style="list-style-type: none"> กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล <p>สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนใหญ่สนับสนุนการจัดการศึกษาและมีการทดลองจัดการศึกษาในบางแห่ง</p>

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
<p>ข. โครงสร้างการบริหารการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> • มี 2 ระดับ คือ <ol style="list-style-type: none"> (1) ระดับกระทรวง และ (2) ระดับสถานศึกษา/โรงเรียน <p style="text-align: center;">ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้</p> <p>(1) ระดับกระทรวง</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่เฉพาะการเสนอแนะนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรกลาง และการเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา • มีสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 11 กลุ่มภารกิจ เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวง 	<ul style="list-style-type: none"> • โครงสร้างการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 ระดับ คือ <ol style="list-style-type: none"> (1) ระดับกระทรวง (2) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา/โรงเรียน (3) ระดับสถานศึกษา/โรงเรียน <p style="text-align: center;">ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้</p> <p>(1) ระดับกระทรวง</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบการศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท กำหนดนโยบายแผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
		<ul style="list-style-type: none"> • มีคณะกรรมการแต่ละคณะในระดับนโยบาย รับผิดชอบการศึกษาแต่ละระดับ/ประเภท เช่น คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการการศึกษานอกโรงเรียน ฯลฯ (2) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา • มีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 175 เขต เป็นเขตของส่วนกลาง • ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<p>(2) ระดับสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจเบ็ดเสร็จตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 มีอำนาจทุกเรื่องทั้งด้านการบริหารงานบุคคลงบประมาณ วิชาการ กิจการนักเรียน และการบริหารงานทั่วไป ภายใต้การบริหารคณะกรรมการสถานศึกษา/โรงเรียน 	<p>ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถาบันอุดมศึกษา <p>สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถานศึกษานอกระบบ สถานศึกษาพิเศษต่าง ๆ เป็นสถานศึกษาชั้นตรงต่อต้นสังกัดในส่วนกลาง</p> <p>(3) ระดับสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<ul style="list-style-type: none"> • สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู และโพลีเทคนิค เป็นสถาบันของรัฐ 	<ul style="list-style-type: none"> • โครงสร้างการบริหารการอุดมศึกษา มี 2 ระดับคือระดับกระทรวง และสถานศึกษา ระดับกระทรวง มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา • สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีสภาของสถานศึกษากำกับดูแล
<p>ค. การบริหารการเงินและงบประมาณ</p> <p>10. การจัดตั้งงบประมาณ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจัดตั้งงบประมาณได้เอง ให้สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน ที่จัดส่งให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาอนุมัติไว้ ตามความจำเป็นและตามจำนวนรายหัวผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> • โรงเรียนขอตั้งงบประมาณผ่านเขตพื้นที่การศึกษาตามนโยบายของรัฐและความจำเป็นของสถานศึกษา

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
11. การจัดสรรงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงศึกษาธิการ จัดสรรเงินอุดหนุนให้กับสถานศึกษาตามรายหัวผู้เรียน และนโยบายพิเศษตามกลุ่มระดับของโรงเรียน ตั้งแต่กลุ่มระดับ 1-10 โรงเรียนใดอยู่ในระดับความยากจน 1-4 จะพิจารณาเพิ่มให้เป็นพิเศษ 	<ul style="list-style-type: none"> รัฐบาล จ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานรายหัวให้กับผู้เรียนทุกคน ทุกสังกัด และค่าใช้จ่ายทุกประเภทให้กับสถานศึกษาของรัฐ
12. การใช้งบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> เป็นอำนาจของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และหาก <ul style="list-style-type: none"> (1) คณะกรรมการเห็นว่าขณะใช้งบประมาณตามแผนงาน โครงการที่ตั้งไว้มีความจำเป็นเร่งด่วนนอกแผน คณะกรรมการสามารถปรับใช้งบประมาณในงานโครงการที่เร่งด่วนเฉพาะหน้าได้ โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อกระทรวง (2) โรงเรียนใช้งบประมาณไม่หมด สามารถใช้ได้ในปีต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> เป็นอำนาจของกรมที่จะบริหารงบประมาณ และจัดสรรให้กับหน่วยงาน/สถานศึกษาตามลำดับขั้นตอน หากมีความจำเป็นเร่งด่วนในงาน โครงการเฉพาะหน้า นอกแผน จะต้องขออนุมัติเปลี่ยนแปลงรายการต่อสำนักงบประมาณ หากใช้งบประมาณไม่หมดจะต้องส่งคืนคลัง

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
13. การติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> ระดับกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการจะไม่ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณจากสถานศึกษา โดยให้อิสระการบริหารงบประมาณและการเงินแก่สถานศึกษา ระดับสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และการเงินของสถานศึกษา โดยตรง 	<ul style="list-style-type: none"> การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณมีหลายระดับ ทั้งจากสภา สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กระทรวงศึกษาธิการ และเขตพื้นที่การศึกษา
ง. การบริหารงานบุคคล 14. สถานะผู้บริหารและครู	<ul style="list-style-type: none"> ผู้บริหารและครูในโรงเรียนของรัฐทุกคนมิใช่ข้าราชการ แต่เป็นพนักงานครูที่มาโดยการจ้างของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โดยได้รับเงินเดือนจากรัฐ ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและขึ้นทะเบียนเป็นครู จากสภาครูแห่งนิวซีแลนด์ ผู้บริหารทุกคนต้องได้รับการรับรองการเป็นผู้บริหารจากสำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาแห่งนิวซีแลนด์ 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้บริหารและครูในโรงเรียนของรัฐ เป็นข้าราชการ และครูอัตราจ้าง (บางส่วน) ผู้บริหารและครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพออกโดยคุรุสภา

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
<p>15. การสรรหา</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงเรียน สรรหาและจ้างครูและบุคลากรทางการศึกษา ในนามของคณะกรรมการฯ • การจ้างครู ทำเป็น สัญญาปีต่อปี สัญญา 3 ปี หรือจ้างประจำ แล้วแต่กรณี เมื่อผ่านเกณฑ์การพิจารณา • การสรรหาผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนเป็นผู้สรรหาและจ้างผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียน) 	<ul style="list-style-type: none"> • การสรรหาครู ปัจจุบันการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งครู สถานศึกษา ชั้นพื้นฐานเป็นหน้าที่ของ คณะอนุกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) เขตพื้นที่การศึกษาทำการ สอบคัดเลือกหรือโอนย้าย สำหรับครูสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา และสังกัดอื่น เป็นหน้าที่ของ อ.ก.ค.ศ. อาชีวศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. อื่น ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี จัด ส่งไปให้สถานศึกษาตาม ความต้องการ/ตำแหน่งว่าง • การสรรหาผู้อำนวยการ สถานศึกษา โรงเรียน ดำเนิน การโดย อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษา หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณีทำการ คัดเลือกและแต่งตั้ง

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<p>เมื่อคัดเลือกผู้ใดเป็นครู จะมีการทำสัญญาจ้างปีต่อปี ถึง 3 ปี หรือสัญญาประจำ (ซึ่งอาจยกเลิกได้) ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา กับครู และมีการร่างสัญญา กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบร่วมกัน</p>	<p>เมื่อบรรจุเป็นข้าราชการ ครูจะทดลองการปฏิบัติงาน 6 เดือน จึงได้รับการแต่งตั้ง เป็นข้าราชการครูจนกระทั่ง เกษียณอายุ 60 ปี</p> <p>ครูสังกัดกระทรวง ทบวง อื่น เป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการของกระทรวง ทบวงนั้นจะดำเนินการหรือ มอบหมายองค์คณะบุคคล ดำเนินการ</p>
16. การพัฒนาครู	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการตามที่ โรงเรียนและครูตกลง ให้ไว้ต่อกัน ทั้งโดยโรงเรียน ดำเนินการ เช่น ส่งไปอบรม การนิเทศ ดูงานและการ พัฒนาตนเอง เช่น การ เรียนต่อ ศึกษาด้วยตนเอง ฯลฯ รัฐจัดทำสัญญาจ้างกับ หน่วยงานภายนอกเป็น คู่สัญญา (Contractor) ตามแนวทางที่รัฐต้องการ โดยให้คู่สัญญาทำโครงการ ฝึกอบรมครูเสนอ แล้ว ดำเนินการจัดฝึกอบรม หรือ พัฒนาครูตามกลุ่มเป้าหมาย ที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียนจัดส่งครูไป อบรมตามโครงการที่ ต้นสังกัดกำหนด หรือตามที่ หน่วยงานอื่นจัด รวมทั้งการ นิเทศ การประชุม การส่งไป ศึกษาต่อดูงาน และครู พัฒนาตนเองด้วยการศึกษา อบรม เป็นต้น ยังไม่มีการจัดจ้าง หน่วยงานภายนอก ดำเนินการที่ชัดเจน นอกจาก การที่หน่วยงานเอกชน หรือ องค์กรมูลนิธิ ฯลฯ จัดขึ้น เองและโรงเรียนสนใจส่งครู ไปเข้ารับการฝึกอบรม

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
17. เจตคติของครู	<ul style="list-style-type: none"> ครูส่วนใหญ่ให้ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูด้วย ปรารถนาว่า “I love what I do” ครูมีรายได้สูง มีวิถีชีวิตค่อนข้างสมถะส่งผลต่อการทุ่มเทให้กับการเรียนการสอน ครูยังเป็นที่ยอมรับของสังคมค่อนข้างสูง 	<ul style="list-style-type: none"> ครูส่วนใหญ่ขาดศรัทธาวิชาชีพ การเข้าเรียนครูส่วนใหญ่เป็นเพราะสอบเข้าเรียนที่อื่นไม่ได้ คนเก่งมักไม่เรียนครู และด้วยสภาพสังคมที่ให้ความสำคัญต่อวัตถุ ครูส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับการหารายได้เสริม จึงขาดการทุ่มเทให้กับการเรียนการสอนเท่าที่ควร ส่งผลต่อการไม่ได้รับการยอมรับในอาชีพดังกล่าวเท่าที่ควรจะเป็นในปัจจุบัน
18. ชั้นเงินเดือน	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดตารางเงินเดือนครูไว้ 13 ชั้น ดอลลาร์ (นิวซีแลนด์) ชั้น 1 = 23,000 ชั้น 2 = 24,000 ชั้น 3 = 26,000 G1E ชั้น 4 = 28,000 G2E+ ชั้น 5 = 31,000 ชั้น 6 = 34,000 G3E ชั้น 7 = 35,000 G4E ชั้น 8 = 36,500 G5E ชั้น 9 = 38,500 ชั้น 10 = 41,500 G1M ชั้น 11 = 44,500 G2M ชั้น 12 = 48,600 ชั้น 13 = 50,300 G3M 	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดบัญชีอัตราเงินเดือนออกเป็น 24 ชั้น ตั้งแต่ 7,260-43,440 บาท ตามตำแหน่งและระดับเงินเดือน มีการกำหนดเงินวิทยฐานะของครูและผู้บริหารตามวิทยฐานะเพิ่มจากเงินเดือน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ครู มี 4 ประเภท คือ <ul style="list-style-type: none"> ครูเชี่ยวชาญพิเศษได้รับ 13,000 บาท/เดือน ครูเชี่ยวชาญได้รับ 9,000 บาท/เดือน ครูชำนาญการพิเศษได้รับ 5,600 บาท/เดือน ครูชำนาญการได้รับ 3,500 บาท/เดือน

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	ปี 2548 1 ดอลลาร์ นิวซีแลนด์ประมาณ 28.81 บาท	(2) ผู้บริหารมี 7 ประเภท คือ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ พิเศษ 13,000 บาท/เดือน ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ 9,900 บาท/เดือน ผู้อำนวยการ ชำนาญการพิเศษ 5,600 บาท/เดือน ผู้อำนวยการ ชำนาญการ 3,500 บาท/ เดือน รองผู้อำนวยการ เชี่ยวชาญ 9,900 บาท/เดือน รองผู้อำนวยการชำนาญการ พิเศษ 5,600 บาท/เดือน และ รองผู้อำนวยการชำนาญการ 3,500 บาท/เดือน
19. การเกษียณอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ครูและผู้บริหารเกษียณอายุ 65 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> ครู การศึกษาขั้นพื้นฐานเกษียณอายุ 65 ปี คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย เกษียณอายุ 60 ปี และต่อได้ถึง 65 ปี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐ/ค.ร.ม. กำหนด
จ. การบริหารงานวิชาการ 20. ปรัชญาการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้เรียนสำคัญที่สุด

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
21. กฎหมายการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 การศึกษาภาคบังคับ 10 ปี เมื่ออายุระหว่าง 6-16 ปี แต่ส่วนใหญ่จะเข้าเรียนเมื่ออายุ 5 ปี ในชั้นปีที่ 1 <ul style="list-style-type: none"> - ระหว่างชั้นปีที่ 1 (year 1) ถึงชั้นปีที่ 12 (year 12) 	<ul style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เมื่ออายุย่างเข้าปีที่ 7-ย่างเข้าปีที่ 16 <ul style="list-style-type: none"> - ระหว่างชั้นประถมปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
22. การศึกษาฟรี	<ul style="list-style-type: none"> ตั้งแต่อายุ 6-19 ปี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> 12 ปี ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
23. การศึกษาในระบบ	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาก่อนวัยเรียน การประถมศึกษา-มัธยมศึกษา (เรียนชั้นปีที่ 1-ชั้นปีที่ 13) <ul style="list-style-type: none"> ประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1-6 มัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 7-8 มัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 9-12 ชั้นปีที่ 13 สำหรับ ผู้ที่จะต้องสอบเพื่อเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย การอุดมศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็น <ul style="list-style-type: none"> - ประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1-6 - มัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1-3 - มัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4-6 การอุดมศึกษา

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<ul style="list-style-type: none"> • กฎหมายการศึกษา กำหนดให้มีกรอบหลักสูตร แห่งนิวซีแลนด์ และ กระทรวงพัฒนาหลักสูตร แกนกลาง • สถานศึกษา โดย คณะกรรมการสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกับผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน ให้ สอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนและผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> • ส่วนกลางโดยกระทรวง ศึกษาธิการกำหนดหลักสูตร แกนกลางการศึกษา ชั้นพื้นฐาน หลักสูตร การอาชีวศึกษา และ มาตรฐานการอุดมศึกษา <ul style="list-style-type: none"> • เขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาระยะของหลักสูตร การศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตร แกนกลาง การศึกษาชั้นพื้นฐาน • สถานศึกษาแต่ละระดับ/ ประเภท จัดทำสาระของ หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลาง
24. หลักสูตร - สาระการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> • มี 7 สาขา ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> (1) ภาษาประจำชาติ (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) เทคโนโลยี (5) สังคมศาสตร์ (6) ศิลปะศึกษา (7) สุขศึกษาและ พละนามัย 	<ul style="list-style-type: none"> • สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม วิชา เน้นวิชาพื้นฐานที่ทุกคน ต้องเรียน คือ <ol style="list-style-type: none"> (1) ภาษาไทย (2) คณิตศาสตร์ (3) วิทยาศาสตร์ (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (5) สุขศึกษา และ พละศึกษา (6) ศิลปะ (7) การงานอาชีพและ เทคโนโลยี (8) ภาษาต่างประเทศ

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
- เวลาเรียน	<ul style="list-style-type: none"> • ระดับประถมศึกษา เรียนประมาณวันละ 5 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 9.00 น. ถึง 15.00 น. มีเวลาหยุดพัก 3 ช่วง คือ ภาคเช้าระหว่างเรียน พักกลางวัน และภาคบ่ายระหว่างเรียน • ระดับมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับประถมศึกษา แต่เพิ่มเวลาเรียนมากกว่า วันละครึ่งชั่วโมง 	<ul style="list-style-type: none"> • เวลาเรียนโดยเฉพาะระดับประถมศึกษาเรียนวันละประมาณ 6-7 คาบ ๆ ละ 50 นาที เริ่มเรียนระหว่างเวลาประมาณ 7.30/8.30-15.30/16.00 น. นอกจากนั้น ยังมี การเรียนพิเศษต่างหากหลังเลิกเรียน ดังนั้น นักเรียนจึงไม่มีเวลาเล่นหรือทำกิจกรรมตามวัย ส่งผลให้เกิดความเครียดในเด็กบางกลุ่ม
25. การกำหนดเป้าหมายการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> • ครูกับนักเรียน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน รวมทั้งกำหนดตารางการเรียนร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> • ครูยังเป็นผู้กำหนดมากกว่าการกำหนดร่วมกันกับนักเรียน

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
<p>26. วิธีการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง และใช้วิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เชื่อในการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เชื่อมโยงระหว่างสังคมภายนอกและโรงเรียนเข้าด้วยกัน การเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของเด็ก ครูมีบทบาทเป็นผู้ประสานและอำนวยความสะดวก กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเกิดขึ้นจากความร่วมมือของครูและนักเรียน • การเรียนการสอนเริ่มต้นจากการตั้งปัญหา นำไปสู่การคิดค้น การแก้ปัญหา การทดลอง และการประเมินผล 	<ul style="list-style-type: none"> • โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 “ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด” แต่ในทางปฏิบัติครูยังมีบทบาทสูงในการเรียนการสอน • การเรียนการสอนเริ่มจากการที่ครูกำหนด และนักเรียนปฏิบัติตามเป็นส่วนใหญ่ มีบ้างที่ครูกับนักเรียนร่วมกิจกรรมการตั้งปัญหา การทดลองและการประเมินผลเป็นบางครั้ง วิธีเรียนของเด็ก ยังเป็นการท่องจำมากกว่าการทดลองปฏิบัติและเรียนเพื่อการแข่งขันมากกว่าการเข้าใจ

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
27. ความเป็นอิสระและสิทธิของผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> • มีสิทธิในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง • มีสิทธิในการพัฒนาสื่อการเรียนร่วมกับครู • มีสิทธิร่วมสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน • มีสิทธิติดตามและประเมินการสอนของครูว่าเป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันหรือไม่ หากพบว่า ครูสอนไม่ครบ ผู้เรียนมีสิทธิเสนอให้ครูสอนให้ครบ • มีอิสระในการแต่งกายโดยไม่ใช้เครื่องแบบ การใส่เครื่องแบบจะมีการกำหนดในบางสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือในโอกาสพิเศษของโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่มีสิทธิในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา • มีสิทธิพัฒนาสื่อการเรียนกับครู • ไม่มีสิทธิร่วมสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน • ไม่มีสิทธิประเมินครู • ไม่มีอิสระในการแต่งกายไปโรงเรียน ทุกโรงเรียนกำหนดเครื่องแบบ เพื่อความมีระเบียบวินัยและเอกลักษณ์ของโรงเรียน

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
28. การประเมินผล การเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นหน้าที่ของครู • วิธีการประเมิน ใช้วิธีการอย่างหลากหลาย ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การบันทึกผลการเรียน การทดสอบ • การเลื่อนชั้น เป็นการเลื่อนชั้นตามอายุ เช่น อายุ 5 ปี อยู่ชั้นปีที่ 1 เมื่ออายุ 6 ปี จะเลื่อนไปอยู่ชั้นปีที่ 2 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและครู • วิธีการประเมินใช้วิธีการหลากหลายเช่นเดียวกัน ได้แก่ การบันทึก และสะสมผลการเรียน การสังเกตพฤติกรรม และการทดสอบ
29. การประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาของนิวซีแลนด์ทำหน้าที่จัดสอบกลาง เพื่อประเมินคุณภาพผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้ ชั้นปีที่ 11 เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนเพื่อรับประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 13 เป็นการประเมิน เพื่อนำผลไปสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> • ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน่วยงานทำหน้าที่จัดสอบ เพื่อประเมินคุณภาพผู้เรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีเว้นปี • ระดับอุดมศึกษา มีสำนักทดสอบกลางทำหน้าที่จัดสอบกลางและประเมิน เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
<p>30. การประเมินคุณภาพภายนอก</p>	<ul style="list-style-type: none"> มีสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นหน่วยงานภายนอก ทำหน้าที่ประเมินการบริหารโรงเรียน และรายงานผลต่อสาธารณะ ผลของการประเมิน นำมาใช้เป็นมาตรการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษา มีการประเมินโรงเรียน/สถานศึกษาทุก 3 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานภายนอก มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลของการประเมิน นำเป็นข้อมูลการพัฒนาของโรงเรียน มีการประเมินสถานศึกษาทุก 5 ปี
<p>31. ผู้ปกครอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> การส่งเสริมความรู้รัฐมีความเชื่อว่าผู้ปกครองคือ ครูคนแรกของเด็ก รัฐจึงให้ความสำคัญในการให้ความรู้และจัดประสบการณ์ให้กับผู้ปกครอง โดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน โดยให้ทำหน้าที่ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถผู้ปกครองในการพัฒนาและให้การศึกษากับเด็กก่อนวัยเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> รัฐเริ่มให้ความสำคัญว่าผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกของเด็ก แต่ยังไม่มีการมีแผนงานโครงการที่สนับสนุนชัดเจน ยกเว้น โครงการสูงของขวัญของกระทรวงสาธารณสุข ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรพร้อมของเล่น

ประเด็นการจัดการศึกษา	นิวซีแลนด์	ไทย
	<ul style="list-style-type: none"> • การมีส่วนร่วม รัฐเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทั้งการบริหาร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และติดตามประเมินผล ทั้งในรูปของการเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน การร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การติดตามประเมินผล เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> • มีส่วนร่วมบ้าง ในการเป็นกรรมการโรงเรียน ส่วนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การติดตามประเมินผล ส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร

กล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศไทย แม้จะมีเจตนารมณ์กระจายอำนาจที่คล้ายกันโดยมีกฎหมายการศึกษา เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาเป็นการเฉพาะเช่นเดียวกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันค่อนข้างมากในทางปฏิบัติทั้งด้านโครงสร้างการบริหาร การจัดการ การบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และความเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลาง ท้องถิ่น และสถานศึกษา แต่อย่างไรก็ดี การกระจายอำนาจทางการศึกษาของนิวซีแลนด์ก็เป็นบทเรียนสำคัญ ทั้งจุดเด่น และจุดด้อย ที่สมควรนำมาพิจารณา ดังนี้

จุดเด่น

1. โครงสร้างการบริหารการศึกษา จุดเด่นของโครงสร้างการบริหารการศึกษาคือการบริหารการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ

ระดับกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกระทรวงขนาดเล็ก และมีเพียงสำนักงานเลขาธิการ กระทรวงมีภารกิจเฉพาะการเสนอนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามผลและการเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเท่านั้น ไม่มีการแทรกแซงการบริหารสถานศึกษา การบริหารเป็นภารกิจของสถานศึกษาชัดเจนตามกฎหมาย โดยแบ่งภารกิจออกเป็น 11 กลุ่ม

ระดับสถานศึกษา เป็นระดับบริหารและจัดการศึกษาโดยตรง บริหารโดยคณะกรรมการ ที่สรรหาจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ที่มีอำนาจถึงร้อยละ 70 ที่เหลือคือ ผู้แทนครู และผู้แทนนักเรียน (ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา) โดยมี ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการมีหน้าที่บริหารทุกเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจ้างงานและการบริหารบุคคล การเงินและทรัพย์สิน กิจกรรมนักเรียน การตรวจสอบ สวัสดิภาพความปลอดภัยและสุขภาพนักเรียน และการดำเนินงานอื่นๆ ของโรงเรียน การกำหนดภารกิจและองค์ประกอบของกรรมการดังกล่าวเน้นเป็นการกระจายอำนาจที่ชัดเจนไปยังองค์กรระดับล่างที่เป็นหน่วยจัดการศึกษา

2. การบริหารการเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน

จุดเด่นในการบริหารการเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน คือ สถานศึกษาโดยคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาอำนาจเบ็ดเสร็จ ทุกเรื่องในการบริหารงานการเงิน งบประมาณ ทรัพย์สิน อาคาร สถานที่ และสิ่งก่อสร้าง การจัดสรรงบประมาณของรัฐให้ สถานศึกษาเป็นเงินก้อนตามกลุ่มระดับของสถานศึกษาที่กำหนด ไว้ ตั้งแต่กลุ่มระดับ 1-10 ตามการพิจารณาจัดสรรกลุ่มระดับ 1 อยู่ใน ท้องถิ่นและชุมชนขาดแคลน กลุ่มระดับ 10 เป็นกลุ่มที่อยู่ใน สภาพท้องถิ่นและชุมชนร่ำรวย และได้รับความช่วยเหลือ งบประมาณน้อยกว่า กลุ่มระดับต่างๆ กลุ่มระดับ 1 ถึง 4 เป็น กลุ่มที่รัฐต้องทุ่มงบประมาณเป็นพิเศษ ตามสภาพความขาดแคลน ของท้องถิ่นและชุมชน เมื่อใช้ไม่หมดสามารถนำไปใช้ได้ในปี งบประมาณต่อไป และเมื่อมีความจำเป็นสามารถเปลี่ยนแปลงการใช้ งบประมาณได้โดยไม่ต้องขออนุมัติจากส่วนกลาง เป็นอำนาจ โดยตรงของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่จะอนุมัติ เปลี่ยนแปลงการใช้งบประมาณความต้องการของสถานศึกษาและ ท้องถิ่น ทำให้เกิดความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ ให้เป็นไป ตามความต้องการและความจำเป็นอย่างแท้จริง

3. การบริหารงานบุคคล

จุดเด่นในการบริหารงานบุคคล คือ โรงเรียนโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีอำนาจเบ็ดเสร็จ ในการบริหารงานบุคคลนับตั้งแต่การจ้างงาน จนกระทั่งการให้ ออกจากงาน บุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ตั้งแต่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรอื่นๆ เป็นพนักงานจ้างที่มาโดย

การสรรหาและคัดเลือกของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะผู้อำนวยการ สำหรับตำแหน่งอื่นๆ ในโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะมีการมอบหมายให้ผู้อำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่สรรหา และพัฒนาครู และบุคลากรภายในโรงเรียน

นอกจากนั้น ในการพัฒนาบุคลากร เช่น การฝึกอบรมรัฐโดยส่วนกลางจะมีการจัดจ้างบุคคลภายนอก ทำการฝึกอบรมครู และบุคลากรของสถานศึกษา โดยศึกษาความต้องการการพัฒนา เป็นต้น

4. การบริหารงานวิชาการ นับเป็นหัวใจการบริหาร และการจัดการศึกษา จุดเด่นของการบริหารวิชาการ คือ การที่โรงเรียนมีอำนาจเบ็ดเสร็จในทุกเรื่องเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นับตั้งแต่ การกำหนดการเข้าเรียน ระยะเวลาการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะการที่ครูและนักเรียนมีอิสระในการกำหนดเป้าหมาย และตารางการเรียนร่วมกัน การเลื่อนชั้นที่เป็นไปตามอายุ ครูมีหน้าที่สอนเสริม หากนักเรียนที่มีอายุครบการเลื่อนชั้นแต่มีผลการเรียนอ่อน ครูมีอิสระในการเลือกหนังสือเรียน และสื่อการเรียนการสอนที่ครูคิดว่า หนังสือเรียนที่ครูเลือกใช้นั้น จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า โรงเรียนและครูจะมีอิสระทางการบริหารวิชาการดังกล่าว แต่ก็อยู่ภายใต้นโยบายและมาตรฐานของรัฐ กล่าวคือ มีการกำหนดแนวทางการศึกษาของชาติ เป้าหมายการศึกษาของชาติ และกรอบหลักสูตรของนิวซีแลนด์ เป็น

แนวทางการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ที่กำหนดไว้ชัดเจน ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 นอกจากนั้น ยังมีการกำหนด หน่วยงาน 2 หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่รับรองคุณภาพ และประกัน คุณภาพการศึกษา ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

5. การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา จุดเด่น ในการกระจายอำนาจของนิวซีแลนด์ คือ การกระจายอำนาจทั้ง ด้านวิชาการ การบริหารการเงินและงบประมาณ และการบริหาร วิชาการ อย่างเต็มรูปแบบดังกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่การกระจาย ดังกล่าวนั้น มิได้กระจายแบบไร้ทิศทาง แต่มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่ชัดเจน ทั้งด้านกระบวนการ และผลการดำเนินงาน กล่าวคือ

ด้านกระบวนการ มีการติดตาม ประเมินผลภายใน ของสถานศึกษา กรรมการบริหารโรงเรียนติดตาม ตรวจสอบ การทำงานของผู้บริหาร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้บริหาร ติดตามการเรียนการสอนของครู และนักเรียน ครูติดตามการ เรียนของนักเรียน ขณะเดียวกันก็สามารถติดตามการบริหารของ ครูใหญ่ และการประเมินเพื่อนครูด้วยตนเอง นักเรียนติดตามการ สอนของครูว่าครูสอนตามหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ตามที่ได้ตกลง และกำหนดเป้าหมายไว้ร่วมกันหรือไม่ และมีสิทธิขอให้ครูสอน ให้ครบตามที่ได้ตกลงกันไว้ นับเป็นการติดตาม ตรวจสอบ ซึ่งกัน และกัน

ด้านผลผลิต และผลลัพธ์ มีการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินภายนอก จากสำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

เป็นการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแนวทางและเป้าหมาย การศึกษาของชาติ กรอบหลักสูตรของนิวซีแลนด์ และธรรมนูญ โรงเรียน ผลของการประเมินใช้เป็นมาตรการทางการบริหาร รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา หรือโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีสำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาเป็นหน่วยงาน ภายในกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่รับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา และจัดสอบกลางของประเทศ ทั้งการสอบเพื่อประเมิน คุณภาพ ในชั้นปีที่ 11 และการสอบเพื่อนำผลไปเข้าศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษา ในชั้นปีที่ 13

6. การมีส่วนร่วมของประชาชน นิวซีแลนด์ให้ความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการจัดการศึกษา คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่าง สำคัญในการจัดการศึกษา โดยการให้เข้ามาเป็นกรรมการ สถานศึกษา ถึงร้อยละ 70 ของกรรมการ ซึ่งนับว่าสูงมากในการ บริหารงานด้วยระบบของกรรมการโดยทั่วไป นอกจากนี้ ยังเปิด โอกาสให้ประชาชน ชุมชน เข้ามาเป็นกรรมการประเมินผลการเรียน ในวิชาทักษะต่างๆ รวมทั้ง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในการจัดการศึกษา ว่าประชาชนมีความต้องการทางการศึกษา อย่างไร ก็จะจัดการศึกษาสนองความต้องการของประชาชนและ ชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ก่อนการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษา หรือโรงเรียน ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อประชาชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เท่าที่ควร เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา จึงกำหนดให้สถานศึกษาต้อง ฟังชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งโดยทางตรง และทางอ้อม

จุดด้อย

แม้ว่านิวซีแลนด์จะมีจุดเด่นในหลายประการตามที่กล่าวมา แต่จุดเด่นในหลายประการดังกล่าว ก็กลายมาเป็นจุดด้อย ที่สมควรนำมาพิจารณา กล่าวคือ

1. โครงสร้างการบริหารการศึกษา จากการศึกษาที่นิวซีแลนด์ แบ่งโครงสร้างทางการบริหารออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับกระทรวง และระดับสถานศึกษาดังกล่าว แม้จะเป็นการประหยัด ลดขั้นตอน และเกิดความคล่องตัวทางการบริหารก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ สถานศึกษาบางแห่งที่ขาดประสิทธิภาพ ยังไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ ไม่มีหน่วยงานที่ใกล้ชิดเพียงพอที่จะเป็น พี่เลี้ยง และให้การสนับสนุนส่งเสริม ถึงแม้ว่า จะมีการจัดให้มี หน่วยงานสาขาของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ตามเมืองต่างๆ ทั้ง 12 เมืองก็ตาม แต่ก็ยังห่างไกลสถานศึกษา ที่อยู่กระจัดกระจายไปยัง ท้องถิ่นต่างๆ ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาบางประการของสถานศึกษา ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ เช่น ปัญหาการบริหารงานของคณะกรรมการที่ ขาดคุณภาพ ปัญหาครูทำงานหนัก จนมีการลาออกจำนวนมาก โดยเฉพาะหลังปฏิรูปการศึกษา ปัญหาของโรงเรียนในพื้นที่ ยากจนขาดคุณภาพที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ เหล่านี้ เป็นต้น

2. การบริหารการเงินและงบประมาณ จากการศึกษาที่ นิวซีแลนด์ให้อำนาจอย่างเต็มที่แก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ในการบริหารการเงินและงบประมาณ รวมทั้งไม่มีการติดตามการ ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ยกเว้น การกำหนดให้ สถานศึกษาควบคุมติดตามการใช้จ่ายเงินและงบประมาณของตนเอง

อาจเป็นช่องว่างให้เกิดการคอร์รัปชัน หรือบริหารงานผิดพลาดได้ หากคณะกรรมการบริหารไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร แม้จะมีระบบการตรวจสอบภายนอกแล้วก็ตาม แต่ก็เป็น การตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวม ซึ่งกระทำเพียง 3 ปีต่อครั้ง และมีได้ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและงบประมาณโดยตรง

3. การบริหารงานบุคคล แม้ว่า นิวซีแลนด์จะกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปที่สถานศึกษาทั้งระบบ ทั้งการสรรหาพัฒนา และการให้ออกจากงาน แต่สถานศึกษาก็ไม่สามารถกำหนดอัตราเงินเดือนและจำนวนบุคลากรได้เอง ยังคงถูกกำหนดจากส่วนกลางทั้งสิ้น ทั้งนี้ เป็นภาระรัฐยังเป็นผู้จัดสรรเงินเดือนครู

4. การขาดการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของนิวซีแลนด์ ไม่ มีสิทธิและหน้าที่ในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา ทั้งที่ บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นคนในท้องถิ่น ที่ท้องถิ่นควรมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือมีส่วนรับผิดชอบต่อคนในปกครองของตน เช่นเดียวกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นจัดการศึกษา หรือสนับสนุนการศึกษาอย่างเป็นทางการทั้งโดยกฎหมาย หรือการจัดสรรเงินช่วยเหลือ ทำให้สถานศึกษาขาดการสนับสนุนจากท้องถิ่นเท่าที่ควร การสนับสนุนการศึกษาของท้องถิ่น เป็นไปตามความพึงพอใจ และการเห็นความสำคัญเป็นรายกรณี ซึ่งมีใช้ระบบที่ควรจะเป็น

5. ความเสมอภาคในการเข้าเรียนของเด็ก ตามระเบียบรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองมีอิสระในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนใดก็ได้ตามความประสงค์โดยไม่จำกัดพื้นที่

แต่ในทางปฏิบัติโรงเรียน (โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีชื่อเสียง) จะพิจารณาคัดเลือกเด็กที่โรงเรียนพอใจด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะเด็กที่ผู้ปกครองมีความผูกพันกับโรงเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนได้ ขณะเดียวกันโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนยากจน ขาดชื่อเสียง ก็มีอาจเลือกเด็กได้เช่นเดียวกับโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหรืออยู่ในชุมชนร่ำรวย

ดังนั้น ความเสมอภาคในการเข้าเรียนที่ปรากฏตามหลักการ กับความเสมอภาคในทางปฏิบัติจึงค่อนข้างจะสวนทางกันในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของประเทศนิวซีแลนด์

6. งบประมาณ แม้ว่ารัฐจะจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานของโรงเรียน แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นของโรงเรียนที่จะต้องหาความสนุกจากภาคเอกชนหรือหน่วยงานภายนอก โรงเรียนใดที่อยู่ในชุมชนร่ำรวย โรงเรียนนั้นจะได้รับความสนับสนุนเป็นอย่างดีและเพียงพอต่อการพัฒนาโรงเรียน ขณะที่โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนยากจน ยังคงประสบปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือตนเอง

บทที่ 5

บทเรียนที่สมควรประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

จากการศึกษาการกระจายอำนาจทางการศึกษาของ ประเทศนิวซีแลนด์ รวมทั้งการเปรียบเทียบ การกระจายอำนาจ ของประเทศไทย และประเทศนิวซีแลนด์ ตามที่กล่าวมาแล้ว แม้ว่า ประเทศไทยจะมีพัฒนาการของการจัดการศึกษาตามแนวทางการ ปฏิรูปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่นับ เป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่ค่อนข้างสมบูรณ์ภายใต้บริบท ของไทยในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีหลายประเด็นที่ยังไม่ สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ยังคงอยู่ระหว่างการนำ บทบัญญัติในกฎหมายไปสู่การปฏิบัติ และยังไม่อาจกล่าวอย่าง ชัดเจนได้ว่า การปฏิรูปตามแนวทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะสมบูรณ์แบบใดเมื่อไร

ดังนั้น ในฐานะที่ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งได้ปฏิรูปการศึกษา มาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ตามแนวของกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 ที่คาดว่าจะดำเนินไปได้ด้วยดี ก็ใช้เวลาอย่างน้อย 10 ปี ที่สมควรนำมาเป็นบทเรียนต่อการจัดการศึกษาของไทย ดังนี้

1. การดำเนินการตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กำหนด ของแต่ละองค์กร โดยไม่แทรกแซงบทบาทซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ระดับกระทรวงของนิวซีแลนด์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอนโยบาย

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาหลักสูตร การสนับสนุนทรัพยากร และการเสริมประสิทธิภาพ จากการศึกษาการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ พบว่ากระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ ดำรงบทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ โดยไม่แทรกแซงการบริหารงานของสถานศึกษายกเว้น กรณีที่สถานศึกษามีปัญหาทางการบริหารของคณะกรรมการกระทรวงมีสิทธิยุบกรรมการเท่านั้น แต่จะไม่ไปแทรกแซงการบริหารไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ หรือการบริหารงานวิชาการ แต่อย่างใด

ดังนั้น หากหน่วยงานในระดับกระทรวงของไทย จะดำรงบทบาทอำนาจหน้าที่ของตน โดยไม่แทรกแซงอำนาจทางการบริหารสถานศึกษา ยกเว้น ในกรณีที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม ก็จะทำให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างมีอิสระ คล่องตัว ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้สถานศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาการบริหารโดยการปฏิบัติด้วยตนเอง ก็จะทำให้สถานศึกษาเข้มแข็งและมีศักยภาพเพิ่มขึ้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในที่สุด

2. การกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณให้แก่สถานศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความคล่องตัวทางการบริหารการเงินและงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาที่สนองความต้องการทางการศึกษาของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ ตามสภาพของท้องถิ่น กล่าวคือ

2.1 การตั้งงบประมาณ ให้สถานศึกษามีอิสระในการขอตั้งงบประมาณ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และครู บุคลากรของสถานศึกษา ภายใต้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และหรือธรรมนูญโรงเรียนร่วมกัน

2.2 การจัดสรรงบประมาณ กระทรวงจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาเป็นเงินก้อน หรือเงินอุดหนุน โดยพิจารณาจากการกำหนดประเภทของสถานศึกษาตามระดับของพื้นที่ชุมชน สถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ยากจน ขาดแคลน ความช่วยเหลือจากชุมชนมีน้อย ควรได้รับงบประมาณมาก ขณะเดียวกันสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ร่ำรวย มีความพร้อม และชุมชนให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ควรได้รับงบประมาณน้อยกว่าสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ยากจน ตามลำดับ นอกจากนี้ ควรมีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเป็นพิเศษ ตามนโยบายพิเศษต่างๆ ของรัฐ

2.3 การใช้จ่ายงบประมาณ การใช้งบประมาณของสถานศึกษาหากใช้ไม่หมด ควรให้สถานศึกษานำไปใช้ได้ในปีต่อไป โดยไม่ต้องคืนคลัง ในทำนองเดียวกันหากสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาเห็นว่า สถานศึกษามีปัญหา และความจำเป็นเร่งด่วน ที่แม้จะไม่ปรากฏในแผนงาน โครงการ สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงการใช้งบประมาณได้ตามความจำเป็นเร่งด่วนนั้นๆ

2.4 การติดตาม ตรวจสอบ และรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานการใช้จ่ายงบประมาณต่อต้นสังกัด และ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนงาน โครงการ

3. การกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ควรมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานบุคคล เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาควรมีอำนาจในการบริหารงานบุคคล ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ

3.1 การสรรหาบุคลากร ให้สถานศึกษามีส่วนในการสรรหา ครู และบุคลากร เพื่อให้ตรงตามความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

3.2 การพัฒนาบุคลากร ให้สถานศึกษา หรือหน่วยพัฒนาบุคลากรมีการพัฒนาครู บุคลากร โดยศึกษาความต้องการการพัฒนา และพัฒนาให้เป็นไปตามความต้องการ โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาทุกคนทุกปี

3.3 การพัฒนาวิชาชีพครู ควรมีการพัฒนาวิชาชีพครู ให้เป็นผู้ที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ควบคู่กับคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับ ศรัทธาของประชาชนอย่างจริงจัง ในฐานะครูคือ บุคคลที่มีวิชาชีพชั้นสูงที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ประสาน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวก ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ควบคู่กับการปลูกฝังเจตคติ และคุณธรรม จริยธรรมของการเป็นมนุษย์ในสังคม ให้ครูเป็นบุคคลแถวหน้าของสังคม เช่นเดียวกับนิวซีแลนด์

4. การกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญและมีบทบาทในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยนัยนี้ กรรมการสถานศึกษา ควรเป็นบุคคลที่มีความชัดเจนในวัตถุประสงค์และทิศทางของสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ อุทิศตนและมีเวลาในการปฏิบัติงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่อย่างแท้จริง แสวงหาความรู้ และทักษะ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนเพื่อความสำเร็จ มีระบบการสื่อสารที่ชัดเจน มีการดำเนินงานที่ตอบสนองความต้องการและให้การปรึกษาแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด รวมทั้งให้ความสำคัญคนกลุ่มน้อยและด้อยโอกาสที่ต้องได้รับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเท่าเทียม ตลอดจนมีการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องขณะเดียวกัน ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่กรรมการสถานศึกษาให้มีอำนาจการบริหารด้วยไม่เพียงแต่เป็นกรรมการกำกับ ดูแล และสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว ก็จะทำให้องค์กรคณะกรรมการมีความเข้มแข็งในบทบาท และจะสามารถเชื่อมโยงความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษาเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาของนิวซีแลนด์ มีอิสระในการบริหารงานวิชาการ ในทุกเรื่องที่จะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ภายใต้กรอบหลักสูตร และมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จุดเด่นที่สมควรนำมาใช้กับประเทศไทย คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สถานศึกษามีได้เป็นผู้คิดแต่เพียง

ผู้เดียวแต่ต้องดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

ในการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครู และผู้เรียน ควรกำหนดเป้าหมายของการเรียนร่วมกัน ครู และผู้เรียน เรียนรู้ไปด้วยกัน โดยที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพ และความต้องการของผู้เรียน มากกว่าเป็นผู้ป้อนความรู้เพียงด้านเดียว ขณะเดียวกัน ควรจัดหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่ปลูกฝังเจตคติความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ความกระตือรือร้นในงานและหน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีความกล้าทางจริยธรรมเพื่อให้คนไทยเป็น คนที่มีคุณธรรมอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับส่วนใหญ่ของนิวซีแลนด์ ที่ได้รับการปลูกฝัง

การประเมินผลการเรียน เป็นอำนาจของครูที่จะดู พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีวิธีการประเมินอย่างหลากหลาย บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งการสังเกตพฤติกรรม ผลการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยไม่ใช่ผลการสอบเพียงอย่างเดียวในการประเมินผลการเรียน

นอกจากนั้น สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน และประเมิน ผลการเรียน โดยเฉพาะวิชาทักษะต่างๆ หรือการสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต เพื่อการระดมทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มี ทักษะและความถนัดมากกว่าครู อีกทั้งเป็นการสร้างความใกล้ชิด

ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากคนในชุมชน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่แท้จริงในท้องถิ่นหรือชุมชน

6. การประเมินภายนอก แม้ว่าจะระบบการจัดการศึกษาไทยจะมีการประเมินภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกแล้วก็ตาม แต่ไม่มีการกำหนดชัดเจนว่าผลของการประเมิน ต้องนำมาเป็นมาตรการทางการบริหาร โดยเฉพาะการจัดการจัดสรรงบประมาณ เช่นเดียวกับประเทศนิวซีแลนด์กำหนด ทำให้ผลการประเมินส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นวรรณกรรมทางการศึกษา มากกว่าจะเป็นข้อมูลทางการบริหารเพื่อการปรับปรุงพัฒนา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาควรได้มีการนำผลของการประเมินคุณภาพภายนอก มาเป็นมาตรการส่วนหนึ่งในการบริหารสถานศึกษาและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ประโยชน์จากผลของการประเมินอย่างแท้จริง

7. การสนับสนุนและให้ความรู้ของพ่อแม่ ผู้ปกครองนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ว่าเป็นครูคนแรกของเด็ก เด็กหรือผู้เรียนต้องได้รับการเตรียมความพร้อมและการให้ความรู้เบื้องต้น รวมทั้งความรัก ความอบอุ่น จากพ่อแม่ ก่อนเข้าสู่ระบบโรงเรียน โดยจัดโครงการสนับสนุนและให้ความรู้แก่พ่อแม่อย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินการที่ชัดเจน ดังนั้นในการจัดการศึกษาของไทย ควรได้มีการดำเนินงานสนับสนุน และให้ความรู้แก่พ่อแม่ อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการศึกษาของผู้เรียนตั้งแต่แรกเกิด

บทที่ 6

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศไทยนิวซีแลนด์ เป็นการกระจายอำนาจตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ตามกฎหมายการศึกษา พ.ศ.2532 ซึ่งดำเนินการควบคู่กับการปฏิรูปการปกครองประเทศทั้งระบบ ภายหลังจากการประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และการศึกษาที่มีระบบบริหารรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง มีการบริหารหลายระดับหลายขั้นตอน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าทางการบริหาร ลื่นเปลื้องเวลาและงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อผู้บังคับบัญชา และส่วนกลางมากกว่าประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูไม่ตั้งใจสอน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม ทำให้การศึกษาก้าวไม่ทัน และไม่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รัฐบาลจึงดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ และมีการออกกฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 ขึ้น เป็นแม่บทในการจัดการศึกษา ประเด็นสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของนิวซีแลนด์ คือ การลดขั้นตอนทางการบริหารจากหลายระดับและหลายขั้นตอน เหลือเพียง 2 ระดับ คือ ระดับกระทรวงศึกษาธิการ และระดับสถานศึกษา

ระดับกระทรวง เป็นเพียงหน่วยงานเล็กๆ มีหน้าที่เพียงการเสนอนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การติดตามประเมินผล และการเสริมประสิทธิภาพทางการศึกษา สำหรับระดับสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาทุกเรื่องทั้งด้านวิชาการ การเงินงบประมาณ และทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารทั่วไป รวมทั้งการติดตามการตรวจสอบตนเอง โดยมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ที่มีตัวแทนจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการ และเลขานุการ ทำหน้าที่บริหารกิจการของโรงเรียน ตามภารกิจหน้าที่ของสถานศึกษาทั้งหมด รวมทั้งครูเปลี่ยนสถานะจากข้าราชการเป็นพนักงานจ้าง ที่จ้างโดยกรรมการบริหารโรงเรียน และต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และจดทะเบียนเป็นครู

นอกจากนั้น ที่สำคัญ มีระบบตรวจสอบและถ่วงดุล ควบคู่ไปกับระบบของการกระจายอำนาจ กล่าวคือ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษา และรายงานต่อสภาและประชาชน ที่เป็นหน่วยงานภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ คือ สำนักงานตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผลของการประเมิน เป็นมาตรการในการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนด้วยทางหนึ่ง รวมทั้งมีหน่วยงานทำหน้าที่รับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คือ สำนักงานรับรองคุณวุฒิการศึกษาของนิวซีแลนด์ เป็นหน่วยงานภายในกระทรวง มีหน้าที่รับรองคุณวุฒิผู้บริหาร จัดสอบกลาง และพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เพื่อให้การศึกษาสู่สากล

6.2 การอภิปราย

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ เป็นการกระจายอำนาจของรัฐจากกระทรวงศึกษาธิการไปยังสถานศึกษา โดยที่ไม่มีหน่วยงานใดมาคั่นกลาง นับเป็นการกระจายบนพื้นฐานของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบแบบถอนรากถอนโคน และสามารถดำเนินการไปได้นับแต่การใช้กฎหมายการศึกษา พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของบริบท สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครองที่แตกต่างจากของไทย แต่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ผลักดันและมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อการศึกษาเช่นเดียวกัน ดังนั้นในช่วงแรกของการปฏิรูปการศึกษาสู่การกระจายอำนาจ นิวซีแลนด์ก็ประสบกับปัญหาของการเตรียมตัวรองรับกับระบบใหม่ ผู้ที่ไม่สามารถดำเนินการตามระบบการจัดการศึกษาใหม่ได้ ก็ต้องออกจากระบบไปดังเช่น การลาออกของครู และผู้บริหารสถานศึกษา ที่ลาออกถึงร้อยละ 20 เนื่องจากไม่สามารถทนต่อภาระงานหนัก และระบบงานที่เปลี่ยนแปลงไปได้ในทำนองเดียวกัน สถานศึกษาที่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาไม่เข้มแข็ง การบริหารงานขาดคุณภาพ จนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ก็ต้องปิดตัวลง โดยที่รัฐไม่เข้าช่วยเหลือ หลังจากที่ได้มีการสนับสนุนทางการบริหารแล้ว ทั้งนี้เพื่อทดสอบการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับอิสระคล่องตัว ในทุกด้านแล้ว เมื่อไม่สามารถบริหารงานได้ตามที่รัฐให้อำนาจ ก็จำเป็นต้องสลายตัวในที่สุด

ลักษณะการบริหารแบบการกระจายอำนาจดังกล่าวนี้ เป็นลักษณะการบริหารที่สะท้อนวัฒนธรรมตะวันตก ที่คำนึงถึงและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ดังเช่น บิดา มารดา เลี้ยงดูบุตรที่ให้การดูแลในระดับหนึ่งเมื่อบุตรยังเล็ก ควบคู่กับการให้บุตรช่วยเหลือตัวเองได้ด้วย และเมื่อบุตรเติบโตขึ้น ก็จะปล่อยให้ไปเผชิญโลกด้วยตนเอง ดังปรากฏโดยทั่วไปของการเลี้ยงดูบุตร และการดำเนินชีวิตของชาวตะวันตก ขณะที่สังคมไทยเป็นสังคมตะวันออกที่เลี้ยงดูบุตรแบบทฤษฎีนมอุ้มชูบนพื้นฐานของ “ยุ้งไม่ให้ได้ ไร่ไม่ให้ตอม” และ “เลี้ยงลูกไม่รู้จักโต” แม้ว่า บุตรจะเติบโตแล้วก็ตาม บิดามารดาก็ยังไม่คิดว่าลูกโต ยิ่งคงรัก เอื้ออาทร ระแวดระวัง และไม่ไว้วางใจที่บุตรจะทำอะไรได้ด้วยตนเอง เพราะคิดว่าบุตรยังเล็กอยู่นั่นเอง ส่งผลให้คนไทยส่วนใหญ่ขาดวิสัยคิดและความเป็นตัวของตัวเอง ขณะที่คนอีกส่วนหนึ่งเป็นคนประเภทเอาแต่ใจตนเอง ไร้เหตุผล งอมือ งอเท้า ไม่สู้ชีวิต เป็นผู้ขอมากกว่าผู้ให้อย่างไร คักดีศรี ลักษณะปัจจุบันดังกล่าวนี้ สะท้อนได้อย่างชัดเจนในสังคมไทยและการบริหารสถานศึกษาของไทย ทุกยุคทุกสมัย และแม้ว่าจะมีแนวคิดและรูปแบบของการกระจายอำนาจ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติในหลายๆ ประการ สถานศึกษายังคงไม่ได้รับการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าวนั้น ยังมีข้อจำกัด ในลักษณะของเด็กที่พ่อแม่ยังคิดว่าลูกไม่โต ที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลต่อไป จนกว่าบิดา มารดา จะไว้วางใจ ซึ่งอาจสิ้นอายุขัยของบิดา มารดาแล้วก็ไม่ได้

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษา ในแนวทางของนิวซีแลนด์ ก็ปรากฏให้เห็นในรูปแบบการบริหาร การศึกษาของไทยภายหลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น เป็นระบบของการตรวจสอบที่ควบคู่กับระบบของการกระจายอำนาจ เช่น การมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นหน่วยงานประเมินภายนอก การมีแนวทางที่จะให้มีสำนัก ทดสอบทางการศึกษาเป็นหน่วยงานกลาง ฯลฯ การกำหนดให้มี กรรมการสถานศึกษาที่มีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และแม้ว่าบทบาทอำนาจหน้าที่ที่ต่างกันก็ตาม แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่า มีความพยายามที่จะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามารับรู้และมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาที่ยังดีกว่าการบริหารที่เบ็ดเสร็จในตัวเอง โดยที่สังคมไม่รับรู้หรือให้ความเห็น นอกจากนี้ ยังมีอิสระในการ บริหารงานเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมก่อนการปฏิรูปการศึกษาตาม แนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะการบริหาร งานวิชาการ ที่มีอิสระในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้มากขึ้น การเปิด-ปิด สถานศึกษา การเลือกตำราเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอน หรือกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียน เป็นต้น ซึ่ง เป็นตัวบ่งชี้ว่า ความมีอิสระทางการบริหาร กำลังคืบคลานเข้ามา แม้ว่า ยังจะไม่ชัดเจนในการบริหารงานบุคคล และการบริหาร งบประมาณก็ตาม ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระบบบริหารและการ จัดการศึกษาของไทย ยังเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งในระบบการ บริหารราชการโดยรวม ที่ระบบงบประมาณยังเป็นระบบรวมของ

รัฐที่ใช้ปฏิบัติครอบคลุมทั้งประเทศ ระบบบริหารงานบุคคลที่ยังคงมีมาตรฐานกลางของประเทศครอบคลุมอยู่เช่นเดียวกัน หากในอนาคต ที่ระบบการศึกษาแยกออกจากระบบรัฐโดยเด็ดขาดควบคู่กับการปรับเปลี่ยนเจตคติของผู้มีอำนาจที่ต้องผ่อนคลายนอำนาจ และมีวิสัยทัศน์การกระจายอำนาจ ก็อาจจะมีความคล่องตัวทางการบริหารได้มากขึ้นอย่างแท้จริง

6.3 ข้อเสนอแนะ

ดังนั้น จากการศึกษาการกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ การเปรียบเทียบการกระจายอำนาจของนิวซีแลนด์และประเทศไทย บทเรียนที่สมควรนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย ในทิศทางหลังการปฏิรูปการศึกษาของทั้ง 2 ประเทศ ดังกล่าวมาแล้ว หากจะให้การบริหารและการจัดการศึกษาแบบการกระจายอำนาจของไทยบรรลุผล เห็นสมควรดำเนินการทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติดังนี้

6.3.1 ข้อเสนอแนะนโยบาย

(1) เร่งพัฒนาระบบการจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวิชาการให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจในฐานะที่สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลได้อย่างแท้จริง โดย

ด้านบุคลากร ให้สถานศึกษามีส่วนในการกำหนดแผนอัตรากำลังและการสรรหาบุคลากรที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของสถานศึกษา มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากร และได้รับงบประมาณตามแผน รวมทั้ง การมีอำนาจการให้คุณให้โทษที่แท้จริง

ด้านงบประมาณ ให้สถานศึกษามีสิทธิในการจัดตั้งงบประมาณด้วยตนเองที่สอดคล้องกับภารกิจความต้องการของสถานศึกษา และชุมชน โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษา เป็นเงินอุดหนุนที่สามารถใช้ได้ข้ามปี และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาเร่งด่วนของสถานศึกษาได้เองภายใต้ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามภารกิจและผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยไม่เน้นกระบวนการมากนัก

ด้านวิชาการ ให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดจำนวนห้องเรียน/ชั้นเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ การกำหนดสัดส่วน ครู : ผู้เรียนอย่างเหมาะสมด้วยตนเอง การให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนในการประเมินผลการศึกษา และประเมินผลการเรียนในวิชาที่สะท้อนความเป็นท้องถิ่นหรือวิชาทักษะต่างๆ ของท้องถิ่น

(2) เร่งพัฒนากฎหมาย กฎกระทรวง ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และให้มีการบังคับใช้ได้ อย่างจริงจัง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน กฎกระทรวงว่าด้วยการกระจายอำนาจไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา กฎกระทรวงว่าด้วยการส่งเสริมสนับสนุน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรและสถาบันทางสังคมที่จัดการศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนผลการเรียนในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย การจัดตั้งกองทุนต่างๆ เพื่อการศึกษาเหล่านี้เป็นต้น

(3) เร่งกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการโอนการศึกษาและการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ในฐานะที่เป็นการบริการสาธารณะตามหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ในขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องมีการเตรียมความพร้อมและวางแผนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวิชาการ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการด้านการศึกษาโดยตรง

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีได้จัดการศึกษา ควรมีการกำหนดให้ชัดเจน ให้ท้องถิ่นจัดงบประมาณของท้องถิ่นเพื่อการศึกษาเป็นการเฉพาะ

(4) เร่งเสริมบทบาทและเพิ่มศักยภาพของคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ตระหนักและแสดงบทบาทการส่งเสริม สนับสนุนเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาได้

อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง แทนที่จะให้ความสำคัญเฉพาะสถานศึกษาของรัฐเพียงด้านเดียว

(5) ให้องค์กรในส่วนกลางทุกประเภท แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่เฉพาะที่มีอยู่เกี่ยวกับนโยบาย มาตรฐาน สนับสนุนทรัพยากร และการติดตามประเมินผล โดยไม่แทรกแซงการบริหารของสถานศึกษา ยกเว้นเฉพาะกรณีที่จะมีผลกระทบทางการบริหารการศึกษาโดยรวมที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข และไม่เกินอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

6.3.2 ข้อเสนอการปฏิบัติ

(1) คณะกรรมการและบุคลากรในส่วนกลาง เขต พื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตระหนักและทำความเข้าใจในบทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรที่สังกัด และแสดงบทบาท พฤติกรรม และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่สังกัดอย่างชัดเจนมากกว่าจะเป็นกรรมการในลักษณะของตรายาง ที่แล้วแต่หน่วยงาน สถานศึกษาจะขงเรื่องเสนอโดยปราศจากจิตวิญญาณของความเป็นองค์คณะบุคคลที่แท้จริง

(2) เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานการศึกษาที่ใกล้ชิดกับประชาชน เปิดโอกาสให้องค์กรภายในเขตพื้นที่การศึกษา และประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งในด้านการร่วมวางแผน การเสนอแนะ การร่วมติดตามประเมินผล และการร่วมแก้ไขปัญหาสำคัญๆ ก็

ทำให้การจัดการศึกษาจะสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

(3) สร้างเครือข่ายการศึกษาให้เกิดขึ้นในทุกระดับ ให้ประชาชนทั้งประเทศหรือทั้งสังคม ตระหนักว่า เรื่องของการศึกษาเป็นเรื่องของประชาชนทุกคน ในทำนองเดียวกันประชาชนทุกคนคือ ผู้เรียน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น องค์กรทางการศึกษาในทุกระดับทั้งส่วนกลาง เขตพื้นที่ และสถานศึกษา จำต้องสร้างเครือข่ายการศึกษาให้เกิดขึ้น และให้การศึกษเข้าถึงประชาชนทุกคน ซึ่งจะเป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง

(4) คณะกรรมการสถานศึกษาควรต้องตระหนักในบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ เข้าใจและชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา อุทิศตนและให้เวลากับสถานศึกษา แสวงหาความรู้ และทักษะทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงความต้องการทางการศึกษาของประชาชน พ่อแม่ผู้ปกครองสู่การวางนโยบายและแผนของสถานศึกษา ในทำนองเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษา และครู จะต้องตระหนักในบทบาทของคณะกรรมการ ให้เกียรติ ให้การยอมรับ และให้ความสำคัญในฐานะที่คณะกรรมการสถานศึกษา คือ คณะบุคคลที่เป็นผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ และประชาชน ที่จะช่วยนำพาให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ มีใช้กลุ่มคนที่สร้างความภาคภูมิใจ หรือเป็นอุปสรรคต่อการบริหารของตน

(5) ครู ในฐานะที่เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์และมีคุณค่าของความเป็นครูที่ต้องรักและอุทิศตนต่อวิชาชีพ แสวงหา และพัฒนาตนเองโดยแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทันโลก ทันเหตุการณ์ อำนวยความสะดวก และประสานงาน ควบคู่กับการเรียนรู้ไปด้วยกันกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและบรรลุสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างแท้จริง

(6) ผู้เรียน ตระหนักในบทบาทของการเป็นผู้เรียนที่ต้องเติบโตและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติที่จะต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง บิดามารดา ครอบครัว สังคม ชุมชน และประเทศชาติ ไขว่คว้าหาความรู้ ควบคู่กับการประพฤติปฏิบัติตนตามครรลองของศีลธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม หลีกเลียงสิ่งมอมเมาทุกประเภท เชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ จากชนรุ่นหนึ่งสู่ชนรุ่นหนึ่งได้อย่างกลมกลืน นำพาสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

(7) พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตระหนักในบทบาทความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นครูคนแรกของบุตร เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดติดกับบุตรหรือผู้เรียนมากที่สุดที่บุตรจะซึมซับพฤติกรรม การประพฤติปฏิบัติ พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้คุณธรรมของบุตร ส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความรัก ความอบอุ่น และความเอื้ออาทร เพื่อให้บุตรหลานเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

(8) ประชาชน ควรเป็นผู้มีระเบียบวินัยเคารพ กฎระเบียบ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีจิตสาธารณะ มีความกล้าทางจริยธรรม ไม่หลงกระแส และเชื่อข่าวลือ กระตือรือร้น ในงาน มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคและมุ่งสมานฉันท์ เพื่อสันติสุขของชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

พิณสุดา ลีริธรังศรี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาประเทศ
นิวซีแลนด์. กรุงเทพมหานคร : เซเว่นพริ้นติ้ง, 2540.

ภาษาอังกฤษ

Education Act 1989. <http://www.rangi.knowledge-basket.co.nz> (9/6/2005)

Local Government Act 2002. <http://www.rangi.knowledge-basket.co.nz> (13/5/2005)

McGinn, N. and Welsh, T. **Decentralization of Education : Why, When, What and How?** <http://www.Unesco.org/iiep> (13/5/2005)

Medcotech. **Education in New Zealand.** <http://www.medcotech.com/New Zealand/20 Schooling.htm> (10/5/2005)

Ministry of Education. **Education Amendment Bill 2004.** <http://www.minedu.govt.nz> (4/25/2005)

Ministry of Education. **Government Policy.** <http://www.minedu.govt.nz> (26/4/2005)

Ministry of Education. **National Curriculum.** <http://www.minedu.govt.nz> (5/3/2005)

Ministry of Education. **National Education : Changing, Direction, Roles, and Responsibilities in Education.** Wellington : The Communications Units, 1995.

Ministry of Education. **Numbers of Schools at 1 July 2004.** <http://www.minedu.govt.nz/index.cfm?layout=document&documentid=6845&indexid=6848&indexparentid=561> (15/5/2548)

Ministry of Education. **Schooling In New Zealand - A Guide.** <http://www.minedu.govt.nz> (22/4/2005)

Ministry of Education. **Special Education Aims and Policies.** <http://www.minedu.govt.nz> (5/10/2005)

Ministry of Education. **Teachers' Experiences in Curriculum implementation : General Curriculum, Mathematics and Technology.** <http://www.minedu.govt.nz> (5/3/2005)

- Ministry of Education. **The Development of Education : National Report of New Zealand 2004.** <http://www.minedu.govt.nz> (5/3/2005)
- Ministry of Education. **The Ministry of Education and The Tertiary Education System.** Hamilton : Ministry of Education, 2003.
- Ministry of Education. **The New Zealand Curriculum Framework.** Wellington : Ministry of Education, 1993.
- Ministry of Education. **The New Zealand Curriculum Framework.** <http://www.minedu.govt.nz> (5/3/2005)
- Ministry of Finance. **Budget 2004.** (20 May 2004)
- Ministry of Finance. **Budget 2005.** (12 May 2005)
- Ministry of Finance. **Pre Introduction Parliamentary Briefing Public Finance (State Sector Management) Bill.** August 2003.
- New Zealand Teachers Council. **NZ Teachers Council Organizational Structure.** <http://www.minedu.govt.nz> (28/4/2005)
- Pink, Brian. **Local Authority Surplus Up.** <http://www2.status.govt.nz> (13/5/2005)

New Zealand

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

The Education Review Office. **The Role of the Education Review Office in New Zealand Education.** <http://www.ero.govt.nz/about/roleleaf.htm> (26/4/2005)

Wahangal. **Operational Funding.** <http://www.minedu.govt.nz> (5/3/2005)

**คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ที่ 105 / 2548
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการวิจัยการกระจายอำนาจ
ทางการศึกษา**

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะประธานกรรมการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดทำโครงการวิจัยการกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ เพื่อเสนอรูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

1. ดร. พีรพันธุ์ พาลุสุข ที่ปรึกษา
2. ดร. นงราม เศรษฐพานิช ที่ปรึกษา
3. รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ ประธาน
คณะทำงาน
4. ดร. ดิเรก พรสีมา คณะทำงาน
5. รองศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา รัชทรัพย์เมือง คณะทำงาน
6. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ทلابมาลา คณะทำงาน
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา จันทร์บรรจง คณะทำงาน
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ คณะทำงาน
9. นายศิริทัต จันทน์คราญ คณะทำงาน
10. ดร. ประภาพรพรณ ไชยวงษ์ คณะทำงาน
11. ดร. พิณสุดา ลีธีรวัชรศิริ คณะทำงาน
12. นางสาวเอ็นดู ศิริเจียมรัตน์ คณะทำงาน
13. ดร. วรชัยพร แสงนภาพร คณะทำงานและ
เลขานุการ
14. ดร. ดรุณี จำปาทอง คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
15. นางสาวสมถวิล กาญจนพงศ์กุล คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
16. นางสาวโรจนา ถัดทะพงษ์ คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

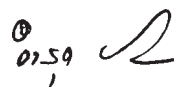
อำนาจหน้าที่

ให้คณะทำงานโครงการวิจัยการกระจายอำนาจทางการศึกษา มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่นักวิจัย ในการดำเนินการศึกษาวิจัยการกระจายอำนาจทางการศึกษา
2. กำกับการดำเนินงาน ติดตามการวิจัยให้เป็นไปตามข้อกำหนด ลักษณะและเงื่อนไข การดำเนินงานโครงการ (TOR)
3. ให้คำแนะนำในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำสู่ปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานกระจายอำนาจทางการศึกษาของประเทศไทย
4. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2548

(นายอรุณ จันทวานิช)
เลขาธิการสภาการศึกษา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร. อรุณ จันทวานิช เลขธิการสภาการศึกษา
ดร. นงราม เศรษฐพานิช ที่ปรึกษาด้านนโยบายและ
แผนการศึกษา
ดร. สุทศศรี วงษ์สมาน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและ
แผนการศึกษา

ผู้ศึกษาวิจัย

ดร. พิณสุดา ลีธีรวัชรศรี

ผู้สืบค้นและสนับสนุนข้อมูล

นางสาวเอ็นดู คิริเจียมรัตน์

คณะผู้จัดทำโครงการ

ดร. วรชัยพร แสงนภาพวร
นางสาวสมถวิล กาญจนางค์กุล
นางสาวโรจนา ถัดทะพงษ์

จัดพิมพ์เผยแพร่

โครงการวิจัยการกระจายอำนาจทางการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
99/20 ถนนสุขุทัย เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร 10300

ผู้ประสานการจัดพิมพ์

นางสาวนิอัสมายัน วาจิ

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้วโปรดมอบให้ผู้อื่น
นำไปใช้ประโยชน์ต่อไป